

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym, — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 273

Poznań, sobota dnia 15 czerwca 1929

Rok XXIV

O masonerii w Polsce

Jak już wczoraj zaznaczyliśmy, „Dziennik Pozn.“, uważający się za wyraz zasad katolickich i konserwatywnych, wystąpił z twierdzeniem, że „walka z masonerią, w której istotne niebezpieczeństwo Narodowa Demokracja wcale zapewne nie wierzy, jest zwykłą stronniactwu temu demagogią, umożliwiającą rzucanie głosolownych zarzutów i oskarżeń”. „Dziennik Pozn.“ nie wierzy, aby masoneria „była siłą realną w Polsce”, powiada, że walka obozu naszego z masonerią ma wyłącznie na oku „pomawianie o masonizm przedstawicieli sfer rządowych, polityków rząd popierających”. Tymczasem — zdaniem „Dziennika Poznańskiego” — „rzeczywistość przedstawia się nieco inaczej: położenie Kościoła nie było od czasów odzyskania naszej niepodległości nigdy tak korzystne, jak dzisiaj...”

Czyli: nie wiercie ostrzeżeniom prasy narodowej przed masonerią i jej wpływami na stosunki dzisiejsze; niebezpieczeństwo to tylko wymyślone; położenie Kościoła Katolickiego w Polsce jest doskonałe.

Jest rzeczą znamioną, że na łamach całego szeregu pism „sanacyjnych”, czytanych przez sfery katolickie, uprawia się równocześnie tę samą propagandę, zmierzającą do uspokojenia ich, że wpływy masonerii na nasze życie publiczne są urojone. Artykuły są w różny sposób ujęte, ale wszystkie zmierzają do tego samego celu. W gazetach „sanacyjnych”, skłaniających się w kierunku bardziej liberalnym, ale mających również czytelników katolickich, łączy się z uspianiem ich czujności ostrożne przekonywanie, że zresztą — djabeł nie taki czarny, jak go malują, że można się z nim oswoić.

Np. tutejsza „Gazeta Zachodnia” pisała na temat masonerii prawie równocześnie z „Dziennikiem Pozn.” o „przesadnej obawie przed tajnymi związkami”, o „typowym zawracaniu głowy”, ale zarazem dodała: „Gdyby się poznało masonów i ich poglądy, to może okazałoby się innymi, aniżeli przedwojenni. Zdrowym rozsądkiem się kierując, należałoby przypuszczać, że dzisiejsi masoni nie robią tego, co robili wolnomularze przed wiekiem...”

A więc: nie bójcie się ich, pogódźcie się z ich wpływami.

Jak Czytelnicy widzą, — różna taktyka, ale cel ten sam.

Nie wiemy, kto tam ma uwierzyć w zmianę zasadniczej linii masonerii i jej stosunku do Kościoła Katolickiego, więc zostawiamy ten temat na uboczu. Tak samo nie zamierzamy sztucznie zwać zagadnienia i przesunąć go na tory oceny bezpośredniej, formalnej działalności Rady Ministrów jako takiej. Nam chodzi o dążenia zarówno liberalno-masońskich sfer obozu rządowego, jak poza nim stojących stronnictw lewicowych, które ulegają również wpływom masonerii z najbardziej masońskim „Wyzwoleniem” w tych sprawach na froncie.

Więc to tylko nasze urojenie, czy nasza zła wola widzi w Polsce duże wpływy masonerii i akcji antykatolickiej na

Wojska sowieckie wkroczyły do Mongolji?

Groźba zawieruchy wojennej na Dalekim Wschodzie — Stanowisko rządu nankińskiego

London, 15. 6. (PAT.). Agencja Reutera podaje: Z urzędowych źródeł w Charbinie donoszą, że wojska sowieckie wkroczyły do Mongolji i posunęły się o 100 mil w głąb kraju wzdłuż kolei wschodnio-chińskiej na wschód od Wanhuli.

London, 15. 6. (PAT.). Agencja Reutera donosi zgodnie z telegramami, otrzymanymi przez dzienniki tutejsze z Pekinu, że wojska sowieckie wkroczyły do Mongolji w odwecie za niedawne najście na konsul w sowieckiej w Charbinie i zatrzymanie przez Chińczyków, urzędników konsulatu.

Dowódca wojsk mandżurskich Czang-Tsuo-Niang utrzymuje, że uda mu się powstrzymać pochód oddziałów sowieckich, lecz rząd nankiński skłania się do podjęcia kroków dyplomatycznych. Mówią, że Sowiety będą dążyły do konsolidacji związku republik zewnętrznej Mongolji i włączenia ich do związku ogólnosowieckiego, natomiast wojska sowieckie okupowałyby Mongolję wewnętrzną aż do czasu otrzymania odszkodowań ze strony Chin.

Jeśli zatarg potoczy się w tym kierunku, możliwa jest wówczas interwencja Japonji.

Wiedeń, 15. 6. (PAT.). Dzienniki donoszą z Pekinu, że mimo energicznych zaprzeczeń urzędowych ze strony Rosji, twierdzą w Pekinie z całą stanowczością, że wojska sowieckie przekroczyły już granicę syberyjską i forpocząły wtargnęły na terytorium Mongolji około Khailar. Koleje syberyjską mają odchodzić rosyjskie transporty w kierunku granicy. Odnosi się wrażenie, jakoby Unja Sowiecka chciała zaostriżyć spór rosyjsko-chiński w sprawie konsulatu.

Wobec tych poważnych wiadomości zwrócił się telegraficznie syn zmarłego Czang-Tso-Lina gen. Tsua-Miang, gubernator Mandżurji do centralnego rządu w Nankinie z prośbą o pomoc przeciwko ewentualnej inwazji rosyjskiej. Centralny komitet wykonawczy rządu nankińskiego zwołał natychmiast plenarne posiedzenie rady ministrów celem omówienia sytuacji.

„Żółty Ptak” wylądował na wybrzeżu północnej Hiszpanji

Pierwszy szczęśliwy przelot lotników francuskich nad Atlantykiem — Pasażer, który przyłączył się do lotu „na gapę”, omal nie wywołał katastrofy

Paryż, 15. 6. (Radio wł.) „Żółty Ptak” wylądował szczęśliwie w miejscowości kąpielowej Comillas w północnej Hiszpanji.

Dzielnych lotników przyjęto owaacyjnie, urządzając mimo późniejszej pory oficjalne przyjęcie w ratuszu.

Kierownik załogi oświadczył, iż przelot nie należał do zbyt trudnych przyjemności. Krótka po odlocie lotnicy dostali się w bardzo gęstą mgłę, odczuwając przytem przejmujące zimno; następnie musieli walczyć z coraz silniejszym wiatrem. Mimo to, że zamierzali pierwotnie dolecieć mimo wszystko do Biaritz, to jednak zauważywszy katastrofalny brak benzyny, musieli się zmuszonymi wylądować na pierwszym, do tego się nadającym terenie.

Winę za wyczerpanie się paliwa

ponosi pasażer „na gapę”, który przez dodatkowe, nadprogramowe obciążenie samolotu omal nie spowodował katastrofy. Ową nadprogramową pasażera, 23-letni Artur Schreiber z Portlandu przywiesił się przy starcie do podwozia i dopiero po długich i uciążliwych wysiłkach udało się lotnikom wciągnąć go do maszyny. Dla odciążenia aparatu musiano jednak opróżnić jeden basen benzyny.

Mimo tych nieprzewidzianych trudności, spowodowanych przez nadprogramowego pasażera, francuscy lotnicy żyli się z nim w czasie przelotu tak dalece, że zabierają go prawdopodobnie z sobą do Paryża.

Wobec tego, że samolot w jaknajlepszym porządku, po nabraniu paliwa lotnicy odlecają dzisiaj do celu podróży, to jest do Paryża.

nasze życie publiczne? A, w przeciwstawieniu do tego, wszystko w Polsce w stosunku do Kościoła Katolickiego jest w porządku, położenie Kościoła jest tak korzystne, jak nigdy?

Czytelnicy przypominają sobie dobrze, co na ten temat ogłosił episkopat polski po naradach swych między 21 a 23 stycznia r. b. A mianowicie komunikat jego urzędowy stwierdził „coraz silniejsze ataki na Kościół, wywołane przez czynniki, wrogie Kościołowi, bądź przez pewien odłam prasy, nadużywającej swoich stosunków wpływowych do szargania rzeczy świętych oraz do ubliżania Kościołowi i jego przedstawicielom”. A dodamy, że było to wówczas bezpośrednio po napaściach na Kościół Katolicki i jego duchowieństwo prasy „sanacyjnej”: „Głosu Prawdy”, „Epoki” itd. O atakach na Kościół i towarzyszących im „wnioskach pewnych stronnictw politycznych na terenie Sejmu” mówił komunikat, że „ujawniają (one) już otwarcie zapoczątkowanie walki z Kościołem Katolickim w Polsce”, i dodał: „Do wal-

ki tej stanie Kościół w Polsce przygotowany, a, ufając pomocy Bożej, stanie w poczuciu zwycięstwa”.

Więc komu Polak-katolik ma wierzyć: polskiemu episkopatowi, czy tym, którzy z postronnych, mętnych pobudek głoszą, że „położenie Kościoła nie było od czasów odzyskania naszej niepodległości nigdy tak korzystne, jak dzisiaj”?

„Dziennik Pozn.” powołuje się na poparcie swojej tezy na proces przeciwko „biskupowi” marjawickiemu Kowalskiemu. Wolne żarty: toż to właśnie prasa narodowa przez przeszło rok kruszyła kopję o wytoczenie Kowalskiemu tego procesu, publikując druzgocące go dokumenty; Kowalskiemu dzieje się zresztą nieźle, jego „mandolinistkom” też pewnie, a, co najważniejsze, sekta marjawicka — mimo zgodnego i stanowczego domagania się całej, zwartej polskiej opinii katolickiej — nie została rozwiązana i w dalszym ciągu ogłupia i demoralizuje lud i podkopuje Kościół Katolicki.

Tak samo inne sekty z t. zw. „kościół-

lem narodowym” na czele, nie były — „nigdy tak, jak dzisiaj”, rozzuchwalone i ofensywne w stosunku do Kościoła Katolickiego. Ale zato podobno my — „popieramy rosyjską Cerkiew prawosławną”. Cennem byłoby, dowiedzieć się, gdzie i jak to czynimy. Cerkwi tej powodzi się zresztą za rządów obecnych wcale nienajgorzej.

Najsilniejszym „argumentem” na dowód, że „położenie Kościoła nie było od czasów odzyskania naszej niepodległości, nigdy tak korzystne jak dzisiaj”, ma być fakt, że ministerstwo spraw wewnętrznych „zarządziło kilka dni temu zamknięcie stowarzyszenia wolnomyslicieli polskich w Warszawie wraz z szeregiem oddziałów na prowincji”. Że je zamknięto, stało się bardzo słusznym, ale niesłusznie usiłuje „Dziennik Pozn.” wmówić w opinię publiczną, że to masoneria została dotknięta; owe t. zw. stowarzyszenie wolnomyslicieli było bowiem poprostu jacejką anarchizmo-komunistyczną, ukrywającą się pod maską wolnomyslicielstwa. Wszystkie łże masońskie są — jak wiadomo — w Polsce tajne, i ani jedna z nich nie została rozwiązana.

Ale teraz Czytelnicy zapytują od siebie: czy to w Polsce dzieje się istotnie wszystko tak doskonale, skoro możliwym jest skrajnie antyreligijny system deprawacji i bolszewizacji, uprawiany przez sterników państwowego podogłum w Warszawie, system „spasowia-ków”, który piętnowaliśmy niejednokrotnie, a o którym milczy prasa, uważająca się za wyraz zasad katolickich i konserwatywnych?

Czy Polakom-katolikom nic nie ma mówić fakt, że w sprawie żydowskiej profanacji procesji Bożego Ciała we Lwowie prasa „sanacyjna” z frapującą solidarnością wystąpiła w obronie Żydów, a jałem nienawiści zionie do polskich mas katolicko-narodowych, które się w całym kraju profanacji przeciwstawiły? Skąd ten zgodny front szalu, poczawszy od otwarcie masońskiej „Epoki”, poprzez „Głos Prawdy”, aż do niektórych pism konserwatywno-„sanacyjnych” jak organu „Lodermenschów” oraz Radziwiłłów, Tarnowskich i innych książy i hrabiów polskich i — katolickich? Skąd to?

Czy wszystko to są świadectwa, że w Polsce nigdy nie było tak dobrze, iak dzisiaj, że wpływy masonerii w Polsce dzisiejszej są tylko „demagogicznym wymysłem”, „endecji”?

Niezależnie od powyższych wywodów stwierdzamy, że komunikat episkopatu polskiego po zjeździe w Poznaniu 29 i 30 kwietnia b. r. mówi o „szkodach, jakie Kościół ponosi wskutek niewykonywania pewnych, doniosłych dla życia katolickiego w Polsce, postanowień konkordatu”.

Przypomnienie

Z powodu nominacji dr. Świtalskiego prezesem Rady Ministrów „Kurier Poznański” pisał w numerze 173: „Głosne było swego czasu jego (dr. Świtalskiego, jako ministra oświaty) przemówienie na świeckim pogrzebie malarza „brata” Winiarza, którego przedstawił jako masona i gloryfikował w poczuciu wspólnej ideologii”.

zabercen!

Ceny detaliczne obuwia
N 35 do 41.

ludowego
z przyszywaną
podeszwą, na
obcasie
zt. **4.80**

społtowego
z przyklejoną
podeszwą,
(gimnastyczne)
zt. **6.-**

PEPEGE

ŻAŁAĆ WSZĘDZIE.

MARKA FABR.
ZWAŻAĆ
NA MARKĘ
„PEPEGE”

Socjalizm samorządowy

Znosi się na pewne ograniczenie „radosnej twórczości” naszego etatyzmu państwowego. Nie dlatego, żeby zwolennicy tego kierunku zmienili zdanie; nie dlatego, że im p. Dewey niedawno powiedział to samo, co im od roku mówił w Sejmie prof. Rybarski, a następnie szeroko rozwijała prasa narodowa. Póki gospodarstwem państwowym kierować będą pp. Moraczewski, Górecki i Starzyński, póty będzie ono dążyło do zastąpienia i stopniowego zlikwidowania gospodarstwa prywatnego. Nie tak dawno temu generał Górecki na jednym ze znanych wieczorów dyskusyjnych u Janusza Radziwiłła powiedział:

„Będziemy robili tak, ażeby dla inicjatywy prywatnej stwarzać warunki rozwoju, ale nie będziemy czekali, aż się one zupełnie rozwiją, lecz gdy przyjdą zadania, które nie mogą czekać, to my wykonamy te zadania bez względu na to, czy to ktoś nazwie etatyzmem czy liberalizmem.”

Sens tego radosnego oświadczenia jest taki, że p. Górecki i jego towarzysze będą na koszt państwa robili wszystko, co uznają, że „nie może czekać”.

Jeśli mimo tego spodziewamy się pewnego zahamowania etatyzmu, to tylko dla tej prostej, ale najważniejszej przyczyny, że narazie niema pieniędzy na radosne eksperymenty. Nadszedł chudy rok, trzeba przedewszystkiem myśleć o wypłacie pensji urzędnikom i wojska, a inwestycje i przedsiębiorstwa państwowe muszą — czekać.

Ale nie chce czekać pęd do radosnej twórczości! Zurlopowany częściowo w dziedzinie gospodarki państwowej szuka on innego terenu, gdzieby mógł prowadzić dalej swe dzieło. I teren taki znalazł — w samorządzie.

Ze stanowiska teorii socjalizmu nie tylko obojętna jest rzeczą, czy przemiana gospodarstwa prywatnego na kolektywne odbywa się przez państwo, czy przez związki samorządowe, ale nawet niektóre kierunki socjalizmu uznają samorząd za właściwy pod tym względem czynnik.

Związki samorządowe z natury rzeczy powołane są do wykonywania i prowadzenia pewnych urzędów dobra społecznego. Socjalizm ma tu niezmiernie ułatwione zadanie przesuwania granicy coraz bardziej kosztem gospodarstwa prywatnego. Wystarczy gdy socjalistyczna, lub — jak u nas — socjalistyczno-żydowska rada miejska stwierdzi, że jakieś zadanie „nie może czekać” na inicjatywę prywatną. Dzisiaj będzie to elektrownia, co będzie szustrem, jutro — sklep z obuwem i odzieżą.

Widzimy stąd, że na terenie samorządu łatwiej jest stopniowo realizować ustrój socjalistyczny, aniżeli przez państwo. Nic dziwnego, że minister Moraczewski w jednym z pierwszych nume-

rów założonego przez siebie organu B. B. S. „Przedświtu” wskazał na samorząd, jako bardzo ważny czynnik przebudowy państwa w duchu socjalistycznym.

Skoro teraz rząd ze względu na silną opozycję sfer gospodarczych, liczenie się z obecnymi i przyszłymi wierzycielami, a przedewszystkiem z powodu braku pieniędzy musi nieco powstrzymać zapędy socjalizmu państwowego, ujawnia się nacisk w kierunku rozszerzenia socjalizmu samorządowego.

Z okazji zatwierdzenia budżetu miasta stołecznego Warszawy ministerstwo spraw wewnętrznych udzieliło radzie miejskiej i magistratowi pewnych „zaleceń”. W tych „zaleceniach” powiedziano, że miasto powinno założyć mleczarnię miejską, utrzymać miejskie jatki, rozszerzyć działalność sklepów miejskich na nieprowadzone dotąd artykuły, zbudować wielki dom społeczny czy lu-

dowy itp. Nie podano tylko, skąd miasto ma na to wszystko wziąć pieniądze, ale nie trudno odgadnąć, że ma ich dostarczyć prywatny przemysł i handel — własnym kosztem.

Czy podobne „zalecenia” otrzymają i inne samorządy? Dyrektorem departamentu samorządowego min. spraw wewnętrznych jest p. Sirzelecki, zwolennik radykalnej socjalizacji ustroju, należącej do grupy etatystów p. Starzyńskiego.

Wojewódzki zjazd Stronnictwa Narodowego, obradujący niedawno w Poznaniu, słusznie zwrócił uwagę na niebezpieczeństwo socjalizmu samorządowego. Należy się spodziewać, że ugrupowania narodowe w ciałach samorządowych potrafią tej nowej, a bardzo niebezpiecznej formie etatyzmu stawić skuteczny opór.
M. K.

P. K. O.

Centrala w Warszawie oraz oddziały w Katowicach, Krakowie i Poznaniu

UDZIELA POŻYCZEK

na korzystnych warunkach procentowych pod zastaw papierów państwowych, listów zastawnych, obligacji akcji Banku Polskiego oraz innych akcji pierwszorzędnych.

nr 10784

O nabożeństwie ekspiacyjnym

W uzupełnieniu sprawozdania z wczorajszego nabożeństwa ekspiacyjnego za profanację procesji Bożego Ciała we Lwowie, zaznaczyć należy, że na nabożeństwo to stawiła się bardzo tłumnie młodzież akademicka uniwersytetu i Wyższej Szkoły Nandlowej, składając w ten sposób świadectwo swego gorącego przywiązania do wiary i Kościoła Katolickiego.

M. in. obecny był Poznański Komitet Akademicki, jako naczelna reprezentacja studentów wyższych uczelni Poznania, władze Młodzieży Wszechpolskiej i wszyscy członkowie tej organizacji, przedstawiciele „Bratniej Pomocy”, korporacje związkowe i chrześcijańskie, Sodalicja Marjańska Akademików, Akademickie Koło Misyjne, „Odrodzenie” i t. d.

Wielką świątynię wypełniły po brzegi rzesze wiernych, którzy w najgłębszym skupieniu wysłuchali podniosłego kazania ks. prałata Prądzyn-

skiego, a potem odmówili litanję do Najświętszego Serca Jezusowego.

Złe traktowanie więźniów w Sowieciech

Warszawa, 15. 6. (Tel. wł.) Na terytorjum Rzeczypospolitej skrył się niejaki Wacław Okulewicz, który uciekł z więzienia w Mińsku. Opowiada on, że wskutek złego traktowania przez stróżów więzienia, wybuchły w więzieniu rozruchy. Więźniowie usiłowali dostać się na wolność, rozpraszając część stróżów. Wezwano na pomoc G. P. U., która opanowała sytuację. Kilku jednak więźniów zdołało uciec.
(w)

Do sprzedania w Krakowie w odpowiednie ręce

piękna rezydencja położona nad Wisłą o historycznym i pamiątkowym znaczeniu. Główny budynek i portjerówka z pełnym nowoczesnym komfortem. Wiekowego parku, ogrodu i sadu 2000 sążni. Pożyczka hip. dolarów 11400. Zgłoszenia poważne pod „Okazja” do Biura „Ruch”, Kraków, ul. Szczepańska 9.
nr 11042

Regera

Proszek i Mydło

są niedosięgniętej jakości

Proszek Regera
sam pierze
Bez chlorku

Mydło Regera

PRZECIW TWORZENIU SIĘ KAMIENIA NA ZĘBACH
ELIKSIR PROSZEK BENZOŃSKI
ŁAB WACŁAW KREMKY, WARSZAWA, MIODOWA 21

Hotel „PRETORJA”
Warszawa, Zielna 17.
Trzy minuty od dworca Głównego, pokoje od 6 do 18 złotych.
Telefony w pokojach, wanna.
nr 10984

NESTLÉ'A MĄCZKA DLA DZIECI
winna się właściwie nazywa
NESTLÉ'A MĄCZKA MLECZNA.

główny bowiem odsetek tego środka odżywczego, wyprodukowanego na terenie naukowej podsiłwie, stanowi najlepsze szwajcarskie mleko alpejskie. Opierają się na rezultatach badań nowoczesnej nauki, dodaje się do tego produktu w wysokim stopniu aktywne ekstrakty witamin, które przyczyniają się do uchronienia dziecka od choroby angielskiej (krzywicy).

Stresemann w sprawie likwidacji mienia niemieckiego w Polsce

Wczorajsze posiedzenie Rady Ligi Narodów

Madryt, 15. 6. (PAT). Rada Ligi Narodów przyjęła wczoraj raport komitetu finansowego w sprawie zakupu złota, osiedlenia uchodźców greckich, pożyczki węgierskiej, banku emisyjnego estońskiego, pożyczki emisyjnej w m. Gdańska oraz emigracji grecko-bułgarskiej.

Oświadczenie min. Zaleskiego

Stresemannowi odpowiedział min. Zaleski (oświadczenie jego zamieszczaamy na stronie 9).

Po przemówieniu min. Zaleskiego ponownie przemawiał min. Strese-

Dalszy przebieg posiedzenia Rady

Dzisiaj sprawozdawca Adatci złoży w Radzie propozycję w tej sprawie po porozumieniu się z zainteresowanymi stronami.

Następnie weszły na porządek dzienny drobne sprawy górnośląskie w liczbie 9, z których 4 zostały wycofane. Pozostałych 5 spraw Rada uchwaliła bez dyskusji, przyjmując do wiadomości wyjaśnienia rządu.

W dalszym ciągu zalatwiono szereg drobniejszych spraw oraz zatwierdzono plany budowy nowego gmachu Ligi Narodów w Genewie.

Madryt, 15. 6. (PAT). Dzisiaj odbędzie się ostatnie posiedzenie 55-jej sesji Ligi Narodów.

Berlin 15. 6. (PAT) Korespondent madrycki „Berliner Tageblatt“ w ob-

W sprawie likwidacji mienia niemieckiego w Polsce, wniesionej na Radę z pominięciem normalnej procedury skutkiem życzeń ministra Stresemanna, zabrał głos ten ostatni, wnosząc o wstrzymanie likwidacji aż do wyjaśnienia słuszności pretensji strony skarżącej.

mann, proponując wznowienie komisji porozumiewawczej, która działała w roku 1925, lub też, żeby odnieść sprawę do trybunału międzynarodowego w Hadze.

szernym artykule o posiedzeniach Rady Ligi charakteryzuje wynik rozgrywki w sprawie mniejszościowej jako nierozgraną i jako kompromis na teraz, a poważny doświadczenie na przyszłość, w której sytuacja taktyczna może ulegnąć poprawie.

Chamberlain w sprawie mniejszości

London, 15. 6. (AW) Ogólną sensację wywołało tu ukazanie się w „Timesie“ obszernego artykułu Chamberlaina w sprawie mniejszości. Chamberlain w sposób kategoriyczny wypowiada się za utrzymaniem dotychczasowego systemu prawnej ochrony mniejszości narodowych.

nych podsądnych. Wobec wstrzymania się od głosowania kilku sędziów, prokurator zastrzegł sobie zażalenie nieważności. W starym kodeksie austriackim wypadek wstrzymania się od głosowania sędziów nie jest przewidziany i wogóle zdarza się poraz pierwszy.

Niezwykłe i niewyjaśnione zachowanie się sędziów przysięgłych wywołało we Lwowie niebywałą sensację i rozliczne komentarze.

Dokoła walk P. P. S. z B. B. S.

Warszawa, 15. 6. (Tel. wł.). W najbliższych dniach jadą do Warszawy przywódcy II. Międzynarodówki, ażeby wzmocnić stanowisko P. P. S. Wobec tego Frakcja Rewolucyjna (B. B. S.) postanowiła urządzić uliczne pochody protestacyjne w Warszawie i zwróciła się do komisarza rządu celem udzielenia pozwolenia na uliczne demonstracje. (w)

Konfiskata „Robotnika“

Warszawa 15. 6. (AW) Dzisiejsze wydanie „Robotnika“ obłożone zostało aresztem. Po konfiskacie ukazał się nakład drugi z białą plamą na miejscu artykułu wstępnego.

Prezydent Rzplitej jedzie na Wołyń

Warszawa, 15. 6. (Tel. wł.) Dzisiaj o godz. 10 rano Pan Prezydent specjalnym wagonem wyjechał na Wołyń, skąd około 24 bm. powraca. (w)

Powrót premiera Świtalskiego

Warszawa 15. 6. (AW) Wczoraj powrócił ze Lwowa premier Świtalski i objął urzędowanie.

Wyrok w procesie Nogensów — w poniedziałek

Neustrelitz 15. 6. (Tel. wł.) Wyrok w procesie Nogensów oczekiwany jest w poniedziałek.

Jednolity front agrarny w Niemczech

Berlin, 15. 6. (PAT) Niemiecka frakcja ludowa Reichstagu powzięła wczoraj rezolucję, oświadczającą całkowite poparcie dla żądań wysuniętych przez t. zw. jednolity front chłopski. Niemiecka frakcja ludowa oświadcza w tej rezolucji, że, ze względu na konieczność jednolitości i zwartości akcji, zrzekła się wysuwania wszelkich wniosków i postanowiła tylko popierać wnioski ogłoszone przez t. zw. front chłopski. W szczególności wypowiada się niemiecka frakcja ludowa za wzmocnieniem ochrony produkcji zboża oraz bydła i mięsa i za podwyższeniem cła na te produkty.

Zwycięstwo nacjonalistów w Południowej Afryce

Kapsztad, 15. 6. (PAT) Według ostatnich doniesień, wyniki wyborów przedstawiają się jak następuje: nacjonalisti 69 mandatów, partia południowo-afrykańska 59, labourzyści grupy Creswella — 5, labourzyści secesjonisti — 3. Z wyjątkiem Natalu okręgi wiejskie głosowały naogół na kandydatów nacjonalistycznych.

Przeciw komunistycznemu burmistrzowi Strassburga

Paryż, 15. 6. (PAT) „Le Journal“ donosi, iż komunistyczny burmistrz miasta Strassburga zwrócił się do prezesa Rady ministrów o udzielenie subwencji dla teatru miejskiego. W odpowiedzi na to Poincaré zaznaczył, iż chodzi tu o jedną z tych subwencji, które rząd zmuszony jest przyznać, lecz, które poza wszelkimi względami politycznymi winny być zarezerwowane dla narodowych władz miejskich.

Cziczeryn ambasadorem sowieckim w Londynie?

Wiedeń, 15. 6. (AW) Prasa tutejsza powtarza za „Neue Züricher Zeitung“, jakoby w Moskwie aktualną była sprawa mianowania Cziczeryna ambasadorem sowieckim w Londynie.

PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ CZY JESTEŚ W SKLEPIE POLSKIM I CHRZEŚCIJAŃSKIM!

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 zł., w Gdańsku na Warszawę 8,90½ zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś

Najlepsze wina w kraju
Od „Złotej Renety“ do „Tokaju“
Dostaniesz na terenach „E“
Každy Ci wskaże gdzie.

H. Makowski

Na Powszechnej Wystawie Krajowej.

Pw 10100-21, 216

za 100 mkn. w dewizach — 212,13 zł, gotówką — 211,71 zł.; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,45 zł, gotówką — 172,11 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 15 czerwca 1929.

Na giełdzie dzisiejszej panował nastrój również utrzymany i zauważono zwiększoną chęć kupna.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych chętnie nabywano 5 proc. poz. konwers. po 54—53,5 proc. oraz 8 proc. listy dolarowe ziemskie po mocniejszym kursie czyli po 92,5 proc. (przy dew. 8,90). Premj. dolarowe były w zaofiarowaniu po 73,— (za sztukę 5-dol.). Mniejszą ilość 6 proc. listów żytnich handlowano po 26,25.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych oddawano Bank Związku po 78,50, płacono natomiast za Brow. Grodzkie 64,— i za Cegielskiego 33—34,—. Poza tem poszukiwano bez notowania kursów przy większym zapotrzebowaniu C. Hartwig po 34,—, Herzfeld po 40,—, Bank Polski po 167,— i Lubań po 56,— i wyżej.

Cedula urzędowa z dnia 15 czerwca 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 54—53,5% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 92,5% P.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 73,— O.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Zw. Spółek Zarob. I em. zł. 78,50 O.

Akcje Przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Browary Grodzkie I em. zł. 64,— P.
Cegielski H. I em. zł. 33—34,— P.

Tendencja: Utrzym. a.

Giełda warszawska

dnia 15 czerwca 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,88 sp. 8,90 kup. 8,86

Dewizy

Be.gja	tr.	000,00 sp.	000,00 kup.	000,00
Holandja	358,14	359,04	357,24	
Londyn	043,23	043,34	043,13	
Nowy Jork	008,90	008,92	008,88	
Włochy	046,67	046,79	046,55	
Szwajcaria	171,57	171,94	171,08	

Papiery państwowe i obligacje

4% poz. inwest.	104,00	103,50	104,25
5% poz. premi. dol.	071,00	071,50	070,75
5% poz. konw.	000,00	000,00	067,00
10% poz. konw.	000,00	000,00	102,50
5% poz. kol. konw.	000,00	000,00	059,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	000,00—167,00
Bank Zachodni	000,00—070,00
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
W. T. F. Cukru	000,00—030,00
Firley	046,00—046,50
W. T. Węgl.	000,00—070,00
Lilpop	000,00—031,00
Pocisk	004,50—004,25
Rudzki	040,00—041,50
Starachowice	027,00—026,50

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg

Berlin dnia 15 czerwca 1929

Pszonica marchijska	212,00—213,00
czerwiec	000,00—000,00
wrzesień	235,00—235,00
Tendencja dla pszenicy spokojna.	
Zyto marchijskie	187,00—189,00
czerwiec	202,00—201,50
wrzesień	209,00—208,50
Tendencja dla żyta spokojna.	
Jęczmień Pastewny i przemysłowy	176,00—182,00
Tendencja dla jęczmienia stała.	
Owies marchijski	178,00—188,00
czerwiec	188,50—188,25
wrzesień	000,00—189,00
Tendencja dla owsa spokojna.	
Maka pszenna	24,00—28,25
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia	25,10—27,40
Tendencja spokojna.	
Otręby pszenne	11,75—12,00
Otręby żytnie	11,75—12,00
Groch Victoria	40,00—48,00
Groch jadalny polny	28,00—34,00
Groch pastewny	21,00—23,00
Peluszka	25,00—26,00
Bób polny	21,00—23,00
Wyka	27,00—30,00
Łubin niebieski	18,50—19,50
Łubin żółty	27,00—29,00
Seradela nowa	00,00—00,00
Makuch rzepakowy	00,00—18,50
Makuch lniany	21,30—21,60
Wyłoki suszone	00,00—11,25
Śrót Soja	18,40—19,30
Płatki ziemniaczane	16,90—17,40

Porozumienie z Kościołem w Meksyku

Wiedeń 15. 6. (PAT) Prasa donosi z Meksyku, że rokowania między meksykańskim prezydentem Portezem Gilem, a przedstawicielami Stolicy Apostolskiej doprowadziły do zasadniczego porozumienia. Głównym punktem układu, który jeszcze w tym

tygodniu ma być podpisany, jest przepis, głoszący, że ustawy religijne, znajdują się poza ramami ustaw państwowych. W najbliższą niedzielę zostaną otworzone kościoły i odprawione będą uroczyste nabożeństwa.

Resztę aresztowanych studentów lwowskich zwolniono

Lwowski Komitet Akademicki w sprawie zachowania się policji

Lwów, 15. 6. (Tel. wł.) W piątek rano wypuszczeni zostali na wolność z więzienia śledczego w Brygidkach ostatni trzej studenci, aresztowani w związku ze znanymi zajściami w dniu 3. bm.

Lwów, 15. 6. (Tel. wł.) Lwowski

Komitet Akademicki uchwalił podjąć kroki o wszczęcie dochodzeń przeciwko organom policji, które w czasie szarży dokonywanych w celu rozpraszania tłumów w czasie od 3 do 9 bm. dopuściły się pobicia i poranienia licznych studentów.

Nowe przejawy nienawiści żydowskiej do Polaków

Napad rozwydrzonych żydziaków na wycieczkę uczniów polskich w Nowym Korczynie

Kielce, 15. 6. (Tel. wł.) Uczniowie 5-tej klasy szkoły powszechnej w Busku wybrali się pod kierownictwem swych nauczycieli na wycieczkę do Wiślicy.

Gdy w drodze powrotnej młodzież mijała miasteczko Nowy Korczyn, zamieszkałe w większości przez ludność

żydowską, grupa żydowskich chłopów zaatakowała jadących na furze uczniów i obrzuciła ich kamieniami. Jeden z kamieni trafił w czoło ucznia, Stanisława Domagałę, raniąc go dość poważnie.

Dodać należy, że przejeżdżająca młodzież nie dała żadnego powodu.

Aresztowanie agentów P. P. S. lewicy

Sosnowiec, 15. 6. (AW) W wyniku śledztwa, prowadzonego przez sędziego śledczego Kowala w Sosnowcu w związku z aresztowaniem przed kilkoma miesiącami przywódcy P. P. S. Lewicy Czumy, z polecenia tegoż sędziego aresztowano wczoraj członków

P. P. S. Lewicy Romualda Gadomskiego, Piotra Opałka i Leona Jankowskiego. Aresztowani wspólnie z Czumą prowadzili działalność antypaństwową na terenach Zagłębia Dąbrowskiego, Śląska i Zagłębia Krakowskiego.

Niezwykły wynik sensacyjnego procesu

Uniewinnienie inż. Pawłowicza — Sędziowie przysięgli nie chcą głosować

Lwów, 15. 6. (Tel. wł.) Swego czasu wielkie wrażenie w całej Polsce wywołało postawienie przed sąd inż. Pawłowicza ze względu na jego koligację w najwyższych sferach państwowych. Prokurator wystąpił przeciw niemu z oskarżeniem o nadużycia, popelnione przy dostawach kolejowych.

Proces trwał cztery tygodnie, wykazując winę oskarżonego, który poszkodował poważnie skarb państwa,

nadużywając zaufania, jakim się cieszył ze względu na swoje stosunki. Wyrok sądu wydawał się niewątpliwym.

Tymczasem, gdy sąd miał ustalić winę Pawłowicza, jeden z przysięgłych Szpot-Dunin zażądał od trybunału, by go wyłączono od głosowania. Żądanie to, jako niezgodne z procedurą, trybunał odrzucił.

Wówczas sędziowie przysięgli zebraли się na naradę, która trwała cztery godziny. W wyniku jej ogłoszono, że na 118 pytań nie zapadła ani razu odpowiedź twierdząca, natomiast kilku przysięgłych wstrzymało się od głosowania. Na podstawie tego wyniku sąd uniewinnił inż. Pawłowicza i in-

Dokoła kampanji rewizjonistycznej Węgier

Przed nowymi krokami Małej Ententy?

Bukareszt, 15. 6. (PAT.). W Izbie deputowanych zgłoszono interpelację w sprawie postępowania delegatów węgierskich na międzynarodowy kongres rolniczy w Bukareszcie, którzy rozdawali uczestnikom kongresu mapy irredentystyczne, przedstawiające Transylwanję jako terytorium węgierskie.

W odpowiedzi na tę interpelację zabrał głos minister Mironescu, zaznaczając, iż interwencja dyplomatyczna w sprawie kampanji rewizjonistycznej Węgier jest w toku. Minister dodał, iż zwrócił się w tej sprawie do posła węgierskiego w Bukareszcie, który wyjaśnił mu, że wspomniane mapy kolportowane były przez sekretarza pewnego uczonego.

Po ministrze zabrał głos poseł mniejszości węgierskiej Miller, zapewniając, iż partja węgierska w Rumunię nie otrzymuje żadnych sugestji z Budapesztu. Mówca stwierdził lojalność Węgrów wobec państwa rumuńskiego.

Bukareszt, 15. 6. (PAT.) — Prasa rumuńska obszernie omawia politykę rewizjonistyczną Węgier. „Adeverul” pisze: Inicjatywa demarche protestacyjnej wyszła od min. Mironescu, który uważał za wskazane, aby Mała Ententa

zlikwidowała w ten sposób paradoks węgierski.

Organ liberalny „Independance Roumaine” oświadcza, iż czas skończyć z tą zabawą. Węgry pragną przygotować wojnę i szukają sobie sojuszników. Kto mówi o rewizji, pracuje na rzecz wojny.

Praga 15. 6. (PAT.) W związku z artykułem paryskiego „Temps'a” w sprawie demarche posłów państw Małej Ententy w Budapeszcie, wyjaśniającym, że kroki posłów nie miały charakteru demarche dyplomatycznej, oraz zajmującym w całej sprawie stanowisko spokojne, „Narodni Listy” ostro atakują „Temps” za ten artykuł i dowodzą, że w ten sposób nie można przemawiać pod adresem Węgrów. Węgry wyciągną z tego artykułu wniosek, że mogą liczyć na poparcie Francji w swoich dążeniach rewizjonistycznych, z drugiej zaś strony artykuł „Temps'a” jest dowodem, że Mała Ententa nie może liczyć na skuteczną interwencję mocarstw zachodnich w Budapeszcie.

Półoficjalna „Prager Presse” pisze, że po odpowiedzi min. Walke zachodzi konieczność zereagowania ze strony Małej Ententy w drodze nowej interwencji.

Uchwałę tę powzięto po mowach sprawozdawcy pos. Soulier, pos. Dubois b. przewodniczącego komisji odszkodowań, oraz p. Louis Marin.

Jest rzeczą godną uwagi, że „Temps”, pismo ministerstwa spr. zagr., w wydaniu z 11-go b. m. przytacza z wielkim uznaniem tę uchwałę, a „Journal des Débats” z dnia 12-go b. m. przeciwstawił to stanowisko grupy p. Marina stanowisku p. Bluma i zwraca się przeciw przedwczesnemu usunięciu okupacji Nadrenji bez uzyskania rękojmi bezpieczeństwa.

St. St.

Do wiadomości wszystkich członk. Kolejowców Polsk.

Z dniem 12 czerwca br. połączyły się biura dawniejszego P. Z. K. i Z. Z. P. i urzędują już wspólnie. Siedzibą obydwóch połączonych dziś biur jest gmach dawniejszego P. Z. K. dziś Zjednoczenie Kolejowców Polskich przy ul. Spokojnej 24, wejście tylko z ulicy Spokojnej, pierwsza sieni.

Biura b. Z. Z. P. na Górnej Wildzie z dniem tym zostały zamknięte. Dopóki zjazd delegatów oddziałów Z. K. P. nie wybierze wspólnego jednolitego Zarządu, obydwa dotychczasowe Zarządy urzędują wspólnie w biurach przy ulicy Spokojnej 24. Wszyscy zatem interesanci obydwóch połączonych dzisiaj organizacji ze swemi sprawami winni się zgłaszać tylko w biurach Zjednoczenia Kolejowców Polskich przy ulicy Spokojnej 24.

Definitywny termin zjazdu okręgowego Z. K. P. okręgu dykcji poznańskiej został już ustalony. Zanim podamy szczegółowy program zjazdu delegatów oddziałów Z. K. P. okręgu poznańskiego, powiadamy już dzisiaj, że zjazd ten odbędzie się w dniach 7 i 8 lipca br.

W pierwszym dniu odbędzie się nabożeństwo, pochód, zagajenie, powitanie przedstawicieli władz, gości, prasy i delegatów, wybór prezydium, mowy powitalne, wybór komisji i po wspólnym obiedzie wzięcie wystawy. W drugim dniu sprawozdania prezesów, komisji mandatowej, referaty członków W. W., sprawozdania komisji, wybór zarządu okręgowego, komisji rewizyjnej, wolne głosy i zamknięcie zjazdu.

Obecny stan wielkiego dzieła społecznego Błogosł. Jana Bosko

(pAP) Dnia 2-go czerwca rb. — jak wiadomo, — odbyła się beatyfikacja Czcigodnego Sługi Bożego Don Bosco. Jego wielkie dzieło społeczne, Zgromadzenie Księży Salezjanów, objęło swą działalnością wszystkie kraje świata.

W końcu 1928 r. Zgromadzenie to liczyło 8.106 członków, w tem 2.881 księży (wśród nich jednego kardynała, 17 arcybiskupów i biskupów oraz czterech prefektów apostolskich), 3.159 kleryków i 2.066 braci świeckich. Z liczby 602 zakładów Kongregacji w Europie znajduje się 310, w Ameryce 255, w Afryce 21, w Azji 44 i w Australji 2. W zakładach tych księża Salezjanie utrzymują 290 szkół początkowych, 149 gimnazjów, 12 szkół realnych, 43 szkoły gospodarstwa wiejskiego, 126 szkół rzemieślniczych, 18 szkół handlowych, 4 licea, 11 seminarjów duchownych, 4 seminarja nauczycielskie, 61 zakładów wychowawczych dla własnego personelu, 125 sierociniec i zakładów dla dzieci upośledzonych, 201 pensjonatów i zakładów dla terminatorów rzemieślniczych, oraz 361 innych zakładów opiekuńczych dla dzieci. Oprócz tego Księża Salezjanie obsługują 172 parafje i 190 kościołów publicznych, 13 okręgów misyjnych z własną jurysdykcją, oraz 46 placówek duszpasterskich albo instytucji wychowawczych na terytorjach misyjnych z jurysdykcją obcą. Ogólna liczba młodzieży, powierzzonej księżom Salezjanom, wynosi 130 000.

Na specjalne życzenie Stolicy Apostolskiej w ostatnim dziesięcioleciu Kongregacja zwróciła szczególną uwagę na misje wśród pogan; w ubiegłym roku wysłano do różnych okręgów misyjnych 98 misjonarzy.

W tym samym duchu, co księża Salezjanie wśród chłopców, pracują wśród młodzieży żeńskiej, zwłaszcza wśród dziewcząt robotniczych i fabrycznych, siostry Zgromadzenia, założonego przez ks. Bosko. W 610 zakładach (ogródkach dziecięcych, żłobkach, przytulach, schroniskach dla robotnic, szkółkach itd.) pracuje dziś 7.470 siostr zakonnych. Wielkie koszty, związane z utrzymaniem lic-

Nacjonaliści niemieccy w Gdańsku a 10-lecie Traktatu Wersalskiego

Gdańsk 15. 6. (AW) Nacjonaliści gdańscy, jak donosi nacjonalistyczna „Danziger Allgemeine Zeitung”, przygotowują się do wielkiej akcji w związku z 10-leciem podpisania Traktatu Wersalskiego. W rocznicę tego

aktu związek nacjonalistów niemieckich w Gdańsku zwołuje wielkie zebranie, gdzie m. in. przemawiać ma książę Eulenburg-Wicke na temat długów wojennych.

Od odszkodowań ku Nadrenji

We Francji odezwały się w ostatnich dniach głosy bardzo zajmujące o dalszym biegu zdarzeń po dojsciu do porozumienia znawców dnia 7-go b. m. w Paryżu w sprawie odszkodowań, co jest początkiem przewidzianej we wrześniu r. ub. w Genewie drogi, która ma prowadzić do usunięcia okupacji Nadrenji.

Droga ta przewidywała zawsze trzy główne etapy: odszkodowania, bezpieczeństwo, ewakuacja. Co mówią o tem głosy obecne we Francji? Mówią rozmaicie.

Sprawozdawca polityczny dziennika „Matin”, Jules Sauerwein, zawsze bardzo bliski p. Brianda, pisze:

„Pierwszy akt porozumienia w Genewie, obejmujący odszkodowania, jest zatem zakończony. Sprawa odszkodowań jest załatwiona pomyślnie. Musieliśmy może wyrzec się niektórych marzeń, ale w dziesięć lat po wojnie marzenia te utraciły wszelkie widoki całkowitego urzeczywistnienia.

„Drugi akt ogólnej likwidacji wojny zbliża się. Chodzi o ustanowienie w Nadrenji uproszczonego systemu nadzoru. Celem tego tworzenia jest uniknięcie zwracań się do Rady Ligi Nar. w każdym zajściu, jakie może się zdarzyć w strefie zneutralizowanej. Wymiana zdań między gabinetami jest dostateczna i daleko posunięta, by i w tej sprawie mieć już pewność powodzenia.

„Trzecim aktem jest ewakuacja Nadrenji. Można rozprawiać o sposobach, ale zasada nie jest już sporna. Po załatwieniu sprawy odszkodowań, po stwierdzeniu rozbrojenia Niemiec przez urzędowe komisje, gdy jeszcze sposób postępowania nadrenski będzie jasno określony, nie będzie już żadnego powodu opóźniania tej operacji wojskowej. Niemcy wyobrażają sobie, że mają do tego prawo już od Locarna, co jest błędne. Ale my zobowiązaliśmy się do dokonania jej po spełnieniu dwu warunków koniecznych, t. j. załatwienia odszkodowań i nadzoru nadrenskiego. Musimy zatem dopełnić obietnicy. Nie radzę, by jakikolwiek rząd interesowany sądził o tem inaczej. Nie leży to zresztą w interesie polityki Francji, by czekać na domaganie się ze strony rządu Labour Party we Francji.

„Tak więc, to załatwienie ogólne zapowiada się we wszystkich krajach pomyślnie, po rozprawach parlamentarnych, nieuniknionych w takiej sprawie”.

Rozumowanie p. Sauerweina odrazu przedstawia się ułomnie w dwu sprawach. Po pierwsze należałoby zapytać, jak wygląda to rozbrojenie urzędownie stwierdzone, chociaż p. Sauerwein słusznie i ściśle ma tu oczywiście na myśli usunięcie między-

TRENCZYNSKIE CIEPLICE

(Czechosłowacja)

Jedyny Pensjonat polski

Dra Filipkiewicza

60 pokoi, pełny komfort otwarty, cały rok. Cena pokoju z utrzymaniem już od 55 Kor. cz. Na żądanie wysyłamy prospekty. Pw 9978-70,288

nych instytucji dobroczynnych, pokrywane są przy pomocy stowarzyszeń „Pomocników Salezjańskich”, Trzeciego Zakonu dla ludzi świeckich, który obecnie liczy przeszło 400.000 członków. Organ tych stowarzyszeń p. t. „Wiadomości Salezjańskie” wychodzi w 11 językach.

Przy dolegliwościach nerek i pęcherza naturalne działanie lecznicze Karlsbadzkiej Wody Mineralnej oraz Soli Źródlanej przywróci Wam zdrowie. Zwracajcie uwagę na znak ochronny! Do nabycia we wszystkich składach wód mineralnych, drogerjach i aptekach. Tw 2739

Winiarnia - Restauracja

„CARLTON“

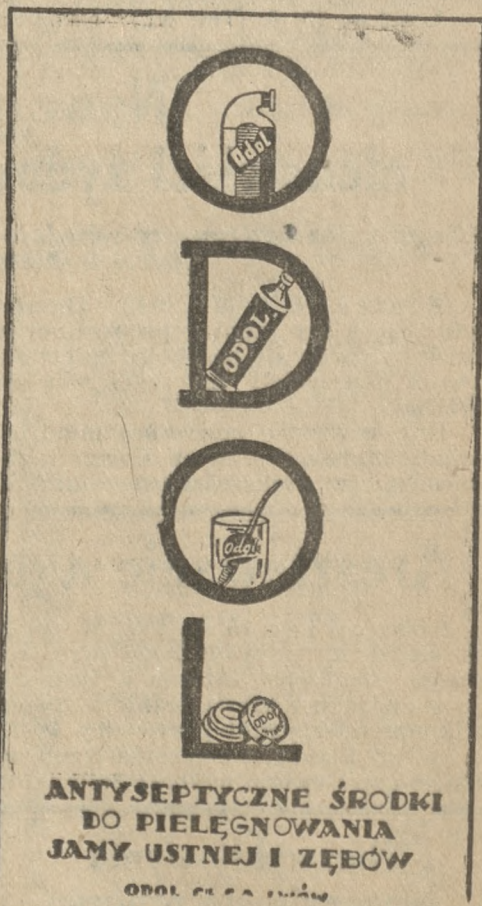
plac Wolności 17 — Telefon 19-05

Niebywale występy atrakcyjne Pw 12039-24,171 Najmilszy lokal Poznania.

UZDROWSKO

POWIDZ jedyną miejscę wyleczkowską. Dogodna komunikacja kolejowa i autobusowa bezpośrednio z Poznania. Informacje i prospekty „Carlton”, pl. Wolności 17

ANTYSEPTYCZNE ŚRODKI DO PIELĘGNOWANIA JAMY USTNEJ I ZĘBÓW

Białe zęby

czynią każdą twarz ładną i powabną. Często już po parokrotnym użyciu wspaniale orzeźwiającej, pachnącej pasty do zębów Chlorodont, szczególnie przy pomocy specjalnie dla tego celu skonstruowanej szczoteczki do zębów Chlorodont ze ząbkowaną szczecinią, przybierają zęby alabastrowo biały połysk, oddał stają się czyste, a gnijące, między zębami, reszki potraw, zostają gruntownie usunięte.

Pw 10 115-70,581

Zycliwa opinia cudzoziemca o Polsce

Opuszczając Polskę, czuję się w obowiązku wyrazić serdeczne podziękowanie tym wszystkim, z którymi pozostawałem w kontakcie w czasie mego 14-miesięcznego pobytu w tym kraju. W szczególności pragnę dać wyraz szczerzej mojej wdzięczności za ciepłe i przyjacielskie przyjęcie, jakiego, choć obcy, tylekrotnie doznałem zarówno wśród przedstawicieli tutejszego duchowieństwa jak i wśród wielu rodzin, które zechciały zaszczylić mnie swoją gościnnością. Okazana mi przychylność wielce pomocną mi była w podjętej pracy i dała mi możliwość prawdziwie poznać, zrozumieć i ocenić Polskę, dotąd zagranicą tak powierzchownie znaną i niedocenianą.

Spółeczeństwo zachodnio-europejskie po za sferą polityczną i dyplomatyczną zbyt łatwo zapomina, że Polska jest krajem wysoce żywotnym, czynnym i bujnie rozkwitającym.

Zwiedzając ją wszcz i wzdłuż, miałem sposobność przekonania się o ogromie pracy wykonanej w przeciągu ostatniego dziesięciolecia. Plony jej są obfite i naprawdę imponujące.

Choć w zdaniach przemienionych wypowiedzianych nie zawsze mieściły się same słowa pochwały, pragnę zapewnić, że powodowały mną stale uczucia serdecznej przyjaźni i szczerzego podziwu.

Mając przede wszystkim za zadanie poznać sytuację religijną tego kraju, spotykam się czasem z pewnymi odchyleniami, które, choć niepożądane, nie wywołały jednak mego zdziwienia, gdyż wystarczyło poznać dzieje Polski, aby zdać sobie sprawę z wysoce trudnych warunków, w jakich się znajdowała i aby móc ocenić, jak wielkiego wysiłku wymagają potrzeby doby dzisiejszej w dziedzinie moralnej i religijnej.

Choć w skromnej mej roli nie mogę się poszczycić żadnym oficjalnym stanowiskiem, pozwalam sobie raz jeszcze powtórzyć tym wszystkim, do których okoliczności zbliżyć mi się pozwoliły w Polsce całej, że jej urok i jej niezaprzeczonej wartości zjednały jej w mojej skromnej osobie jednego więcej szczerzego i dozgonnego przyjaciela.

Być może, że będę miał w Belgii sposobność wypowiedzenia się o Polsce. Poczytywałbym sobie za miłą i zaszczytną dla mnie obowiązek, świadcząc o mojej wdzięczności, dać poznać a zwłaszcza ukochać w rycerskiej Belgii heroiczną Polskę.

O. Karol van Oost O. S. B.

Od Redakcji. Dodajemy objaśniająco do powyższego, że O. Karol van Oost został przed rokiem przystąpi do nas z Opactwa OO. Benedyktynów St. André w Belgii dla zapoznania się z początkami ruchu liturgicznego w Polsce, oraz celem rozpowszechnienia go głównie wśród młodych drogą pu-

CITROËN

C4 7/32 K. M.

9/45 K. M. 4-cylindrowy

Znane ekonomiczne
samochody.

Karoseria stalowa.

Najnowsze typy.

Prosimy zażądać ofert.

Towarzystwo Budowy i Sprzedaży Samochodów S. dawn. Austro-Daimler

Kraków, ul. Wiślna 12.

Łódź, Piotrkowska 175.

Gdańsk, Vorst. Graben 49.

Równe, ul. 13 Dywizji 13.

Inowrocław, Rynek 16.

Centrala Warszawa, ul. Wierzbowa 6.
Oddział w Poznaniu

ulica Dąbrowskiego 7.

Tel. 75-58 i 76-65.

Własne warsztaty i garaże.

Lwów, Pasaż Mikolasza.

Bydgoszcz, Gdańska 152.

Katowice, Piłsudskiego 10.

Tarnów, ul. Mościckiego 3.

Gniezno, Trzemeszeńska 6.

Pw 12105/24,184

Przeciwko udziałowi bolszewików w kongresie pedagogicznym w Genewie

Otrzymujemy następujący komunikat:

W ciągu letnich wakacji w tym roku odbędą się szereg międzynarodowych zjazdów pedagogicznych, w których również i polskie nauczycielstwo weźmie żywy udział.

Na jeden taki zjazd, jak doszły nas wiadomości, zgłosił swój udział również delegacja Związku Zawodowego Nauczycieli Komunistycznych S. S. R. Jest to zjazd organizowany przez Bureau International d'Education w Genewie. Na tenże zjazd wybiera się delegacja organizacji L'Internationale des Travailleurs de l'Enseignement w Paryżu, będącej ekspozyturą Kominternu i pracującej nad zbolszewizowaniem szkół i młodzieży.

Niewiadomo nam dotąd, jak komitet organizacyjny zjazdu odniósł się do tych zgłoszeń. Nie wiemy też, czy p. Thomas, mający w swem ręku kwestję programu tego zjazdu, wyraził już swą zgodę na to, aby w obradach tego międzynarodowego zjazdu uczestniczyły również delegacje bolszewickie, jawne, czy zamaskowane. W każdym razie uważamy za swój obowiązek zgóry uprzedzić, jakie jest i być musi stanowisko każdego nauczyciela polskiego, każdego pedagoga, który ceni wysoko swoje szczerne powołanie.

Upadek szkolnictwa na terenie całej Rosji, obniżenie naukowego poziomu wszystkich typów szkół, a co naj-

ważniejsze zagadnienie partyjnego, bolszewickiego „wychowania” dzisiejszego w S. S. R., to nie są tytuły uprawniające do zasiadania w jednym rzędzie z przedstawicielami państw kulturalnych. Demoralizacja propagowana przez szkołę i zakłady wychowania bolszewickie, zaprzeczanie powszechnie uznanych i nietykalnych zasad moralności wyłączały poza nawias kulturalnych instytucji pedagogicznych całe partyjne szkolnictwo S. S. R.

Jakiem prawem obok najbardziej wartościowych pedagogów świata, obok tych, którzy wszystkie siły wyczerpali dla podniesienia wartości wychowania, mieliby zasiąść ci, którzy własnymi rękami wprowadzają w życie system zwalczający i grzebiący te wartości, ci, którzy szerzą zgniliznę i rozkład.

Słowa oświata i wychowanie w S. S. R. mają zupełnie inne znaczenie, niż w całym świecie cywilizowanym. Bowiemy oświata i wychowanie bolszewickie, to pewien system szkolny i organizacyjny, stosowany przymusowo przez bolszewików, bynajmniej nie w celu wychowania pożytecznych obywateli Rosji, lecz w celu urobienia z dzieci i młodzieży międzynarodowych zaciekłych komunistów.

W książce „Abecadło komunizmu”, wydanej oficjalnie przez rząd sowiecki, a napisanej przez wybitnych prze-
wódców komunistycznych, Bucharina

i Preobrażeńkiego, został opublikowany program oświatowo-wychowawczy rządu sowieckiego. Czytamy tam, że „szkoła w postaci niezliczonych gimnazjów, szkół realnych, instytutów, korpusów kadeckich i t. d. powinna być zniszczona” (str. 171), że „z proletariackiej szkoły powinna być wypędzona ta część personelu nauczycielskiego, która nie może, lub nie chce być narzędziem komunistycznej oświaty” (str. 172), że „naukowy cech burżuazyjnych profesorów powinien być rozpedzony” (str. 172), że „nowa szkoła wprowadza przymusowe wypędzenie religii ze swoich murów” (str. 173), że szkoły bolszewickie „stają się wojskowemu akademiami wojny domowej... uczą, jak robić proletariacką rewolucję” (str. 178 i 179).

Cały ten program jest realizowany przez rząd sowiecki i nauczycielstwo sowieckie, a Komintern i jego ekspozytura L'Internationale des Travailleurs de l'Enseignement pracuje nad rozpowszechnieniem tego programu na całym świecie.

Rezultaty tej komunistycznej demoralizacji są znane. Wdowa po Leninie Krupskaja ogłosiła w swej książce „O dielskim dwizeniu” (1928), że w S. S. R. jest 7 milionów dzieci bezdomnych. Sowiecka gazeta „Trud” w marcu 1927 r. pisząc o zjeździe sowieckich nauczycieli przyznała, że 82 tysiące nauczycieli jest bez pracy. Pensje nauczycieli wynoszą około 54 procent przedwojennych, a drożyzna wzrosła 2½ raza. Lunaczarskij, komisarz ludowy (minister) bolszewickiej „oświaty”, stwierdził na posiedzeniu centralnego komitetu wykonawczego w 1927 r.: „Ciemność ignorancji zaczyna zalewać rosyjskie dzieci, ciemność — przy których mrok caryzmu wydaje się być pełen światła”...

Ale czy kierownicy komunizmu starają się zawrócić z drogi, która niszczy całe pokolenia? Bynajmniej! W S. S. R. konsekwentnie brną coraz dalej, demoralizując, wynaradawiając, pozbawiając wiary i rodziny coraz to nowe rzesze dzieci i młodzieży. I słuszny jest wniosek: Cały system komunistycznej „oświaty” ma na celu rozkład moralny i fizyczny państw i społeczeństw chrześcijańskich oraz zniszczenie ich narodowej kultury.

Dla tych powodów Porozumienie Organizacji Współdziałających w Zwalczeniu Komunizmu, w skład którego wchodzi i organizacja nauczycielska, odmawia przedstawicielom kół komunistycznych „pedagogicznych” prawa uczestniczenia w obra-

dach jakiegokolwiek zjazdu pedagogów narodów kulturalnych i przeciw temu udziałowi najkategoryczniej protestuje.

Centralne Biuro Porozumienia Organiz. Współdziałających w Zwalczeniu Komunizmu.

Z życia sokolego

Jubileusz Sokola w Strzelnie

W dniu 16 bm. obchodzi miejscowe Tow. Gimn. „Sokół” uroczystość 35-lecia swego istnienia, połączoną z występem sokolim z udziałem gniazd sąsiednich. Występ ten będzie przeglądem wyników pracy sokolej w okresie ubiegłym i zarazem próbą przygotowawczą na Wszechpolski Zlot Sokoli w Poznaniu. Na powyższą uroczystość i występ jaknajprzejmiej zaprasza Zarząd miejscowe i pozamiejscowe społeczeństwo.

Program uroczystości jest następujący: o godz. 5,30 próba generalna dla ćwiczących na boisku P. W. i W. F. przy ul. Stodolnej. O godz. 9,30 zbiórka wszystkich towarzystw ze sztandarami i przywitaniem przed lokalem p. Bambara przy ul. Szerokiej. O godz. 10 pochód z orkiestrą na uroczyste nabożeństwo. Po nabożeństwie powrót na boisko P. W. i W. F. przy ul. Stodolnej. O godz. 12 zebranie uroczystościowe na boisku. Po zebraniu tamże wspólny obiad z kotła (opłata za obiad 1 zł, dla ćwiczących gratis), o godz. 15,30 koncert i różne niespodzianki, o godz. 17 popisy gimnastyczne, o godz. 20 odmarsz pochodem do sali p. Bambara, gdzie odbędzie się skromna zabawa taneczna. Wstęp na boisko: miejsce siedzące 1 zł, stojące 50 gr. Bufet bogato zaopatrzone, boisko przyozdobione odświętnie i w zieleń.

W razie niepogody odbędzie się uroczyste zebranie i obiad w sali p. Bambara w Strzelnie przy ul. Szerokiej. Społeczeństwo nasze winno poprzeć imprezę Tow. Sokół przez wzięcie w niej gremjalnego udziału. (mc)

Szeik, który dożył 120 lat

Bagdad, 15. 6. (PAT) Dziennik „A Mosul” donosi o śmierci jednego z szeików, który zmarł w wieku lat 120, pozostawiając cztery wdowy i przeszło 100 dzieci i wnuków. Zmarły szeik niemal do ostatnich lat swego życia zachował pełnię władz umysłowych.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Samochód wpadł na chodnik

Pięć osób poranionych — Szofera aresztowano

Dziś krótko przed godziną 9 samochód osobowy, jadący wzdłuż placu Wolności wjechał nagle na chodnik pomiędzy przechodniów. Powstał ogromny popłoch. Samochód zatrzymano a szofera aresztowano. Pięć poranionych osób: Józefę Sieradzką (ul. Łukaszczyka 1), Marię Sobocińską (Półwiejska 26), Marię Henkównę (Wały Jagiello 22), Jana Müllera (Wały Król. Jadwigi 5) i Józefa Banasikowskiego z Warszawy (Marszałkowska 149), opatrzyło na miejscu pogotowie ratunkowe. Poranienia są cięższe, to też ofiary niezwykle tragicznego wypadku przewieziono do mieszkania.

Kierowcę samochodu, szofera Bernarda Bucholza (ul. Czesława 1) zatrzymano i ołożono też aresztem auto, w celu zbadania, czy kierowca zawinił. Bucholz broni się tem, że w czasie jazdy przestała funkcjonować kierownica, wobec czego stracił on panowanie nad pojazdem. Okazuje się jednak, że kierownica była zaniedbana już od pewnego czasu, a szofer — conajmniej lekkomyślny, nie czynił starań o naprawienie zepsucia.

Zajęcie wywołało wielkie wzburzenie wśród publiczności. (k)

Na Złot do Poznania!

wyrusza dziś wodnym szlakiem wioślarska czwórka

W sobotę t. j. dziś o godz. 17 wyrusza na wszechsłowiński Złot do Poznania osada wioślarska czwórki ze sternikiem Sokola warszawskiego. Łódź prowadzi sternik St. Dembowski, a osadę stanowią druhowie: Kozłowski, Płuzński, Liebert, Wyszyński. Łódź uda się Wisłą do Bryd, poczem Gopiem i Wartą do Poznania.

Start łodzi w Warszawie nastąpi z przystani Sokola przy moście Ponia-towskiego (strona Praska).

„Reduta“ w Wielkopolsce

wystawia świetną komedię Fredry p. t. „Przyjaciele“

Zespół „Reduty“ wileńskiej, pod dykcją Juliusza Osterwy zwyczajem lat ubiegłych objeżdża obecnie Wielkopolskę i w porozumieniu ze Zw. Obr. Kresów Zach. wystawia świetną nie wszędzie znaną komedię Aleksandra Fredry p. t. „Przyjaciele“. Dotychczas odwiedziła Reduta Nakło, Chodzież, Czarnków, Rogoźno, Wągrowiec, Międzybóże, Wolsztyn, Leszno i Kościan. Dnia 14 bm. grała w Jarocinie, dnia 15 bm. gra w Rawiczu, 16 bm. w Gostyniu, 17 bm. — w Krotoszynie, 18 bm. — w Ostrowie, 19 bm. — w Ostrzeszowie, 20 bm. — w Kaliszu.

Nie wątpimy, że publiczność wielkopolska, pamiętająca słynne widowiska „Księża niezłomnego“ na wolnym powietrzu, pospieszy aby tym razem zobaczyć doskonale scharmonizowane przedstawienie na scenie zamkniętej. — Ceny w porozumieniu ze Zw. Obr. Kresów Zachodnich są bardzo przystępne i umożliwiają korzystanie z przedstawień najszerszym warstwom publiczności.

Działalność „Stelli“

Na wypoczynek wakacyjny wysłano w czerwcu 276 dzieci

Staraniem Tow. „Stella“ w Poznaniu wysłano w czerwcu 200 dzieci do Kobylnicy, 30 — do Inowrocławia, 20 — do Gorazdowa i 26 — do Gdyni, ogółem wysłano 276 dzieci. Dalsze wysyłki dzieci nastąpią w lipcu i sierpniu. Termin wysłania dzieci na poszczególne kolonie objawia „Stella“ w pismach i w ogłoszeniu przy wejściu do gmachu centralnej sali gimnastycznej przy Zielonych Ogródkach nr. 17.

Przy tej sposobności zarząd „Stelli“ komunikuje rodzicom i opiekunom, by zaniechali częstego odwiedzania dzieci, umieszczonych na poszczególnych kolonjach, a mianowicie w Kobylnicy, a to z tego powodu, iż dzieci przy przybyciu oraz pożegnaniu się z rodzicami i t. d. niepotrzebnie się rozrzewniają i później za domem tęsknią.

Również upomina „Stella“ rodziców, by zaniechali przesyłanie oraz przywożenia łakoci, cukierków i t. p. smakołyków i t. d. z tego względu, że dzieci na wszystkich kolonjach są równo, to jest dostatecznie i znakomicie odżywiane z jednej, a drugiej strony przywożenie takich smakołyków i kosztownych łakoci wpływa na harmonię między dziećmi.

Zaznacza się, że legitymacyj na kolonie udziela się tylko w wyjątkowych wypadkach w biurze „Stelli“, wyłącznie dla jednej osoby na jednorazowe odwiedzenie, niedopuszczalne jest bowiem przybywanie całych rodzin. Dzieci i osoby, które tym warunkom się nie poddadzą, nie będą dopuszczane na kolonie, względnie z nich wyłączone

Złodzieje w tramwajach

Ujęcie dwóch rzeźmieszków — Żydów — Skradzione portfele — Ostrzeżenie

Specjalnymi „wzgedami“ złodziei cieszą się niektóre linie tramwajowe. Oto n. p. niedawno w „dwójce“ jakiś Żydek wywołał sztuczny tłok i w tej chwili poczuła Marta Stolarzowa z Rychtału, że porwał jej ktoś torebkę zawierającą 56 zł. Ponieważ miała uzasadnione podejrzenie co do osoby sprawcy, przeto sprowadzono policję, która w aresztowanym żydku poznała odrazu dawno poszukiwanego złodzieja. Sprytny rabuś jeszcze w wozie rzucił nieznacznie na ziemię torebkę.

Analogiczny wypadek zdarzył się w autobusie podczas powrotu z wyścigów konnych w Ławicy. Tam również Żyda-złodzieja przydybano na gorącym uczynku, a publiczność taką mu dała rzetelną odprawę, że już chyba więcej do Poznania nie przybędzie.

W magazynie znalezionych przedmiotów (P. K. E.) leży mnóstwo portfeli, które złodzieje po ich wypróżnieniu z gotówki pozostawili w wagonach tramwajowych. Jest p. i. do odebrania ładny brązowy portfel, trochę rozdarły z kartą wstępu na P. W. K. nr. 545 własność p. St. Święcickiej, drugi portfel również brązowy pocięty został, z bezwartościowymi dokumentami na nazwisko Alojzy i Marjan Witkowscy z Samplawy na Pomorzu.

Jest to tylko kilka ogniw w długim łańcuchu kradzieży. Należy zatem w tramwajach być specjalnie ostrożnym, pilnując i zwracając na wszystko uwagę, a w razie spostrzeżenia jakichś podejrzanych manewrów — żądać natychmiast interwencji władz bezpieczeństwa. (z)

KALENDARZYK

Sobota, 15 czerwca 1929.

Słońce: wschód 3,29 — zachód 20,17 — długość dnia 16 godzin 48 min.

Księżyc: wschód 13,03 — zachód 0,49 — po I kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 15 st. Cels. — Pogodnie. — Wiatr południowo-wschodni. — Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 25 st. C., najniższa plus 14 st. C.

Kal. rz.-kat.: Wit M. — jutro Benon B.

Kal. słow.: Wit M. — jutro Budzimir.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 37. — Apteka Sapieżyńska, ul. Pocztowa 31.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona. — Apteka p. Plucińskiego, ulica Głogowska 74-75.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda. W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— Egzamin magistra praw złożył na tutejszym Uniwersytecie w dniu 12 bm. p. Henryk Galuba, syn p. Jana G., znanego na gruncie poznańskim obywatela i przemysłowca filmowego. P. H. Galuba wyjeżdża na dalsze studia do szkoły politycznej w Paryżu.

— Srebrne gody małżeństwa obchodzą we wtorek 18. bm. obywatel tutejszy p. Piotr Adamski, właściciel restauracji przy Piekarach 20-21, z małżonką swą Franciszką z domu Górską. Msza św. na intencję jubilatów odprawi się w tym samym dniu o godzinie 10 w kościele pa-

rafjalnym św. Marcina. Jubilatowi na dalszej drodze wspólnego pożycia „Szczęść Boże!“

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Zw. Kobiet Pracujących w ostatniej chwili przypomina o zjeździe delegowanych stowarzyszeń Związku. Dziś w sobotę 15 bm. o godz. 19 na sali Domu Król. Jadwigi sprawy ściśle organizacyjne. W niedzielę 16 bm. o godz. 8,45 nabożeństwo z przemówieniem ks. prał. Prądzyńskiego w kościele farnym. Mszę św. odprawi ks. oficjal Zwolski. Potem wyruszy pochód z sztandarami do auli uniwersyteckiej, gdzie odbędą się trzy referaty: ks. inf. Adamskiego „Nasz związek a akcja katolicka“, p. A. Smoczyńskiej „Samowystarczalność gospodarza polski, a kobieta“, p. prof. Jędrzejewskiego z Płocka „O katolickie podstawy społeczeństwa“. Serdecznie uprasza się stowarzyszenia oraz bractwa i „Żywe Różnice“ parafii poznańskich o jaknajliczniejszy udział w pochodzie i w obradach.

— Narodowa Organizacja Kobiet — Koło Łazarskie zaprasza na zebranie plenarne, które odbędzie się w poniedziałek, 17. bm. o godz. 20 — tym razem wyjątkowo — w Czytelni Ludowej, przy ul. Matejki 39. Mówić będzie p. dyr. Stiller na t. „Ustawa dla młodocianych a szkoła dokształcająca“. O liczy udział członków i gości prosi Zarząd.

— Sekcja Kolonjalna Ligi M. i Rz. Dnia 17 bm. o godz. 19 w sali rest. „Pod Strzechą“ przy pl. Wolności 7, odbędzie się zebranie, na które zaprasza się członków oraz wszystkich b. kolonistów zamorskich. Sympatycy Sekcji mile widziani.

— Z Zw. Samoobrony Społecznej „Rozwój“. Roczne walne zebranie odbędzie się w dniu 20 bm. o godz. 20,30 na sali p. Jarockiego przy ul. Maszalskiej 8a. Na porządku obrad interesujący referat, wybory uzupełniające do zarządu okręgowego i sprawozdanie z działalności „Rozwoju“ za rok 1928. Uprasza się o przybycie wszystkich członków i sympatyków.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Pielgrzymka do Rzymu wyjeżdża z Poznania dnia 18 bm. o godz. 8,50 z głównego dworca. Bilety zniżkowe do Katowic otrzymają uczestnicy w dworc. — Punkt zborny w Katowicach w hotelu „Monopol“, wyjazd całej pielgrzymki tego samego dnia do Pragi o godz. 21,07. Pielgrzymka zwiedzi Pragę, Wenecję, Padwę, Neapol, Pompeje, Florencję i Rzym. Przyjazd nastąpi 5 lipca o godz. 8,52 do Katowic.

— Kościuszkowski pod Raclawicami. W najbliższym czasie odegra „Teatr Wielkopolski“ pod dykcją Bolesława Brzeskiego, na jednym z obszernych terenów m. Poznania te wspaniałą historyczną sztukę. Przedstawienie takie widział już Poznań przed dwoma laty, obecnie z powodu P. W. K. i ogromnego napływu gości „Kościuszkowski pod Raclawicami“ będzie niezwykle atrakcją. Dyrekcja Teatru Wielkopolskiego przygotowuje przedstawienie z ogromnym nakładem kosztów; setki nowych kostiumów, wspaniałe mundury rekwizyty itd., udział wojska, szarża kawalerji i kosynierów, bitwa raclawicka, zdobycie armat, a przedtem jeszcze wzniosła przysięga Kościuski — wszystko to zostanie oddane barwnie, malowniczo i złoży się na całość imponującą oraz niezapomnianą. Po przedstawieniu w Poznaniu, cały zespół wybierze się na objazd miast prowincjonalnych.

KRONIKA WYPADKÓW

— Wypadek motocyklisty. Skórski Jan, zamiesz. przy ul. Podgórznej 1, rozbił się z motocyklem na szosie prowadzącej do Urbanowa przy cmentarzu św. Wojciecha. Ciężko poranionego odstawilo pogotowie ratunkowe do szpitala miejskiego. (z)

— Zaczadzenie gazem. Przy pracach podziemnych gazowych przeciw wiestulu reprezentacyjnego P. W. K. jeden z robotników gazowni miejskiej w czasie reperowania rury tak silnie się zacządził, że przez kilkanaście minut nie dawał znaku życia. Ponieważ nie pomogła natychmiastowa pomoc przechodniów, musiano zawezwać pogotowie ratunkowe, które nieszczęśliwego zabrało ze sobą. (tr)

KRONIKA POLICYJNA

— Kradzieże i włamania. W Banku Związku Spółek Zarobkowych skradziono p. Ligockiemu Stefanowi portfel zawierający 70 zł i książkę oszczędnościową na sumę 2800 zł. — Urząd Pocztowy przy Rynku Jeżyckim doniósł, że usiłowano włamać się do biur urzędu, lecz złodzieje prawdopodobnie zostali spłoszeni. — W tramwaju linii 6 skradziono z kieszeni p. Skublowi Kazimierzowi, portfel zawierający 17 zł, wykaz osobisty, kartę wstępu na P. W. K. oraz inne dokumenty. — Podczas snu w poczekalni III kl. skradziono p. Dziedzińskiemu Franciszkowi tekę skórzaną czarną, zawierającą zamówienia na portrety, kapelusze i inne przedmioty. — Z chlewu p. Błotnej Władysławy przy ul. Krańcowej 19 skradziono 2 kury, p. Wysoczyńskiej Leokadii 4 kury i p. Wichlacz Jadwidzie 6 kur. — W lokalu przy ul. Półwiejskiej 15 skradziono p. Kubiakowej Jadwidzie płaszcz damski. — Adwokatowi p. Szołdrskiemu przy ul. Piekary 5, skradziono z piwnicy część pieca łazienkowego. — Bracia Jan i Leon Sawinkowscy, ul. Żydowska 9, usiłowali skraść tekę z dokumentami z samochodu pozostawionego przy ul. Dominikańskiej. —

Przy dolegliwościach żołądkowo-kiszkowych, braku apetytu, atonii kiszki, wzdęciach, zgadze, odbijaniach, ogólnym podrażnieniu, bólach głowy migrenowych zastosowanie 1—2 szklanek naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa wywołuje doskonale opróżnienie przewodu pokarmowego. Opinie szpitalne wykazują, że nawet obłożnie chorzy chętnie biorą wodę Franciszka Józefa i czują potem znaczną ulgę. Zadać w aptekach i drog. nw 11 050

Nad Wartą przy Sielance skradziono p. Górniakowi Józefowi parę butów. — Nad torem kolejowym Poznań — Łubów skradziono Dyrekcji Poczty i Telegrafów w Poznaniu większą ilość przewodów telegraficznych i telefonicznych, wartości 840 zł. — P. Tokłowicz Halinie skradziono na terenach P. W. K. torebkę damską z różnymi dokumentami osobistymi i kartą wstępu na P. W. K. — P. Wieleckiemu Stefanowi, zam. przy ul. Marsz. Focha 68, skradziono z mieszkania czarny płaszcz. (z)

— Aresztowania. Ujęto i przekazano władzy sądowej Nowaka Marjana, zamieszkałego Śródka 2, za kradzież kieszonkową, dokonaną na terenach P. W. K.; Grzesikównę Apolonję za kradzież kieszonkową dokonaną na Rynku Jeżyckim podczas targu; Piątkowskiego Tomasza, ul. Strumykowa 30, za paserstwo; Pawłowicza Michała z Główniej za kradzież wozu z koniem i worka cukru; Kalupę Feliksa, bez mieszkania, podejrzanego o kradzież roweru. (z)

— Czyj rower? W Wydziale Sledczym pokój 41 znajduje się rower męski nr. 173 711 z wolnym biegiem, pochodzący z kradzieży. Poszkodowany zechce się zgłosić po odbiór. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— Zasadzenie cyganów. Tym razem sala IV wydziału karnego sądu okręgowego przedstawiała inny, niż zwykle wygląd. Wśród stałych bywalców, przesiadujących godzinami na galerji, uderzyła śniade twarze cygańskie i gęst: krucze czupryny. Na ławę oskarżonych wprowadzono Józefa i Kazimierza Markiewiczów, oraz 20-letnią Stefanję Węglewicz, cyganke, która trzymała na ręku małą dziewczynkę o wielkich oczach i żywym temperamentem. Wszyscy przebywali dotąd w areszcie prewencyjnym. Na rozprawę nie stawił się jedynie głośny koniokrad, narzeczoną Węglewskiej, St. Kowalski, o nieustalonym miejscu pobytu. — Józefowi Markiewiczowi i St. Kowalskiemu zarzucano oskarżenie, że wtargnęli nocą do mieszkania gospodyni Heleny Linkowej w Obrzycku pow. szamotulskiego i skradli pościel, bieliznę, odzież i t. p. łącznej wartości 3 tys. zł. Łup schowali w przyległym lesie, a gdy sprawa nieco ucichła, zawlekli go dyskretnie do mieszkania wspomnianej cyganki w Pleszewie. Umiejętnie przeprowadzone śledztwo, zawiadło policję do pięknej cyganki, gdzie też istotnie znaleziono większość rzeczy. Sąd skazał Józefa Markiewicza (recydywistę) na 10. Kaz. Markiewicza na 3 miesiące więzienia. Cygancę wymierzono karę więzienia przez 2 mies. (z)

— Kociembowa i Lewandowska, złodziejki składowe, znowu za kratami. Na ławę oskarżonych sprowadzono z aresztu śledczego znane złodziejki składowe Agnieszkę Lewandowską i Marię Kociembę. Obie już nieraz zawierały bliższą znajomość z całą więzienną przy ul. Młyńskiej. Ostatnio wstąpiły do Bazaru Wildeckiego i każały sobie przedłożyć różne szale. Nie kupiły w rezultacie niczego — zato Kociemba w stosownej chwili ściągnęła dyskretnie z stołu 2 jedwabne szale i schowała je pod płaszcz. Manewr ten zauważyła ekspedjentka Kapturkówna i bezwzględnie złodziejkę na miejscu zdemaskowała. Kociemba widząc na co się zanosi, upuściła nieznacznie szal na podłogę. Na taktyce złodziejek poznano się i przywołano policję. Na rozprawie sądowej poczęły się wykręcać sianem — ale mało im to pomogło. Prokurator wniósł o rok ciężkiego więzienia. Trybunał był łagodniejszy i zasądził Kociembową na 6, zaś Lewandowską na 4 miesiące więzienia. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— Pod autobusem. Dziś rano o godzinie 8,10 przy zbiegu ulic Kilińskiego i Krzywe Koło w Gnieźnie wpadła pod autobus P Z 44130 Helena Budnikówna, ekspedjentka, mieszkająca przy ul. Chocińskiego 30. Autobus uderzył B. błotnikiem i przewrócił ją tak nieszczęśliwie, że wpadła pod jego koła. W ciężkim stanie odwieziono ofiarę wypadku do szpitala Czerw. Krzyża. Po czyjej stronie wina, ustali śledztwo. (br.)

— Ujęcie włamywaczy. Przy pomocy podrobionych kluczy włamano się do

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Jarmark miłości“ i „Życie jest piękne“.
Aurora: „Pat i Patachon p. t. Kandydaci na tron królewski“.
Casino: „Ponad Śnieg“
Colosseum: „Piraci Bałtyku“.
Corso: „Nędznicy“.
Edison: „Głos Minaretu“.
Kapitol: „Życie i przyszłość kobiety“
Metropolis: „Portjer hotelu Atlantic“.
Odeon: „Piomień miłości“.
Renaissance: „Dzokej z Londynu“.
Słońce: „Jedna noc w Londynie“.

Kurjer Poznański

Adresy gości PWK

Publikowanie adresów
celem odnalezienia się przybywających.

— patrz wydanie poranne

biur pałacu w Ostrowie nad Gopłem w pow. strzeleńskim, własność p. dr. Juljusza Trzczińskiego. Ciężka ogniowatka kasę włamywacze odsunęli od ściany i rozpruli t. zw. rakiem grubą ścianę metalową, a następnie wnętrze kasety. Skradziono około 4000 zł w gotówce, 2 zegarki męskie i 2 wartościowe szpilki do krawatu. Jak się okazało, byli to rutynowani włamywacze w liczbie 4; przyjechali z okolic Piotrkowa Kujawskiego. — Włamywacze, którzy odjechali autobusem, rozpoznano. W czasie rewizji domowej znaleziono u nich niezbędne narzędzia, a przy badaniu terenu znaleziono szpilki do krawatu. Łączną wartość szkód ocenia się na 6000 zł. (k)

— **Usiłował popełnić samobójstwo** w Ostrowie we własnym mieszkaniu przy ul. Szpitalnej 2, starszy już wiekiem Edward Wojtko. Desperat zamknął się w pokoju i otworzył kurki z gazem świetlnym. Sposrzedzono się jednak w czas, drzwi wyważono i dzięki natychmiastowej pomocy życia Wojtki nie zagraża już większe niebezpieczeństwo. (k)

— **Uszkodzenie motoru** i brak benzyny zmusiły do lądowania na stadionie wojskowym w Ostrowie samolot wojskowy typu „Potez”, należący do 3 pułku lotn. w Ławicy. Samolot wracał z Deblina do Poznania, kierował nim pil. Władysław Mielcarek, a jako obserwator leciał sierż. Palas. (k)

— **Wystrzałem z fuzji** został poranny przez urzędnika gospodarczego Stanisława Gorzelanego z Grudzielca w powiecie ostrowskim 17-letni Antoni Sobczak, również z Grudzielca. Gorzelany twierdzi, że Sobczak rzucił do niego kamieniami. (k)

— **Skradziono parę koni** w Czerlejniewie w pow. średzkim, własność rolnika Jana Zbierskiego, wartości około 1800 zł. Były to dwa walauchy: 6-letni kary wzrostu 1,69 m i 8-letni gniady wzrostu 1,60 m. (k)

— **Na stacji Sulęcinek** w pow. średzkim przejechany został przez pociąg osobowy 19-letni Jan Ksawery. Jak się okazało, padł on ofiarą nieszczęśliwego wypadku. (k)

— **Dokonano włamania** w nocy na 14 bm. na probostwie w Kiekrzu w pow. poznańskim. Złoczyńcy zabrali garderobę, fuzję i inne przedmioty, własność ks. prob. Dukata. (k)

JARMARKI

— **Swarzędz.** Dnia 20 bm. odbędzie się jarmark ogólny. Spęd zwierząt raziowych z miejscowości nie objętych zarazą jest dozwolony.

— **Jutrosin, powiat Rawicz.** Jarmark na konie, bydło i towary kramne odbędzie się dnia 20 bm.

Z WIELKOPOLSKI

— **Wągrowiec.** (Grobowiec bohaterów.) Uroczystość odsłonięcia i poświęcenia grobowca poległych Bohaterów z roku 1918-19 odbędzie się w niedzielę 16. bm. Zbiórka Towarzystwo o godz. 6,45 przy dworcu. O godz. 10 uroczyste nabożeństwo w kościele farnym i akt poświęcenia grobowca. O godz. 16 w Strzelnicy koncert i zabawa.

— **Buk.** (Akademja papieska.) Stow. Młodzieży Polskiej urządziło z inicjatywy swego patrona ks. Rossy akademję papieską z okazji 50-lecia kapłaństwa papieża Piusa XI. Dla mieszkańców okolicznych wsi odbyła się ona 9. bm. po umie, dla miasta wieczorem. Po zagajeniu uroczystości wygłosił patron ks. Rossa odpowiedni odczyt, poczem członkowie stowarzyszenia wykonali szereg deklamacji i śpiewów. Na zakończenie odegrano dramat Salezjanina ks. dr. Harazima: „Tajemnica Wcielenia”.

— **Leszno.** (Poświęcenie sztandaru.) Przed kilku dniami odbyło się u nas uroczyste poświęcenie sztandaru Zjednoczenia Chrześcij. Zw. Zaw. okręgu leszczyńskiego. Na uroczystość przybyło mnóstwo osobistości z dala oraz bardzo wiele towarzyszy i delegacji. Przebieg uroczystości był imponujący.

— (Propaganda dla Czerw. Krzyża.) — Tydzień Czerwonego Krzyża zakończono bardzo udaną imprezą propagandową, na którą składały się: nabożeństwo, pochód propagandowy, pokazy ratownicze przy współudziale karabinów maszynowych, granatów, pokaz ataku gazowego itd. — Wielki efekt wywołał przybyły z Poznania samolot sanitarny.

— (Zakończenie Oktawy.) Na zakończenie oktawy Bożego Ciała odbyła się na rynku znów uroczysta procesja przy nadzwyczaj wielkim udziale wiernych. Procesję prowadził ks. prob. Jankiewicz w asyście wszystkich tutejszych księży. (s)

— **Borek.** (Odpust.) Tegoroczny odpust Najśw. Marji Panny w kościele w Borku rozpocznie się już 29 bm. i będzie trwał przez cztery dni do 2 lipca rb. (cz)

— **Czarnków.** (Egzamin dojrzałości.) W miejskim gimnazjum im. Janka z Czarnkowa uzyskali świadectwo dojrzałości: Bartoszek Franciszek, Grundt Bronisław, Jammer Brunon, Kuczowski Leon, Kurpiak Józef, Lubik Tadeusz, Łodzik Florjan, Łukaszczyński Czesław, Michalski Kazimierz, Myska Stefan, Pyszkowski Lech, Stolzman Witold, Krzemieniewska Zofja, Woltmanówna Stefanja. (cn)

— **Ujście.** (Z Cechu Krawieckiego.) — Walne zebranie Cechu Krawieckiego zajął starszy cech p. Andrzej Niezborala. Głównym punktem obrad był wybór 2 podstarszych i zmiana par. 30 statutu. — Jako podstarszych wybrano mistrzów Henryka Szoenrada i Jana Niezboralę. Stosownie do tego wyboru zmieniło walne zebranie par. 30 statutu tak, że zamiast jednego, będzie należało do zarządu 3 podstarszych, którzy w myśl artykułu 91 ustawy przemysłowej wybierają z pośród siebie zastępcę starszego. Poza tem omawiano sprawę egzaminowania uczniów w cechu. Uchwalono zwrócić się w tej sprawie do Izby Rzemieślniczej o przyznanie cechowi tego prawa.

— (Nowa linja autobusowa.) Firma „Tura” utworzyła nową linję autobusową Ujście — Czarnków — Oborniki — Poznań. Odjazd z Ujścia o godz. 5 rano. — Odjazd z Poznania z pl. Sapiieżyńskiego o godz. 16. Cena przejazdu wynosi w jedną stronę do Czarnkowa 1,50 zł; z Ujścia do Poznania 5,50 zł. Poza tem kursuje autobus p. A. Worchowiaka na linji Ujście — Czarnków. (um)

Przyjazd gości zagranicznych z Bukaresztu

Staraniem Tow. Ziemianek odbędzie się 17 bm. o godz. 11 w sali Izby Rolniczej powitanie gości zagranicznych, wracających z Kongresu w Bukareszcie. Referat „o wychowaniu rodzinnym” wygłosi p. Vuysta. O najliczniejszy udział członków i gości sympatyków uprasza Zarząd Towarzystwa Ziemianek.

SPORT

Przed meczem z Czechami

Opinia b. prez. P. Z. H. T. por. Grodzkiego o składzie naszej reprezentacji „Przedewszystkiem wchodzi tu w rachubę gracze słący, otrzaskani już z meczami międzynarodow., dalej zawodnicy „K. L. P.” oraz „Lechji”. Najstarszym punktem naszej reprezentacji jest bramkarz. Do dyspozycji mamy tutaj jedynie z „Lechji” Czekalę, a jako rezerowego Wiesnera z „Venetji”, słabszego jednak technicznie od pierwszego. Co do obrony to nie ulega kwestji, że wchodzi w rachubę przede wszystkim gracze słący Keller i Soboszczyk a jako rezerwowi Śledziński z „Lechji”. Gorzej przedstawia się sprawa z pomocą, ponieważ jest 4 kandydatów, co do wartości, których trudno się zorientować; najprawdopodobniej wyznaczy się Blocha i Karaśkiewicz z „K. L. P.” oraz Spychałę z „Lechji”, a jako rezerwowi Kaźmierczak z tego klubu. Dawniej wchodziłby tutaj w rachubę jeszcze Szulc z „K. L. P.” technicznie bodaj, że najlepszy i walczący przede wszystkim „z głową”, lecz chwilowy spadek formy wyklucza go zupełnie.

Najgorzej przedstawia się sprawa z atakiem, gdyż z 6 graczy będących w danym wypadku do dyspozycji, trudno się zorientować, którego z nich wybrać i na jakiej pozycji postawić. Nie ulega wątpliwości udział w drużynie Sojki z „Siemianowic”, najlepszego środkowego napastnika Polski. Z dalszych wchodzi w rachubę zawodnicy „Siemianowic”, Jarczyk i Ksiuszczyk, „K. L. P.” — Dembiński i Brodniewicz oraz „Lechji” — Paczkowski S. Według moich spostrzeżeń powinien się skład ataku wyglądać następująco (od lewego skrzydła): Dembiński, Ksiuszczyk, Sojka, Jarczyk oraz Brodniewicz, a to względu na fakt, że pomoc z „K. L. P.” byłaby zgrana ze skrzydłami. Jako rezerwowi wchodziłby Paczkowski S. uniwersalny zawodnik, który może grać na każdej pozycji.

Tyle co do składu Polski. Na prowadzącego mecz proszono sędziego olimpijskiego sekretarza poselstwa węgierskiego w Warszawie p. Cindraca, względnie p. dr. Lenza z Gdańska.

Ze swej strony znając wysoką klasę czechą nie ludzimy się, abyśmy mieli poważniejsze szanse na zwycięstwo, wierzymy jednak, że reprezentacja polska zdobędzie się na maksimum wysiłku i dołoży wszelkich starań aby jako obrońcy sztandaru biało-czerwonego wyjść z powyższego spotkania z honorem. (bp)

Hippika

Mianowana koni do gonitw na niedzielę wypadły bardzo dobrze. Ogółem odbędzie się 7 gonitw — w tem 3 piaskie, 2 z płotami, i 2 z przeszkodami.

Przypomina się, że dnia 23 czerwca odbędzie się gonitwa loteryjno-sprzedazna, losy w cenie zł. 3. oprócz szansy wygrania konia wyścigowego upoważniają będą zarazem do wolnego miejsca na trybunie w dniu 23. 6. rb.

Dojazd na tor pociągiem kolejowym z głównego dworca o godz. 15.15 — oraz wygodnymi autobusami Kolei Elektrycznej z końca ul. Dąbrowskiego, dokąd dojazd tramwajami linji 2 i 8.

Lekka atletyka

Mistrzostwa pań POZŁA rozpoczynają się dziś o godz. 17.45 na boisku „Warty”; program soboty jest następujący: przedbiegi 60 m., kula obur., finał 60 m., skok w dal, przedbiegi 100 m., oszczep ob., 80 m. przez pł., dysk ob., i 4x100m. przedbiegi. Koniec o godz. 20.30.

Program niedzieli (początek o godz. 9) jest następujący: 100 m. fin., dysk ob., przedbiegi 200 m., skok w wyż., 4x100 m. finał, oszczep dow., 200 m. finał, kula dow., 800 m., i 4x200 m.

Mistrzostwa zapowiadają się bardzo ciekawie bierze w nich bowiem cała elita naszych zawodniczek, a p. in. z „A. Z. S.” — Lanżanka, Ryssyówna, Jasińska i Krawajska; z „Sokoła” (Pozn.) — Kasprzakówna i Szudlarska; z „Sokoła” (Leszno) — Szulczykówna i Szwarcówna; z „Warty” — Frydrychówna, Krótkówna Musielewska i Szymańska.

Pływanie

Mecz w piłkę wodną (półfinał) pomiędzy „Legią” a „P. T. P.” odbędzie się dziś o godz. 19.30 w pływalni związkowej. Finał jutro o godz. 15 pomiędzy zwycięzcą i „Unją”.

Piłka nożna

„Warta” — „Wisła”. Przypominamy o tym niedzielnym meczu który zapowiada się jako najciekawsza atrakcja w tym sezonie. „Wisła” przyjeżdża w komplecie, a Warta występuje w następującym składzie: Fontowicz — Śmiglak i Flieger — Przykucki, Wojciechowski i Szerfke I. — Radojewski, Kniola, Szerfke II, Przybysz i Rochowicz. Początek o godz. 17.30. Przedmecz o godz. 15 pomiędzy Wartą Ib. oraz Stella.

Jubileusz Marjana Śmiglaka. Niedzielny jubilat, kapitan drużyny „Warty”, odznacza się wielką ambicją na boisku i ofiarą jego gra w najkrytyczniejszych momentach nieraz uchroniła „Wartę” od porażek w zawodach mistrzowskich. Śmiglak bronił również kilkakrotnie z powodzeniem barw reprezentacji Poznania. Zarząd klubu węczy zasłużonemu sportowcowi upominek.

Zmiany przepisów piłkarskich uchwalono na odbytem przed kilku dniami w Paryżu posiedzeniu International Board, Uchwalono, że bramkarz musi stać w chwili wykonywania rzutu karnego na linji bramki; dalej, że sędzia nie może zdyskwalifikować gracza za nieprzepisowe obuwie, lecz powinien zacząć aż zmieni buty; wreszcie postanowiono, że gracze wykluczeni przez sędziego w czasie meczu międzypaństwowego są automatycznie zawieszani na czas następnego spotkania.

Tennis

W turnieju w Scheveningen półfinały dały następujące wyniki: Tilden — Grandguillemot (Eg) 6:1, 6:2, 6:2; Coen (Am) — Van Olst (Hol) 6:2, 6:1, 6:2; Timmer (Hol) — Ramerg (Szwec) 6:0, 6:0, 6:3; Hunter — Du Plaix (Fr) 6:4, 6:3, 6:2.

Stany Zjednoczone — Anglja 2:0. J. Hennessey (St. Zj.) — W. Powell 7:5, 5:7, 6:1, 5:7, 6:2; J. Van Ryn (St. Zj.) — H. Lester 6:3, 6:1, 6:0. Należy dodać, że Anglja grała bez swoich najlepszych tenisistów, którzy walczą z Węgrami w półfinale o Puchar Davisa.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś operetka „Skowronek”. W niedzielę dn. 16 bm. „Gioconda” z pp. Marynowicz, dr. Roesslerówna, Czarneckim, Urbanowiczem i Zalesskim; kapelmistrz p. Wojciechowski. W akcie III wspaniały balet, w którym bierze udział kilkadziesiąt osób z p. Grabowską na czele. W poniedziałek „Wesoła wdówka” z pp. Fontanówna, Majchrzakówna, Bratkiewiczem, Folańskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Mierzejewski. Michał Prawdzic wystąpi we wtorek, 18 bm. po raz ostatni przed wyjazdem na stałe do Francji. Wybitny i lubiany ten artysta wybrał na pożegnanie popisową partję Cania w operze „Pajace”.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś i jutro pełna słownego i sytuacyjnego dowcipu krotoczwila Adama Grzymały - Siedleckiego „Maman do wzięcia”, która zdobyła niesłychane wprost powodzenie. — Teatr codziennie odwiedzają tłumy publiczności z całej Polski, gdyż krotoczwila Siedleckiego, która dotychczas nie była grana na żadnej scenie, jest nowością dla całej Polski. Wszystkie wycieczki, przyjeżdżające na P. W. K., tłumnie odwiedzają Teatr Polski. W próbach najnowsza komedia Zygmunta Kaweckiego „Para nie para”, którą pieczołowicie wystawia p. Nuna Młodziejowska.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś ukaże się po raz pierwszy trzyaktowa sensacyjna sztuka Jerzego Berra i Ludwika Verneuil-la p. t. „Kto zabił?” W sztuce tej spleta się na modłę amerykańską napięcie i komizm, dając ogromne pole do popisu aktorskiego zwłaszcza znakomitemu gościowi p. K. Adwentowiczowi, pp. H. Cieszkowskiej, H. Czarneckiej, Bystrzyńskiemu, Ilcewiczowi oraz nowo zaangażowanemu amantowi p. E. Kwiecińskiemu. Resztę obsady stanowią pp. Zeromska, Turońska, Tyliczyński i Kitka - Sokołowski. Szereg przezabawnych sytuacji rozśmieszał już nawet na próbach nieuczulych zresztą na komizm swych ról artystów.

Teatr Rewja na P. W. K. („Dwór Huggera”, ul. Śniadeckich 12) dziś i codziennie odegrana będzie wielka rewja p. t. „Kulig” z genjalnymi Elną Gistedt, Władysławem Szczawińskim, Romualdem Gierasięskim, Czesławem Skoniecznym, Eugeniuszem Koszutskim i innymi.

Dwa kapitalne zespoły baletowe Tacyony Wysockiej i Eugenjusza Koszutskiego. Przepyszne dekoracje i kostiumy według projektów najwybitniejszych polskich malarzy.

120 osób na scenie, przeszło 800 kostjumów. Pełną humoru konferencjerkę do tej wspaniałej rewji napisał autor „Dwóch panów B” M. Hemar.

Początek pierwszego przedstawienia o godzinie 7,15, drugiego o godz. 10,15.

Bilety nabyć można wcześniej w składzie cygar u p. Zygarińskiego, ul. Gwarna róg 27 Grudnia, i przy kasie teatru na P. W. K., a dla osób nie mających biletu wejścia na Wystawę w kasie teatralnej przy ul. Śniadeckich 12. z w 16 8767

REWJA „METROPOLIS”

Dziś w sobotę i jutro w niedzielę dwa ostatnie pożegnalne występy teatru rewji stołecznej z udziałem artystów teatru „Morskie Oko” i „Qui Pro Quo”. Odegrana zostanie barwna revue „Do widzenia”, z udziałem Zuli Pogorzelskiej, Frydryka Jarosy, Leona Wyrwicza, Marji Balcerkiewiczówny, Larissy Aleksji, Borońskiego, Macherskiego, Neya i inn. Atrakcją rewji będzie występ słynnej tancerki polskiej Zizi Halama oraz fenomenalnego duetu komijnego Latabars, którzy do lez rozśmieszają wszystkich. W programie 10 najwspanialszych przebojów sezonu w Poznaniu nigdy jeszcze nie wykonywanych oraz z poprzedniego programu dwie największe atrakcje: Zizi Halama jako „Złota Pantofla” i „Duet Latabars”. Niewątpliwie 2 ostatnie pożegnalne występy znakomitych gości warszawskich, którzy po półmiesięcznej gościnie opuszczają Poznań i wyjeżdżają na występy do Lwowa zgrupowaną liczną publiczność, która podaży do „Metropolis”, by pożegnać swych ulubieńców.

Zwracamy uwagę, że Rewja „Metropolis” daje dziś i jutro tylko 1 przedstawienie, o godz. 9 wiecz. Bilety na pożegnalne przedstawienia Wielkiej Rewji Stołecznej są do naliczycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejzbrowskiego, ul. Gwarna 20 — Telefon 56-38. z w 16 982

Teatr Wielki

DZIŚ — „Skowronek” — operetka Lehara. Niedziela, 16. 6. „Gioconda”, opera Ponchielli’ego.

Poniedziałek, 17. 6. „Wesoła wdówka”, operetka Lehara. Początek o godzinie 8 wieczorem. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuścić nie będzie. Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia”. Niedziela, 16. 6. „Maman do wzięcia”. Poniedziałek, 17. 6. „Maman do wzięcia”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Kto zabił?” — Premjera. Gościnnie występ K. Adwentowicza. Niedziela, 16. 6. „Kto zabił?” — Gościnnie występ K. Adwentowicza. Poniedziałek, 17. 6. „Kto zabił?”. Gościnnie występ K. Adwentowicza. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie: „Kulig” Wielka Rewja Polska w 19 obrazach. Początek o godzinie 19,15 — koniec o godzinie 22.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia, i w kasie teatralnej ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K. Dwór Huggera, Centralna Destauracja

Teatr szkolny

Gimn. Marcinkowskiego, ul. Bukowska. Sobota, 15. 6. Inscenizacja Pieśni Ludowych. — Seminarjum Nauczycielskie, E. Orzeszkowej w Warszawie.

Niedziela, 16. 6. Przańniczki ze „Straszne go dworu”. Echa Leśne. Gimnazjum E. Taczanowskiej w Warszawie i Miejskie Gimn. w Otwocku.

Poniedziałek, 17. 6. Taniec kwiatów. — Szkoły Powsz. M. Łodzi. Baśnie podhalańskie. — Gimn. p. w. św. Kazimierza w Warszawie.

Wtorek, 18. 6. Piosenki ludowe i przegląd strojów kobiecych. — Szkoła Przemysłowa Żeńska w Stanisławowie. Początek o godzinie 7 wieczorem.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZAPOMNIANY DRUH ALEKSANDRA FREDRY

Upominek bibliofilów krakowskich. — Co z tego wynika? — Historia „Marji Magdaleny”. — Ze Lwowa przez Poznań do Bostonu. — Stary huzar marzy. — Fredro, Zosia i Boznański. — „Obrona rudyh”.

W pakiecie wspaniałych upominków zjazdowych przynieśli bibliofile krakowscy pękaty tom wierszy młodzieńcych Aleksandra Fredry, w dużej części nieznanych. Przejrzawszy go po lebkach (jaki ten Fredro był jedank mądry, że tego współcześnie nie ogłaszał drukiem!) natknąłem się na obszerniejszy elaborat poetycki p. t. „List do F... B...”. Jest to moralizatorskie rozmyślenie na temat „czy żędy złota słuchać, czy miłości głosu”? I wraz przypomniał mi się adresat, do którego owe znamienne dla początkującego Fredry trzynastogłoskowce skierowano.

Pan B. F. była to figura ciekawa. W życiorysie Fredry znamienita i ważna, a i sama w sobie nieprzeciętna, pewnej uwagi godna. Nazywał się Feliks Boznański. Niesłychanie zabawny człowiek. Żołnierz, piechciarz, poeta, skrzypek, utracjusz, grafoman, wszystko razem w dużej rozpiętości. Autor „pism wielu” i konceptów tyluż, pisarz dramatyczny, lubownik sztuk pięknych, w każdej z tych dziedzin upamiętnił się jakimś kawałem, o czym trudno tu szczegółowo rozpowiadać. Pięć tomów (a może i więcej) utworów drukowanych zostało po nim, drugie tyle chytrych pomysłów, z których jeden szczególnie rozslawił imię Boznańskiego po całej Europie. Dosłownie. Bo od Lwowa poprzez Drezno, Lipsk, Berlin, Warszawę, Poznań aż do — Konstantynopola!

Było tak: Młody malarz ze Stanisławowa, Jan Tysiewicz, namalował w r. 1842 śliczny obraz: „Marja Magdalena”. Płótno zrobiło gwałtowną sensację w całym Lwowie dzięki niesłychanemu na owe czasy efektom światłocienia i kolorytu. Była to niezła zresztą — jak i dziś można w przedpokoju Ossolineum sprawdzić — kopia jakiegoś Holendra. Sukces szedł tak daleko, że ze wstępów na wystawę „Magdaleny” zebrano 262 zł i 42 krajajców na cele dobroczynne, a co ważniejsze, znalazł się nabywca obrazu poczytywał szlagon jakiś, który wybulił w gotowiznie złotych reńskich 500 za precudną malaturę. „W tym obrazie niewiadomo — pisała krytyka — co podziwiać, malarstwo, czy unosić się nad rzeźbiarstwem”?

Otóż pan Boznański powziął genialną myśl. Dziurę miał w kieszeni od dawna. Petając się czas dłuższy na dworze sieniawskim, ożenił się wreszcie z wychowanicą ks. Izabelli Czartoryskiej, stracił doszczętnie jej obfity posąg na dzierżawach i na druku swych dziś lepszych niż wówczas utworów. Więc? Więc „Magdalena”. Zamówił kopję obrazu i jazda w świat.

Warszawa najpierw. Syreni gród nie dał się nabrać, naturalnie. „Taka kopia jest jednym z obrazów najwspanialszych dla oszołomienia lubowńków...” pisała „Gazeta Warszawska w listopadzie 1843. Potem Drezno, Lipsk, Poznań (wartoby odszukać, co mówiła prasa poznańska), nareszcie... Konstantynopol i powrót do Lwowa. Tu tragedia, już za naszych czasów. Treter, urządzając galerję w Ossolineum, chciał „Magdaleny” wyrzucić koniecznie na strych, wyprosił przedpokój w biurze przynajmniej.

Boznański zarobił tysiące i mógł dalej wydawać swe utwory. To nawet dobrze. Zbiór ich jest kopalnią szczegółów obyczajowych do dzieł towarzysztwa lwowskiego wogóle, a Fredry przedewszystkiem. Zdaje się, że nikt z żywociarzy Fredry nie sięgnął do Boznańskiego. Nie wiem, czy Siedlecki słyszał o nim? A był on przecież towarzyszem broni Fredry z potrzeby napoleońskiej. Krótki ustęp przytoczę z tych wierszy do Fredry:

Pamiętasz? strój ulana? — pałasz na temblaku
Ja na małym kasztanku — ty na dziarskim szpaku
Bez żadnej troski w duszy, śród marzeń bez liku
Musztrowali ulany w górnym Lupieniku?
Gdzie to... ta ładna Zosia... wiesz? z czarnemi oczyma
Wzrok na ciebie młokosa rzucając uroczy,

Mnie stroniła — a z tobą? ot dam pokój wreszcie
Aby się z nas obydwóch dziś nie śmiano w mieście
Ze dwa stare ulany, w chropowatym głosie
Śród kaszlu i pedogry — przypomniał Zosię!...

A potem wspomnienie z innego frontu i innej ofensywy:

...Gdyśmy, pomnisz? obydwaj po rozprawie trudzie
Leżeli w Teplie borze, jak dwa wilki w budzie?
I gdy na ciągłym deszczu — leżąc w błocie toniem
Mój barak był pod gęsią — twój pod białym koniem.

Tak pisał kapitan Feliks Boznański o kapitanie z Pleszewic, już wielkim pisarzu Fredrze z r. 1850 w „Ostatnich marzeniach starego huzara” (Lwów, Winiarz, 1850, Tom II, str. 15). Można być prawie pewnym, że hr. Fredro wcale rad nie był tej poufałości człowieka, ośmieszonego sprawą „Ma-

gdaleny”. A rząd austriacki również nie ucieszył się marzeniami, przeto nakład ich sprzątnięto i zdaje się zniszczono.

Oprócz koleżeństwa po siodle i Zosi łączyło Fredrę z Boznańskim jedno jeszcze, fizyczne już, powinowactwo.

Jak wyglądał Fredro, wiemy. Giuchoniemy malarz Ksawery Prek tak go opisuje około r. 1830: „Wzrostu miernego, twarzy okrągłej; nosa miernego, oczu czarnych ognistych, ust różowych, włosów rudyh, nieco szczupły. Posiada umiejtności, rozumie wiele, jest dowcipnym, trochę uszczypiliwym, polityk wielki, filut, wyśmiewa drugich, jednakże jest szlachetnym, nigdy zaś pochlebnym”.

W tymże samym czasie drugim rudy m filutem, ale już bardziej... pochlebnym był na bruku lwowskim F. Boznański. Wynikła stąd afera „Obrony rudyh”, której historję przypomnę może innym razem.

Stanisław Wasylewski.
Poznań.

DUSZA DZIECKA

Kraków, 12 czerwca.

Dzisiejsza pedagogja kroczy — jak wiadomo — naprzód w ścisłym związku z rozwojem psychologii i jest od tego rozwoju zależną. W ostatnich czasach psychologia uczyniła duży krok naprzód i niejedną nową myśl dorzuciła do zadań pedagogji. Ważne więc dla nauczycieli-pedagogów, a pośrednio i dla rodziców będą wakacyjne kursy z psychologii i pedagogji, dla nauczycieli szkół średnich, zorganizowane przez Min. Oświecenia, a mające odbyć się w czasie między 2 a 27 lipca rb. w naszym mieście.

Na kierowników naukowych i prelegentów zaprosiło Ministerstwo najwybitniejszych specjalistów z pośród profesorów i docentów uniwersytetów, co też zapewni kursom wysoki poziom i charakter ściśle naukowy. Tematy wykładów i ćwiczeń kursu psychologiczno-pedagogicznego są — jak zobaczymy — tak dobrane, że, choć nie obejmują całokształtu zagadnień, to jednak w wysokiej mierze pozwolą wniknąć w szereg najistotniejszych problemów z nauki o duszy ludzkiej i dziecięcej i z nauki o wychowaniu.

O nowych warunkach w psychologii i o ich wartości dla celów pedagogji będzie mówił dr. Stefan Szuman, profesor Uniwersytetu Jag. i kierownik naukowy kursu. Tenże profesor będzie miał wykłady o badaniu inteligencji u dzieci i u młodzieży, ilustrowane ćwiczeniami praktycznymi z zastosowaniem testów. Psychologję uwagi omówi prof. dr. Heinrich, dyrektor Studium Pedagogicznego w Krakowie. Teoretyczne oświetlenie tej tak zasadniczej dla pedagogji kwestji pozwoli wniknąć głębiej w jej strukturę i ułatwi wychowawcy zrozumienie niejednego konfliktu, z którym się może spotkać w swojej praktyce.

Rozwijająca się na Zachodzie w szybkim tempie praca nad poznawaniem psychologii dziecka zaczyna i u nas pociągać szersze sfery nauczycielskie, rozumiejące, że bez znajomości duszy dziecięcej nie może być mowy o racjonalnym systemie wychowania. To też prof. dr. Błachowski z Poznania wygłosi kilka wykładów z dziedziny „magicznych zachowań się dzieci i młodzieży”. Jak sam tytuł mówi, będzie to uchylenie wieka do intymnej sfery życia dziecięcego, tak mało znanej człowiekowi dorosłemu.

Socjologia — jak wiadomo — stała się od niedawna drugą podstawową nauką, z której pedagogja wiele czerpie do swoich celów. Jak budzącej się duszy dziecka, tak i osobowości dorosłego nie można inaczej rozważać, jak tylko na tle życia socjalnego i w związku z niem. Wgląd w tę sferę życia i pedagogji da dr. Z. Mysłakowski, prof. Uniw. Jag. i dyrektor Instytutu Pedagog. w Katowicach.

Do tegoż zakresu należy w pewnej mierze i drugi bardzo ciekawy temat wykładu profesora Mysłakowskiego o „postawie zależnej wychowanka”.

W końcu dr. Stryjeński — dyrektor zakładu dla nerwowo chorych w Koblerynie wygłosi cykl wykładów z psychologii dziecka, objaśniając je okazami chorych. Słuchacze będą mieli okazję zaznajomienia się z psychologją dziecka anormalnego — a niejedno zjawisko duchowe dorosły zdola zrozumieć dopiero w patologicznym przejawskrawieniu i wyodrębnieniu.

Kurs ten — jak widzimy z przytoczonych wykładów — zainteresuje nie tylko nauczycieli przedmiotów pedagogicznych i propedeutyki filozofji, dla których jest przeznaczony przede wszystkim, ale pociągnie i szersze grono nauczycieli innych przedmiotów. Jest to pierwszy tego rodzaju kurs dla nauczycieli szkół średnich, to też skorzystają oni niezawodnie z tak rzadkiej sposobności, aby pogłębić swoją wiedzę, odświeżyć i zapoznać się z najnowszymi postęпами w swej specjalności.*

N. K.

* Informacje bliższe co do warunków przyjęcia na kurs, co do ulg itp. znajdują zainteresowani czytelnicy w dzienniku urzędowym Min. W. R. i O. P., wzgl. mogą je otrzymać w Kuratorjum Ok. Szk. Kraków.

ŻYCIE KULTURALNE

ODNALEZIONA FOTOGRAFJA „WOJTUSIA Z ZAWAD”

Osobistość wybornego feljetonisty poznańskiego z lat sześćdziesiątych zeszłego stulecia, który pisywał pod pseudonimem „Wojtusia z Zawad”, została ostatecznie stwierdzoną dzięki przyczynkom, jakich do artykułu St. Wasylewskiego o stosunkach Fredry z Poznaniem dostarczyły naszemu Działowi pp. Aniela Tułodziecka, Aniela Koehlerówna i Paulina Cegielska. „Wojtusiem z Zawad” był Marceli Motty, autor słynnych „Przechadzki po mieście” (Poznaniu).

Pozostawała do odkrycia fotografia „Wojtusia”, o której wspomnieliśmy pierwsza p. Aniela Tułodziecka. Fotografia ta tem się odznaczała, że twarz sfotografowanego była zakryta przez olbrzymią, przy oczach trzymaną lornetę. Widziały tę fotografię zarówno p. Tułodziecka jak p. Cegielska. Zwróciliśmy się więc do czytelników z prośbą o doniesienie nam, gdyby o tym ciekawym przyczynku do dzieł literackich Poznania mieli jaką wiadomość.

Apel nasz został uwieńczony rezultatem. W redakcji naszej zjawił się p. Józef Winiewicz, zasłużony wydawca poznański i dyrektor drukarni Uniwersyteckiej, przynosząc poszukiwaną tak skrzętnie fotografię. Dzięki Jego uprzejmości, wkrótce już będziemy mogli zreprodukować ten unikat i zaznajomić z nim naszych czytelników, dodając zarazem nowy i niezwykle ciekawy dokument do regionalnych dzieł Poznania, które nasz Dział ma sobie za ambicję uprawiać i bogacić.

Dyr. J. Winiewiczowi składamy już teraz w imieniu naszych czytelników szczerze podziękowanie, a reprodukując wizerunek „Wojtusia z Zawad”, dodamy informacje co do dróg, jakimi dotarli on do swego szczęśliwego posiadacza.

NAUKA

Nowi członkowie korespondencji Akademji Umiejtności. Z Krakowa piszą nam: Donosiłem już o wyborze uczonych poznańskich na członków korespondentów Akademji Umiejtności. Z innych środowisk nauki wybór padł na szereg uczonych, przedstawiających się jak następuje:

Wydział filologiczny: Adolf Chybiński, prof. muzykologii Uniw. we Lwowie. Stanisław Leupicki, prof. historii oświaty Uniw. we Lwowie. Stanisław Pigoń, prof. hist. literatury polskiej Uniw. w Wilnie. — Wydział historyczno-filozoficzny: Stefan Czarnowski, doc. historii kultury Uniwersytetu w Warszawie. Oskar Halecki, prof. hist. Europy wschodniej Uniw. w Warszawie. Stanisław Kętrzyński, historyk, poseł Rzpłitej Polskiej w Hadze. Józef Siemieński, dyr. Archiwum Głównego w Warszawie. — Wydział matematyczno-przyrodniczy: Jan Nowak, prof. geologii Uniw. w Krakowie. Bohdan Szyszkowski, profesor chemji Uniwersytetu w Krakowie. Maksymilian Rose, docent neurologji Uniwersytetu w Warszawie. Jan Tur, prof. anatomji porówn. Uniw. w Warszawie. Edmund Malinowski, docent genetyki Uniwersytetu w Warszawie. Michał Kamiński, profesor astronomji Uniwersytetu w Warszawie. (kn)

Tow. Prawnicze im. Danłowicza w Wilnie odbyło walne zebranie. Prezesem Towarzystwa wybrano ponownie prof. Alfonsa Parczewskiego. Członkami honorowymi Tow. zamianowani zostali: dr. Przemysław Dąbkowski oraz profesorowie Nagolescu i Teodorescu z Bukaresztu. (n.)

TEATR

„Niespodzianka” do Helsingforsu. Jeden z dziennikarzy finlandzkich, których wycieczka bawiła niedawno na P. W. K., zakupił książkowe wydanie „Niespodzianki” Rostworowskiego dla dyrektora Teatru Narodowego w Helsingforsu, p. Kalimy. Teatr Narodowy wystawił już był z wielkim sukcesem „Kaligulę” Rostworowskiego, tem bardziej więc zainteresował się nowym dziełem świetnego dramaturga. (tp)

Wilno na swoje teatry. Piszą nam z Wilna: Subwencja gminy na obydwaj wydzierżawione ZASPOWI teatry miejskie wynosić będzie 12,000 złotych kwartalnie, poza tem gmina ponosi wszelkie świadczenia w naturze, jakie otrzymywał zespół Reduty, rezydujący dotychczas w teatrze na Pohulance. Poza tem magistrat będzie odkupował od ZASPU sprawiony inwentarz po cenie 10 do 40 procent niższej od ceny szacunkowej, czyli że dopłaci do sprawnego przez ZASP inwentarza, tj. dekoracji, kostjumów i rekwizytów, około 60 do 90 procent, co także jest osobną subwencją. ZASP zobowiązał się do utrzymania personelu złożonego z 35 artystów, 25 osób administracji i 26 pracowników personelu technicznego. (tw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Artysty poznańscy w „Studio”. Znany miesięcznik angielski „The Studio” wydał zeszyt poświęcony akwafortom i pokrewnej grafice. Z dzieł polskich reprodukowano prace dwu artystów poznańskich, mianowicie Bocheńskiego „Matkę” i Osseckiego „Matkę Boską Ostrobramską”. Poza tem Polska jest reprezentowana przez „Łodzie rybackie” Pankiewiczza, „Dworek w śniegu” Stankiewiczówny i „Lowy” Byliny. (pp)

Konkurs na pomnik Wojciecha Bogusławskiego został rozstrzygnięty. I-szą nagrodę w sumie 5,000 zł przyznano prof. Janowi Szczepkowskiemu; drugą nagrodę w sumie 3,000 zł p. Karolowi Tschorkowi, dwie równorzędne nagrody po zł 2,000 pp.: Tad. Branerowi i Zygmuntovi Otto. Skład jury stanowił: pp. Jan Biernacki, prez. Tad. Bylewski, dyr. Józef Czajkowski, arch. Ant. Jawornicki, dyr. Wojc. Jastrzębowski, prof. Miecz. Kotarbiński, prez. Józef Śliwicki, prez. Artur Śliwiński, prof. Karol Stryjeński i prof. R. Świerczyński. (p.)

Ś. p. Bolesław Rüdiger. Z Warszawy piszą nam: Zmarł nagie ś. p. Bolesław Rüdiger, jeden z znanych ilustratorów starszego pokolenia. Wykształcony w Monachjum, przeniósł się Rüdiger wnet do kraju, gdzie rychło zyskał sobie rozgłos karykaturzysty. Do dni ostatnich pracował jeszcze w „Musze”. Zmarł w 71 roku życia. (p.)

RUCH REGIONALISTYCZNY

Wystawa regionalna w Łowiczu organizuje się pod protektoratem p. ministra W. R. i O. P. i trwać będzie od połowy czerwca do 15 sierpnia. Będzie to okrogła wystawa regionalna i obejmie dorobek kulturalny 5 powiatów: kutnowskiego, łowickiego, rawsko-mazowieckiego, skierniewskiego i sochaczewskiego. Wystawa obejmie działy: etnograficzny, kultury i sztuki, literatury, samorządu, rolnictwa oraz przemysłu i handlu. Wystawione będą między (in. bogate okazy z życia Księstwa łowickiego i okolic. W dniu otwarcia wystawy odegrana będzie sztuka „We-sele łowickie”. (r)

PISMA NADEŚLANE

„Przegląd Oświatowy”, miesięcznik Tow. Czyteln. Ludowych. Treść zeszytu VI: Dr. A. Lysakowski: Ja kpowstaje książka i jak umiera? — X. Ant. Ludwiczak: Stosunek bibliotekarza do czytelnika; — Mik. Dzikowski: Biblioteka Publiczna; — Dr. A. Lysakowski: Jeden katalog dla czytelników; — Tad. Prusinkiewicz: Praca od podstaw; — Kronika

KSIAŻKI NADEŚLANE

Inż. Tomasz Oxiński: Krótki podręcznik do nauki języka hiszpańskiego; wyd. II poprawione. Wydawnictwo M. Arcta w Warszawie 1929.

A. Białejowski: „Tekturowy człowiek”; Wydawnictwo Polskie, Poznań.

Oświadczenie min. Zaleskiego w Madrycie

Na wczorajszym posiedzeniu Rady Ligi Narodów min. Zaleski złożył następujące oświadczenie w odpowiedzi na przemówienie min. Stresemanna:

Szanowny przedstawiciel Niemiec znalazł za rzecz potrzebną zająć od Rady Ligi bezwzględnie zbadania sprawy petycji Graebe - Naumann. Był on w tym wypadku całkowicie w swoim prawie, jednakże wątpliwość, czy jest rzeczą naprawdę użyteczną i właściwą postępować w ten sposób. Nie widzę, w jaki sposób ta procedura mogłaby posunąć sprawę naprzód, ani też, co osoby zainteresowane mogłyby na tem zyskać. Rada Ligi, mówiąc technicznie, nie jest zdolna zbadać sama całości zagadnienia. Pozostaje więc jej do zrobienia tylko jedna rzecz: poruczyć to zbadanie Komitetowi Trzech po przeprowadzeniu nad niem dyskusji. W ten sposób zagadnienie znajdzie swe rozwiązanie w samym łonie instytucji, która w warunkach normalnych byłaby w pierwszej instancji powołana do jego zbadania, a która w wypadku, jaki nas zajmuje, mogłaby prawdopodobnie przedstawić Radzie Ligi szczegółowy raport o sprawie Graebe-Naumann jeszcze w ciągu obecnej sesji, jeżeliby sprawa ta była rozpatrywana od początku. Wydaje mi się więc, że petycja Graebe - Naumann popiera moja tezę i należy skorzystać z prac Komitetu Trzech, nie zaś przedstawiać zagadnienia wprost Radzie Ligi, chociażby dlatego, że w wypadku, który omawiamy, istnieją aneksy, które stanowią 367 nowych zagadnień, z których każde opiera się prawdopodobnie na innych podstawach. Czy zbadanie tych 367 zagadnień nie przechodzi sił Rady? Zresztą, czy nie skonstatowaliśmy wielokrotnie użyteczności Komitetu tak w sposobie pełnym znajomości rzeczy, z którym przystępuje on do danego zagadnienia, jak w wysocy praktycznym ich rozwiązywaniu.

Z tych powodów pozwalam sobie przeciwstawić się tendencji, która się tu zaznaczyła i dąży do wyłączenia pewnych kwestyj od poprzedniego zbadania przez Komitet Trzech. Idę w tym wypadku za swoim najgłębszym przekonaniem, gdyż nie jestem osobście zainteresowany w sprawach analogicznych, mianowicie w petycjach, złożonych przez mniejszość polską na G. Śląsku niemieckim. Jeżeliby okazał zamiar przedstawić jedną z tych petycji wprost bezpośrednio moim kolegom w Radzie, pragnienie to byłoby również usprawiedliwione, jak to, o którym mówię w tej chwili. Mówię o niedawnych wypadkach w Opolu. W petycji mniejszości polskiej, dotyczącej tych wypadków, jest wzmianka o ziem traktowaniu artystów polskich przez uzbrojone bandy, podczas gdy w centrum polskiego Gór. Śląska teatr niemiecki jest subwencjonowany przez polskie władze miejskie, daje co tydzień przedstawienie i zaspokaja w ten sposób dzięki poparciu władz polskich w sposób regularny potrzeby kulturalne mniejszości niemieckiej. Omawiane przedstawienie w Opolu, którego celem było zadowolić w sposób analogiczny potrzeby mniejszości polskiej na Górnym Śląsku, zostało siłą przerwane. Artysty polscy byli wypędzeni, znieważeni i brutalizowani. Uznano więc prawdopodobnie za rzecz słuszną i naturalną, ażeby ja także skorzystał z przywileju, który przysługuje mi jako członkowi Rady Ligi Narodów, bym domagał się złożenia tej petycji, protestującej przeciwko użyciu siły przed prawem, na forum obrad Rady — jednakże nie czynię tego. Jestem przekonany, że sprawa ta podobnie, jak wszystkie inne będzie traktowana z całą kompetencją i bezstronnością przez instancję zwykłej procedury. Istotnie jestem zdania, że należy unikać wszelkich kroków, które mogłyby zatruć nasze obrady i zamącić atmosferę harmonijnej współpracy, którą utrzymuje się czasem z takim trudem. Jest to moim najgorętszym pragnieniem i chciałbym może przeciwstawić się niezwłocznie zbadaniu sprawy Graebe - Naumann jeszcze z innych powodów.

Nie dawniej, jak wczoraj, po długiej i ciężkiej pracy powzięliśmy wreszcie decyzję w sprawie procedury mniejszościowej. Państwa, które podpisały traktaty o ochronie mniejszości i które wobec tego mają niezaprzeczone prawo odrzucić wszelkie zmiany, któreby chciały wprowadzić w istniejącą procedurę, mogłyby jednak zgodzić się chętnie na pewne zmiany, które przedstawiciele innych mocarstw mogłyby uznać za użyteczne. Państwa te pozwoliły się powodować pragnieniem posunięcia naprzód prac Ligi Narodów w trosce o jej przyszłość. Jeżeliby nazajutrz po tem szczęśliwym zdarzeniu opinia całego świata została zaalarmowana przez wiadomość o jałowej dyskusji nad zagadnie-

niem mniejszościowym w łonie Ligi, obawiałbym się poważnie, że wysiłki nasze nie byłyby w tym wypadku ocenione podług swej istotnej wartości, te wysiłki, które dążyły zawsze do łagodzenia najbardziej różnorodnych punktów widzenia.

Pragnieniem moim jest, aby sprawa Graebe - Naumann została przedstawiona Komitetowi Trzech. W tym wypadku zrobię co będzie możliwe, aby informacje i wyjaśnienia, których rząd mój już dostarczył, lub którychby mógł dostarczyć, były dane tak prodko członkom Rady, jak tylko to jest możliwe, specjalnie zaś, aby były dostarczone czcigodnemu przedstawicielowi Niemiec, który interesuje się szczególnie tą sprawą. Z chwilą jednak, gdy korzysta on z prawa, dotychczas nieużywanego, przedkładania zagadnienia bezpośrednio Radzie, jestem zmuszony dać pewne wyjaśnienia dodatkowe, dotyczące tego zagadnienia. Przedewszystkiem jestem zmuszony oświadczyć kategorycznie, że likwidacja, o której wspomina petycja, oraz pismo czcigodnego przedstawiciela Niemiec, nie może mieć nic wspólnego ze sprawą ochrony mniejszości niemieckiej w Polsce. Prawo likwidacji zostało przyznane rządowi polskiemu przez traktaty pokojowe i stanowi część całości spraw, uregulowanych przez te traktaty. Dotyczy to jedynie i wyłącznie obywateli niemieckich. Nie jest jednakże wykluczone, że w pewnych rzadkich wypadkach, w których prawa pewnych osób do obywatelstwa polskiego nie są ustalone, osoby te mogły być uważane przez władze kompetentne za obywateli jednego z dwóch państw, podczas gdy definitywne skonstatowanie obywatelstwa tych osób daje rezultaty przeciwnie. Pragnę podkreślić, że omyłka tego rodzaju może się zdarzyć w tych wypadkach bardzo rzadko. Istotnie dotychczas zauważono coś podobnego dopiero dwa razy. W chwili jednak, gdy wzmiankowana pomyłka zostanie stwierdzona przez zastosowanie normalnej procedury, rząd polski będzie się zawsze poczuwał do obowiązku i to bez żadnej sugestji, płynącej z zewnątrz, do poprawienia możliwej pomyłki tak, jak to zresztą robił zawsze dotychczas.

Aczkolwiek likwidując mienie obywateli niemieckich w Polsce, rząd polski korzysta jedynie z prawa, które przysługuje mu na podstawie traktatów, wykażal on już wielokrotnie w tym względzie dobrą wolę, przystępując do tej likwidacji jedynie w wypadkach wyjątkowych. We wszystkich rzadkach, gdy konieczność likwidacji nie płynęła z najważniejszych interesów państwa, władze polskie są skłonne do omówienia tych spraw z przedstawicielami Rzeszy. Jako rezultat tych rozmów, pozbawionych zresztą wszelkiego charakteru obowiązkowego, objętych podlegającą likwidacji zostały rozdzielone na dwie kategorie: do pierwszej należą majątki, które mają być zlikwidowane w drodze zwykłej, do drugiej takie, które mogłyby jeszcze być przedmiotem dalszych rokowań. Zainteresowane rządy wyznaczyły już w tym celu specjalnych przedstawicieli, zaopatrzonych w pełnomocnictwa, których zadaniem jest zakończyć rozrachunki wszelkiego rodzaju wzajemnych zobowiązań i rewindykacji materialnych. Panowie ci prawdopodobnie przeprowadzili już w tych dniach pewne rozmowy.

Stwierdzając ten fakt, nie zamierzam dążyć do wciągnięcia Rady Ligi Narodów do objęcia dyskusją nad petycją Graebe - Naumann całej sprawy likwidacji, a nawet kategorycznie przeciw temu protestuję. Miałem tylko dowiesć Panom zapomocą konkretnego przykładu, że w całym szeregu spraw bieżących usiłuję porozumieć się bezpośrednio i możliwie najzupełniej z rządem niemieckim. We wielu wypadkach te moje wysiłki zostały uwieńczone powodzeniem, jak np. w wypadku, gdy szanowny przedstawiciel Niemiec przedstawił przez Radę zagadnienie, które w tej chwili jest właśnie przedmiotem bezpośrednich rokowań pomiędzy pełnomocnikami rządu polskiego i niemieckiego. Rokowania bezpośrednie są niezaprzeczone najpomyślniejszym terenem dla tych zagadnień z powodu ich natury i charakteru. Poza tem pragnę podkreślić, że we wszystkich zagadnieniach, które istnieją pomiędzy naszymi oba krajami, mój rząd jest ożywionym szczerem pragnieniem bezpośredniego porozumienia się z rządem niemieckim.

Po tych kilku słowach wyjaśnień, myślę, że powinienem jeszcze raz wystąpić przeciwko tendencji łączenia w jedno nierozdzielalne zagadnienie sprawy likwidacji w Polsce mienia obywateli niemieckich z petycją mniejszościową, która nie ma absolutnie nic wspólnego z wzmiankowanym przezemnie zagadnie-

niem. Ustaliwszy to, pragnę podkreślić, że nie przesadzając sprawy, czy ta petycja mniejszościowa jest należycie uzasadniona, jestem gotów zbadać ją z całą uwagą, którą zaleca mi moje stanowisko przedstawiciela zainteresowanego rządu, oraz członka Rady Ligi Narodów.

Krytyczny głos na zjeździe Sowietów

Cechą charakterystyczną zjazdu sowietów ZSSR był optymizm, z jakim poszczególni działacze rządowi i partyjni omawiali perspektywy rozwoju gospodarczego kraju na podstawie opracowanego przez miarodajne czynniki oficjalnego planu „rozbudowy socjalistycznej“ na najbliższy okres pięcioletni. Optymizm ten tem bardziej musiał zadziwiać, że, jak wiadomo, dzisiejsza sytuacja gospodarza Rosji nie jest pomyślna i wymagałaby jak najwięcej krytycyzmu ze strony reprezentantów ludności. Tylko kilku mówców znalazło w sobie dość odwagi, by nie dać się porwać falom niebezpiecznego optymizmu i zobrazować sytuację tak, jak ona odpowiada smutnej rzeczywistości.

Do tych nielicznych krytycznych mówców zaliczyć należy przedewszystkiem delegata regionu arzamaskiego (gub. niżgorodskiej), Sowieterina, który po referacie Kalinina na temat rekonstrukcji rolnictwa rosyjskiego wygłosił dłuższe przemówienie, pełne skarg na obecny stan rzeczy w rolnictwie sowieckim.

„Muszę wam powiedzieć — rozpoczyna Sowieterin swe wywody, — że w rejonie naszym wiedzie się rolnikom bardzo źle. W dwunastym roku rządów sowieckich rolnicy naszego okręgu jedzą zamiast chleba rozmaite namiastki i surrogaty. W warunkach takich trudno wymagać od aktywnych chłopów, by agitacją ich liczyć mogła na powodzenie. W roku bieżącym oświadczano rolnikom, że otrzymają kredyt w postaci nasion, a tymczasem cały nasz rejon dostał zaledwie coś ponad 3 tony zwyczajnego owsa. Bardzo

trudno jest składać chłopom sprawozdanie z działalności czynników rządowych i rozstrząsać za małorolnymi i bezrolnymi aktualne zagadnienia, gdyż kulacy i ci, którzy pozostają pod ich wpływami (podkulacznicy) uderzają zawsze w naszą najstarszą strunę.“

„W rejonie naszym członkowie partji komunistycznej pracują niezbyt sprawnie. Pewien działacz polityczny, który powrócił z armji czerwonej, agitował na rzecz gospodarstwa zbiorowego, ale sam udział w niem nie brał. Nawoływał do aktywności, sam jednak nie pracował ani w sowiecie, ani w kooperatywie, ani w gospodarstwie kolektywnym. Prosiłibyśmy bardzo organy partji, by mioteli łaskawie wymietli wszystkich takich członków partji, którzy zanieczyszczą tylko naszą ucziwą partję komunistyczną.“

„Chciałbym powiedzieć też słów kilka o szkołach. W tej dziedzinie panują u nas liczne braki. Nauczyciele są niezbyt wykształceni i, jak się zdaje, nie mogą w należytym sposób uczyć ludności. Przed 3—4 laty mieliśmy cztery klasy, dziś mamy tylko dwie. Prosiłbym zjazd, by poświęcił specjalną uwagę okręgom, zamieszkałym przez mniejszości narodowe, gdzie panuje zupełna ciemność.“

„Brak też u nas lekarzy. Mieszkańcy niektórych osad zmuszeni są jeździć do lekarza 20—30 kilometrów. Wylwa to ujemnie na gospodarstwo wiejskie. Weterynarja tak samo utyka. Lekarza-weterynarza musieliśmy usunąć, bo się stale upijał; pozostał tylko felczer, a ten nie bardzo zna się na rzeczy. Ochrona i administracja lasów w całej gubernji pozostawia bardzo wiele do życzenia. Większość zarządów trzeba było kilka razy przeprasować gorącym żelazkiem, żeby nauczyli się, jak należy się obchodzić z ludnością. Gonią naszych biedaków po drzewo 20 i 30 kilometrów. Czyż mogą oni tak daleko jeździć, nie mając koni? A kto dostaje drzewo? Naturalnie „kulacy“. Na to trzeba zwrócić baczniejszą uwagę.“

Z różnych stron Polski

Ujęcie szajki bandyckiej w kieleckim

W Jędrzejowie (woj. kieleckie) policja miejscowa natrafiła na kryjówkę szajki bandyckiej — posadzonej o rabobój i zabójstwo na osobie Antoniego Kota, jadącego rowerem dnia 6 bm. na szosie Kromolów — Zerkowice w pow. Zawierciańskim. W chwili wkroczenia policji do kryjówki, jeden z bandytów Czesław Sadowski wyjął rewolwer i strzałem w prawą skroń pozbawił się życia. Pozostałych bandytów aresztowano. Są to: Józef Maruszak, Bronisław Włodarz i Edward Kaługa — mieszkańcy wsi Janorowice (gm. Nagłowice, pow. Jędrzejowski), zaś Jan Włodarz zdołał zbiec, lecz policja zarządziła za nim pościg.

Czy jest miedź, a może złoto na Wołyniu.

Pogłoski o wykryciu pokładów miedzi, a nawet złota na Wołyniu sprawiły, że sfery naukowe stolicy zajęły się poważnie tą sprawą. Jest, naturalnie, w tych pogłoskach wiele nieścisłości, ale może i prawdy, zwłaszcza o ile mowa o pokładach miedzi. Sprawę tę dokładnie wyjaśni prof. Morozewicz, dyrektor państwowego Instytutu Geologicznego, który udaje się osobiście na Wołyn, gdzie będzie obecny przy pracach wiertniczych, mających na celu dokopanie się do pokładów miedzi.

Dziennikarze w Wysokich Tatrach.

W dniach 29 i 30 czerwca bawić będzie w Wysokich Tatrach wycieczka członków Syndykatu czeskich dziennikarzy, Związku dziennikarzy węgierskich i Związku korespondentów zagranicznych. Wiadzi ona wszystkie miejscowości klimatyczne Wysokich Tatr, a ma za zadanie najszerszą propagandę tak wewnątrz kraju jak i zagranicą. (Paz)

Nowy cennik pensjonatów w Zakopanem.

W Zakopanem Komisarz Rządu dla Uzdrowisk wydał nowy cennik dla pensjonatów obowiązujący od dnia 15 czerwca. Ceny wynoszą: Pensjonat I kateg. utrzymanie 11 zł, pokój 1 osobowy od 8—9,50 zł razem 20 zł 50 gr, pokój dwuosobowy 10,50—12 zł. Pensjonat II kategorii: utrzymanie 9,50, pokój 1 osobowy 5,25—6,75 razem 16,25, pokój dwuosobowy 8,50—10,50. Pensjonat III kategorii: utrzymanie 8,50, pokój 1 osobowy 4,00—5,50 zł razem 14 zł, pokój dwuosobowy 7,00—8,50 zł. Do cen powyższych wolno doliczać za opał węglem 1,20 za jeden raz, oraz 10% dla służby. W czasie posezonowym t. j. od 15 września do 15 grudnia ceny o 20% niższe. Powyższe cenniki maksymalne zostały wydane w języku polskim, francuskim oraz niemieckim dla uniemożliwienia nadużyć wobec gości zagranicznych. Zakreślone powyższym cennikiem ceny pensjonatów są wyższe, niż w roku ubiegłym i zapewne wobec wielkiej konkurencji między pensjonatami doznają obniżenia automatycznego. (Paz)

Nowe koleje na Pokuciu.

Z Kolumny piszą nam: Przybyli do Kut inżynierowie wraz z personelem pomocniczym, celem rozpoczęcia prac nad wytyczeniem trasy kolejowej, która połączy Pokucie z linią kolejową Lwów — Sniatyn. Połączenie przeprowadzone będzie na linii Kut — Wyznica, a stąd przez terytorjum rumuńskie, tranzyt na Załucze — Niepokłowe. Również w pełnym toku są prace nad budową kolei waznkiej Kuty — Hryniawa a następnie dalej w górę, w kierunku granicy rumuńskiej budowa ta łącznie z projektowaną budową linii kolejowej normalnotorowej otwiera nowe horyzonty dla całego Pokucia, jednego z najpiękniejszych, górskich zakątków Polski. (Paz)

Włamanie do konsulatu włoskiego w Katowicach.

W nocy dokonano włamania do biur konsulatu włoskiego w Katowicach. Nieznani sprawcy wspięli się po murze od strony podwórza na wysokość pierwszego piętra, poczem oknem dostali się do lokalu, skąd jednak nic nie zabrali, a jedynie zniszczyli poważnie urządzenia biurowe. Konsul włoski dr. Luppis powiadomiony przez mieszkańców sąsiadujących z konsulatem o hałasie w biurze, przybył wraz z soferem konsularnym do domu, w którym mieścił się konsul, i przy pomocy policji udało mu się przytrzymać jednego z włamywaczy, niejakiego Lewandowskiego, znanego złodzieja. Dotychczas nie wykryto, których Lewandowski posiadał współników.

Konkurencja przyczyną katastrofy.

Pomiędzy Kolem a Kłodawą pod Kaliszem kursowały stale dwa autobusy, z których jeden był własnością Chachiaszyna, a drugi Chwalińskiego, którzy z sobą mieli zatargi na tle konkurencji.

Kiedy autobusy te znalazły się niedaleko Bielawy, gdzie wskutek złego stanu szosy znajduje się wąski przejazd, Chwaliński stanął w poprzek drogi, tarasując umyślnie autobusem przejazd. Autobus Chachiaszyna jechał jednak tak szybko, że zahamowanie było niemożliwe. To też autobus uderzył z całą siłą w drugi. Skutek zderzenia był straszny, 11 osób zostało bardzo ciężko poranionych, a jeden chłop siedzący podówczas w przydrożnym rowie poniósł śmierć na miejscu. Zwrotniałego sprawcę katastrofy aresztowano.

Świętokradztwo.

Nieznani sprawcy z obrazu Matki Boskiej w kościele parafjalnym w Sosnowcu ukradli złoty krzyż z brylantem, parę kolczyków złotych i parę obrączek złotych. Zawiadomiona o świętokradztwie policja wdrożyła dochodzenie.

**KTO KUPUJE TOWARY ZAGRA-
NICZNE, ODBIERA
CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIMI**

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

W pawilonie samorządów

Wystawa samorządów powiatowych

Samorzady powiatowe wystąpiły na P. W. K. nie indywidualnie, lecz ze wspólną wystawą, zorganizowaną przez Biuro Zjazdów Samorządu Ziemi w Warszawie. Wystawa ich zajmuje w pawilonie samorządowym dwie długie sale na prawo od przedsionka. Wzdłuż ścian bieżą obrazowe przedstawienia wszechstronnej działalności samorządu powiatowego; a więc przeźroczka, obrazowe tablice statystyczne, fotografie, wykresy, plany itd., dotyczące poszczególnych działów gospodarki komunalnej, a w środku modele budynków, szkół, mostów, mapy plastyczne itp.

Jako typowy powiat o niezwykle ruchliwej działalności i postępie w działalności społecznej i kulturalnej wybrano powiat częstochowski i pomieszczono go w osobnym oddziale. Uwagę zwraca przede wszystkim urządzenie przedszkole wzorowego. Z napisu na ścianie dowiadujemy się, że powiat częstochowski zorganizował aż 89 przedszkoli, w których 4457 dzieci otacza się kulturalną opieką! Dalej widzimy modele 6 budynków gminnych i 3 szkół powszechnych, wybudowanych w polskich czasach. Świetlna mapa rolnicza zaznacza nam z działalnością powiatu na polu rolnictwa: 23 pól doświadczalnych, 36 spółek maszynowych, 15 wodnych, 17 wsi komasowanych, 6 stacji czyszczenia nasion. Mapa inwestycyjna wykazuje następujący dorobek w czasach polskich: 157 km. dróg bitych, 52 szkół powszechnych, 33 domów użytkowych.

Jeśli się zważy, że to wyłącznie prac lat dziesięciu w powiecie, w którym nie było przedtem żadnego samorządu powiatowego, to jest zrozumiałe, czemu dla dobrobytu, kultury i oświaty są samorzady powiatowe i tłumaczy, na co idą podatki samorządowe, na które ludność nieraz tak narzeka.

Obok powiat łaski wykazuje swoją działalność na wymownych tablicach statystycznych, wykresach i w wielkim albumie.

Poza tem osobny kącik zajmuje typowa gmina wiejska z Kresów: Czarnocin pow. Łuck; wystawa całej prasy samorządowej, zorganizowana przez Biuro Zjazdów Samorządu Ziemi; działalność meljoracyjna i regulacyjna Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, obecnie w likwidacji, oraz gospodarczego związku: Zrzeszenia Samorządów Powiatowych w Warszawie.

Wspólny pokaz powiatów stanowią działy: szkolnictwo: modele budynków i przedszkola; kultura i oświata: stadion sportowy pow. Grodzisk; typowa biblioteka ruchoma pow. Ropczyce; opieka społeczna; stacja opieki nad matką i dzieckiem w Zabikowie pod Poznaniem; zdrowie publiczne; komunikacja: model wielkiego mostu żelbetonowego w Zabłociu nad Prutem pow. Śniatyn, drugi wielki drewniany nad Horyniem. Wagony Pinczowskiej Kolejki Powiatowej (doniosłego dzieła obecnego wojewody Lamota w Toruniu), wykonane w własnych warsztatach powiatowych. Dalej rolnictwo: modele szkół rolniczych. Pożarnictwo: domy i organizacje straży pożarnej; wreszcie przedsiębiorstwa komunalne: model wybudowanej w zeszłym roku w Wołkowysku wielkiej rzeźni spółdzielczej, wodociągów powiatu Katowice, związku elektryfikacyjnego w Chełmnie, miodlarni lnu w Siedlcach (model porusza się specjalnym motorem), piekarni mechanicznej w Hajdukach itp.

Na środku wielka mapa plastyczna z lotu ptaka powiatu kieleckiego, budowa linii kolejowej do Wisły na Śląsku Cieszyńskim, regulacji Wisły w miejscowości Wisły, domy urzędu gminnego z powiatu Osmiana i Radomsk.

Całą jedną dużą ścianę zajmuje statystyka finansów powiatowych i gminnych, wykazana według działów i województw. Naprzeciw zaś pomieszczono szereg obrazów malowanych na drzewie, a przedstawiających różnorodną działalność wójta gminnego (sołtysa).

Przy końcu drugiej sali wystawy samorządów powiatowych pomieścili się w osobnych przedziałach komunalne instytucje finansowe, a mianowicie Komunalny Związek Kredytowy w Poznaniu z Bankiem Komunalnym i Biurem Samorządowym. Związek ten jest nadbudową wszystkich powiatowych i miejskich kas oszczędności w Wielkopolsce i na Pomorzu i wystawia ciekawą sta-

tystykę działalności tych kas, a świetlna mapa komunalnych kas oszczędności w całej Polsce obrazuje ich rozwój. Związek wydaje dwa czasopisma: „Czasopismo Kas Oszczędności” i „Wiadomości Samorządowe”, organ Biura Samorządowego.

Obok Polski Bank Komunalny w Warszawie ze związkiem rewizyjnym kas oszczędności b. dzielnicy rosyjskiej przedstawia podobnie działalność komunalnych kas oszczędności na tym rozległym terenie, gdzie te instytucje, jak i bank powstały dopiero w czasach polskich.

Analogiczny pokaz daje Związek Rewizyjny Kas Oszczędności we Lwowie, działający na terenie 4 województw południowych już przed wojną. Tu spotykamy się z instytucjami z tradycją jeszcze przedwojenną.

Według wykazu na wspomnianej mapie świetlnej obejmuje związek warszawski 6 miejskich i 86 powiatowych kas oszczędności, razem 92, natomiast lwowski 31 miejskich i 52 powiatowych, razem 83, a poznański 73 kasy miejskie i 51 powiatowych, razem 124.

Wystawę zamyka przedział Banku Miasta Poznania. W. D.

Pawilon ministerstwa reform rolnych na P. W. K.

Na przeglądzie wyników dziesięcioletniej gospodarki rolnej w Polsce, jakim jest wystawa rolnicza P. W. K., nie mogło zabraknąć instytucji, która tak ważną rolę odgrywa w polskim rolnictwie: ministerstwa reform rolnych. Pawilon tego ministerstwa mieści się na krańcu rolniczych terenów P. W. K. i oznaczony jest numerem porządkowym 100. Wnętrze gustownego i obszernego pawilonu jest podzielone na szereg działów, odpowiadających poszczególnym zagadnieniom M. R. R. W pawilonie znajduje się prócz tego doskonale zorganizowane biuro informacyjne, które każdemu zwiedzającemu chętnie objaśni znaczenie tablic i wykresów, przedstawiających skomplikowane czynności tego ministerstwa.

Dużą część materiału, zebranego w pawilonie, poświęcona jest zagadnieniu komasacji czyli scalenia, które jest bardzo ważnym działem pracy M. R. R. Komasacja polega na tem, że ministerstwo przeprowadza w poszczególnych gminach wymianę pomieszanych ze sobą działek, tak, że w rezultacie powstają zwarte obszary ziemi, nadające się do celowej gospodarki. W województwach wschodnich i południowych zdarzały się działki szerokości 3 metrów przy długości kilku kilometrów. Oczywiście, na 3 metrach nie może pracować żadna maszyna rolnicza oraz nie można stosować płodozmianu, czyli kolejnego obsiewania gruntu różnymi gatunkami plodów rolniczych. Po dokonaniem scaleniu udziela jeszcze M. R. R. poszczególnym włościanom pożyczki długoterminowej do 2.500 zł na wzniesienie budynków na nowo wyznaczonych działach, oraz stara się dla nich o pożyczkę średnioterminową 6.000 zł na inwestycje i zagospodarowanie się. Liczne tablice i statystyki wyka-

zują wzrost produkcji na gruntach scalonych w porównaniu z gruntami przemieszkanymi, t. zw. szachownicami. Inne zestawienia pokazują, ile jeszcze jest w tej dziedzinie do zrobienia, a czego już dokonano. Okazuje się, że w województwach zachodnich jest procent gmin o gruntach szachownicowych minimalny, natomiast w pozostałych trzech czwartych kraju jest ich większość. Komasacja jednej gminy trwa około 2 lat, tak, że cały program pracy M. R. R. wyczerpie się niewiele więcej za 30 lat.

Bardzo ważnym działem pracy M. R. R. jest również likwidacja serwitutów. Serwituty te były utwarzane przez rządy zaborcze, głównie Rosję, w celu zaognienia stosunków między ziemiaństwem a włościanstwem. Polegały one na najróżnorodniejszych świadczeniach dworu na rzecz włościan, częstokroć hamujących racjonalną gospodarkę, np. prawo spędzania i wypasania bydła na rżysku dworskim, w dwa miesiące po żniwach, kiedy według zasad nowoczesnej gospodarki, bezpośrednio po żniwach powinna nastąpić płytką orka. M. R. R. radzi sobie z tem zagadnieniem w ten sposób, że dwór wypłaca włościanom pewne odszkodowanie pieniężne za rezygnację z serwitutu, albo też odstępuje im drobną ilość ziemi, co naogół chłopi wolą. Również w tej dziedzinie, jakkolwiek zrobiono bardzo dużo, to zakres pracy jest tak obszerny, że trudno tu poruszyć wszystkie uwidocznione tam zagadnienia.

Równie obszerny materiał zestawiono z zakresu działalności parcelacyjnej M. R. R., gdzie liczne tablice wykazują wzrost, względnie wahania działalności parcelacyjnej ministerstwa. Obecnie odbywa się parcelacja ca. 200 tysięcy ha, przyczem w pierwszym rzędzie idą „pod nóż” domeny, których kontrakt dzierżawny kończy się, a przede wszystkim majątki skonfiskowane przez rządy zaborcze i przydzielone ich faworytom.

W hali ogólnej pawilonu przedstawiono zagadnienia administracji ministerstwa oraz wzrost jego budżetu. W r. 1921 wynosił on niespełna milion zł, do r. 1926 podniósł się już do sumy 9 z górą milionów, a obecnie wynosi blisko 17 milionów złotych.

Zebrany w pawilonie M. R. R. materiał, przedstawia olbrzymią wartość informacyjną, a dzięki celowemu zestawieniu mogą stanowić doskonały materiał do badań naukowych dla człowieka, który się interesuje zagadnieniami reformy rolnej.

Muzealny zabytek w służbie loterii P. W. K.

Przy ciągnięciu wielkiej loterii P. W. K., mającej się odbyć w końcu b. m., użyte będzie koło loteryjne, posiadające wartość historyczną i muzealną; pochodzi bowiem z czasów Księstwa Warszawskiego i pierwszy raz używane było do ciągnięcia w r. 1807. Sędziwe koło loteryjne symbolizuje powagę i wielkość przedsięwzięcia loterii P. W. K.

Z wystawy pożarnictwa

Nowoczesny strój strażaka.

Wszechsłowiański Złot Sokolstwa

Za dwa tygodnie, t. zn. dn. 29 i 30 czerwca oraz 1-go lipca br. odbędzie się w Poznaniu wielka manifestacja wszechsłowiańska, mianowicie Wszechsłowiański Złot Sokolstwa.

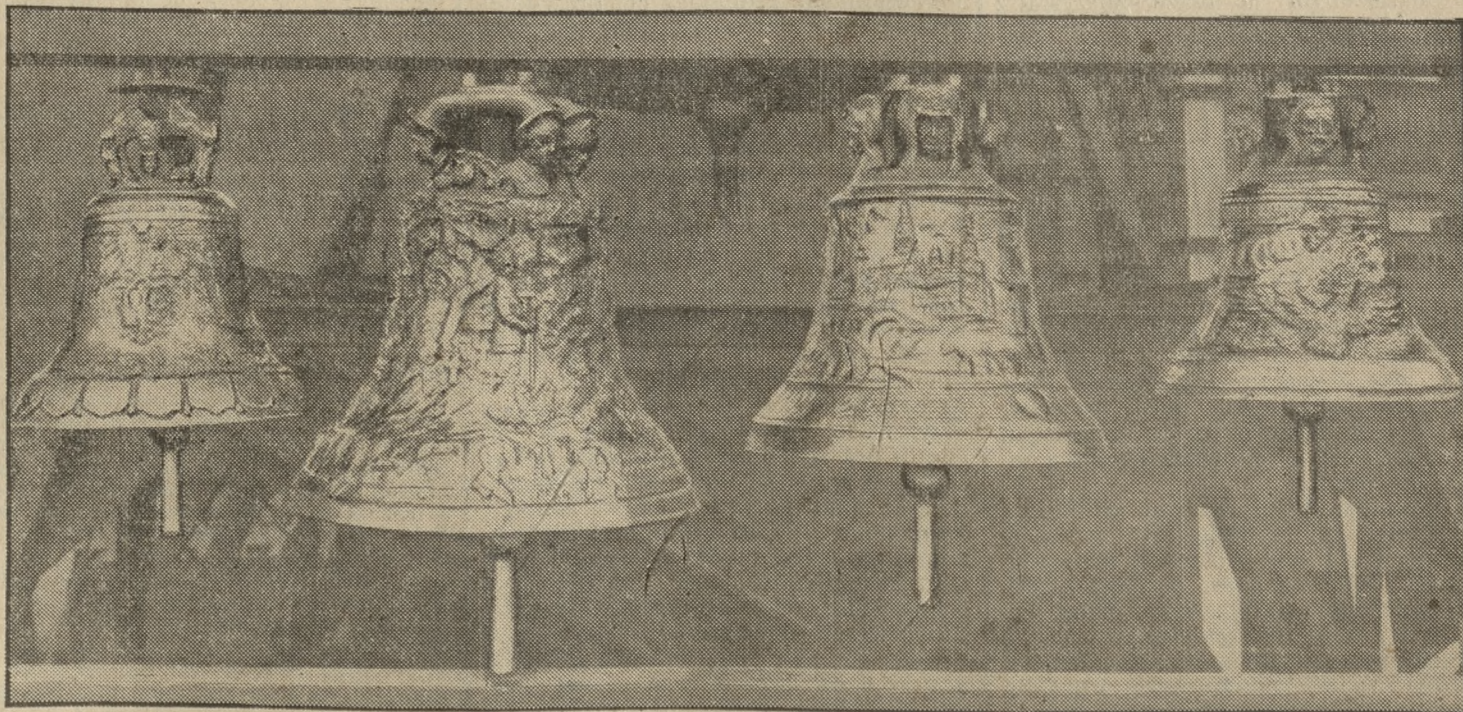
Na Złot przybywają tysiączne rzesze sokolów z całej Polski, a także rodacy nasi z za Oceanu, z Niemiec, Francji, Belgii i Holandji, dalej sokoli Czechosłowacji, Jugosławji, Bułgarii oraz emigracji rosyjskiej.

Ogólna liczba uczestników Złotu wyniesie około 30.000, w tem 2.000 gości zagranicznych.

Stoisko P. W. K. na targach brukselskich

Na tegorocznych targach brukselskich uwagę zwiedzających zwracało stoisko reklamowe Powszechnej Wystawy Krajowej, urządzone przez Poselstwo Polskie w Brukseli.

Przez cały czas trwania targów w stoisku dyżurował jeden z urzędników Poselstwa lub Konsulatu, udzielał informacji o Wystawie i turystyce w Polsce oraz rozdawał odpowiednie broszury i ulotki.

Najstarsza i największa w Polsce odlewnia dzwonów Braci Felczyńskich w Kaluszu i Przemyślu wystawiła na P. W. K., między innymi, cztery, nadzwyczaj piękne, dzwony historyczne, odlane według projektu prof. Borowskiego.

Od strony prawej ku lewej: dzwon niewoli (1772—1918), poświęcony wielkim duchom narodu. Na helmie w krzyżowej formie wizerunki Mickiewicza, Matejki, Kościuszki i arcyb. Felińskiego, u spodu wryte prorocze słowa ks. Skargi „Pokolenia odkrwawia pokutę”, dalej „dzwon poległych” (1914—1920) z obliczem św. Kunegundy nad Ratuszem w Poznaniu i Wawelem; trzeci od prawej „dzwon wyzwolenia” ze św. polskimi Janem Kantym, Wojciechem i Jackiem, oraz płaskorzeźbami bohaterów: Pułaskim, Kościuszką, Dąbrowskim, ks. Józefem i bezimiennym Hallerczykiem. Ostatni dzwon to angelus, dzwon odrodzenia, ukoronowany cherubami i serafami. Biały orzeł, zerwawszy kajdany, korzy się u stóp Matki Boskiej z Częstochowy i Ostrej Bramy.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Obecny stan rokowań traktatowych

W swoim czasie podaliśmy na tem miejscu komentarz do wiadomości, która wówczas się ukazała i donosiła, że w najbliższym czasie przeprowadzone będą rewizje traktatów, lub zawarte zostaną nowe umowy handlowe, ogółem z 11 państwami. Niechaj nam wolno będzie dzisiaj zapoznać pokrótce Czytelników z obecnym stanem rokowań traktatowych z 5 państwami.

Z Grecją, która wypowiedziała traktat jako krzywdzący, nasze ministerstwo przemysłu i handlu wszczęło pertraktacje w styczniu r. b. Ostatnio rząd polski złożył w Atenach konkretną, wyczerpującą ofertę, która też doprowadziła do przedłużenia konwencji.

Konieczność rewizji traktatu polsko-jugosłowiańskiego była w równej mierze odczuwana przez obydwie strony. Z uwagi na zacieśnienie się stosunków handlowych między naszymi krajami — postanowiono rozszerzyć ramy dotychczasowej konwencji, w którym to celu niedawno temu delegacja polska udała się do Belgradu.

Traktat z Chinami właściwie już podpisała Polska przed rokiem. Wszakże przed ratyfikacją konwencji, Chiny zanotowały chęć zmiany pewnych jej postanowień; w początkach kwietnia r. b. udała się do Chin delegacja polska. Rokowania dodatkowe nie natrafiają na poważniejsze trudności, tak, że istnieją widoki, iż pomyślnie rozwijające się stosunki handlowe polsko-chińskie nie ulegną pogorszeniu, a pierwszy ten chiński traktat, oparty na klauzuli największego uprzywilejowania, zostanie niebawem ratyfikowany.

Co się tyczy konwencji z Turcją, to państwo to, zwołnione z krepujących zobowiązań lozańskich umowy, reformuje swą taryfę celną, nastawia swą politykę handlową w kierunku protekcjonizmu i w tym celu wypowiedziało swe konwencje handlowe z sygnatarzami umowy lozańskiej i z Polską. Rokowań chwilowo jeszcze nie rozpoczęto.

Po kilkuletnim czasie trwania dobiegają do końca rokowania nasze ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej. W przeciwieństwie do przewidywań dotychczasowego, projektowany traktat obejmuje wszystkie dziedziny życia, a więc nie tylko sprawy handlowe i konsularne, lecz również emigracyjne, prawodawcze, opieki społecznej i t. p.

Ufać należy, że rządowi naszemu uda się w trakcie toczących się rokowań uaktywnić rolę, jaką winny spełniać (lecz niestety nie spełniają) nasze traktaty, zwłaszcza w dziedzinie naszego eksportu.

Krótkie informacje gospodarcze

— W Gdyni odbyło się inauguracyjne zebranie stowarzyszenia „Dom Marynarzy”, które wzięło sobie za zadanie wybudować dom dla oficerów i marynarzy polskiej marynarki handlowej.

— Ministerstwo pracy i opieki społecznej zatwierdziło orzeczenie komisji pojednawczo-rozjemczej w Katowicach o ustaleniu nowych stawek zarobkowych w przemyśle budowlanym Górnego Śląska. Podwyżka zarobków wynosi około 13 procent.

— Sowiety zakupiły w dokach amerykańskich pięć okrętów frachtowych, które mają pełnić służbę komunikacyjną i transportową przy brzegach Syberji.

— Sowiecki Amtorg zakupił w firmach czeskich w maju różnych towarów za 815,000 dolarów. Są to przeważnie maszyny i urządzenia dla nowych fabryk w Rosji.

— Koła przemysłowców cukierniczych we Francji wystąpiły do rządu z żądaniem wprowadzenia podwyżki cła na cukier, importowany z zagranicy.

— W ciągu pierwszych 5 miesięcy r. b. wpłynęło do Stanów Zjedn. A. P. złota za 138 milj. dolarów, z czego 22,192,000, przypada na maj. W pierwszych pięciu miesiącach r. u. wpłynęło z St. Zj. złota w sztabach i monetach za 289 milj. dolarów.

— 6. bm. zebrał się w Paryżu członkowie międzyn. kartelu cynkowego i obradowali nad przedłużeniem kartelu i nad kontyngentem produkcji.

— General Motors Co. ma podobno zamiar zakupić 50 proc. włoskich zakładów Fiata w Turynie. Narazie brak urzędowego potwierdzenia tej wiadomości, jakkolwiek brak również demontowania ze strony kół zainteresowanych. Transakcja ta odbiłaby się również na niemieckim rynku automobilowym, gdyż niemieckie zakłady N. S. V. są w znacznej mierze własnością Fiata.

Gospodarka na Wiśle pomorskiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Toruń, w czerwcu.

Kiedy w r. 1920 po przejęciu Pomorza utworzono dyrekcję dróg wodnych w Toruniu dla administracji Wisły pomorskiej, stan tego odcinka Wisły nie był zadawalający. Zaniedbania wojenne były widoczne na każdym kroku i trzeba było wielu wysiłków, ażeby doprowadzić budowy rzeczne do stanu przedwojennego.

Zadanie administracji polskiej było tem trudniejsze, że wskutek wydzielenia W. M. Gdańska pozostały akta dawnej administracji pruskiej w Gdańsku i dotąd nie udało się ich odzyskać. Pogłębiarki ponemieckie przeszły w posiadanie rady portu, która je wypożyczyła dyrekcji toruńskiej; procedura ta w każdym razie przedstawia znaczne utrudnienie pracy.

Zaraz w pierwszych latach po przejęciu Pomorza zabrano się energicznie do naprawy szkód; niestety jednak powódź w r. 1924 zniszczyła po części to, co przedtem zrobiono, a wysokie wodostany z lat 1925 — 27 nie pozwalały na kontynuowanie robót naprawczych. Dopiero w r. ub. (1928) można było, wobec długotrwałego niskiego stanu wody, poczynać najniezbędniejsze naprawy. Z małymi wyjątkami naprawiono przerwy w ostrogach i zamknięciach oraz zerwane skarpy i gowice przy tych budowlach. Do robót tych użyto w r. ub. 263 000 m. sześć. faszyn i około 10 000 m. sz. kamienia.

Pozostały jeszcze do wykonania jedynie naprawy drugorzędne (np. naprawy t. zw. zamulników) oraz uzupełnienie narzutów przy głowach ostrog i wzdłuż stopy tam równoległych, wreszcie wykonanie bruków na odbudowanych głowach i uzupełnienie ich na tamach równoległych. Prace te zostaną wykończone w r. b., o ile wodostany pozwolą na wykonanie danych robót.

Niezależnie od tych prac konserwacyjno-naprawczych wykonała dyrekcja toruńska projekt nowej regulacji Wisły dolnej. Zarząd pruski wykonał swego czasu regulację na średnią wodę (t. j. 1.50 m. na wodowskazie w Toruniu), co jest pierwszym etapem regulacji rzek. Obecnie opracowała administracja polska projekt regulacji Wisły na małą wodę (0 na wodowskazie w Toruniu), ażeby wytworzyć głębokości umożliwiające żeglugę nawet przy niskich stanach wody. W Ministerstwie robót publicznych opracuje się już podobno ustawę, która otworzy kredyty potrzebne na ten cel (ok. pół miliona zł na 1 km dolnej Wisły).

Projekt regulacji na małą wodę jest naturalnym uzupełnieniem dokonanej przedtem regulacji na średnią wodę. W b. Kongresówce, gdzie istnieją tylko lokalne budowy wodne, trzeba najpierw dokonać budowy regula-

cyjnej na średnią wodę, podczas gdy w Małopolsce istnieje częściowo podobny stan, jak na Pomorzu.

Do tej przyszłej pracy regulacyjnej przygotowuje się teraz przedewszystkiem tabor przez znaczne powiększenie liczby jednostek taboru budowlanego i inspekcyjnego. W związku z tem przeprowadza dyrekcja toruńska obecnie modernizację i rozszerzenie własnych warsztatów remontowych w Toruniu i Tczewie oraz przebudowę i rozszerzenie stoczni.

W najbliższym czasie ma dyrekcja otrzymać 3 pogłębiarki od rady portu w Gdańsku, należące do administracji polskiej z tytułu podziału mienia po b. niemieckim zarządzie Wisły, i przy pomocy tych pogłębiarek będą narazie na próbę wykonywane w r. b. prace pogłębiarskie na płytych przejściach Wisły pomorskiej celem zapewnienia żegludze głębokości tranzytowej 1 m. przy niskich stanach wody. Naogół jest stan żeglowności Wisły dolnej taki sam, jak za czasów b. administracji pruskiej. Głębokość żeglowna Wisły na odcinku aż do odgałęzienia Nogatu wynosi przy średnim najniższym stanie wody (0 na wodowskazie toruńskim) 0.8 m. Poniżej Nogatu najniższa głębokość wynosi 1.20 m. Począwszy od Tczewa w dół rzeki do granicy polsko-gdańskiej utrzymuje się większe głębokości żeglowne, wynoszące minimalnie 1.90 m., a to dzięki pracom pogłębiarskim, wykonywanym w latach 1926—28 w związku z zamiarem stworzenia portu morskiego w Tczewie, w szczególności wskutek zniesienia dwóch progów gliniastych w korycie Wisły pod Czatkowami.

W r. ub. dokonano mechanicznego pogłębienia mostu celem zwiększenia głębokości żeglownej jedynie poniżej mostu w Tczewie, pozatem ograniczono się do usuwania kamieni stanowiących przeszkodę dla żeglugi na progach morenowych pod Bobrownikami i pod Piekiem.

Polepszenie stanu żeglowności dolnej Wisły jest stałą troską administracji polskiej, która w tym kierunku czyni wszystko, na co pozwalają stosunkowo szczupłe kredyty na ten cel wyznaczone. Dlatego też niesłuszne są zarzuty prasy niemieckiej, która w latach niekorzystnych dla robót naprawczych wskazywała zjadliwie na rzekome zaniedbanie Wisły pomorskiej pod zarządem polskim.

Prawda wygląda inaczej: dopiero administracja polska poczyniła kroki, by dostosować roboty regulacyjne na Wiśle do miejscowych warunków żeglarskich. Po wykonaniu danych projektów nabierze Wisła charakteru, który jej odebrali zaborcy: naturalnej arterji wodnej, łączącej Polskę z morzem. M. S.

Dezyderaty ziemiaństwa

Dnia 12 bm. przedstawiciele rady naczelnej organizacji ziemiańskich w osobach prezesa ks. Kazimierza Lubomirskiego i prezesa Jana Steckiego byli przyjęci na audjencji przez prezesa rady ministrów, przedstawiając ciężkie położenie rolnictwa w związku z niskimi cenami zboża, oraz niemożnością zbytu produktów rolnych.

Przedstawiciele rady naczelnej wypowiedzieli się przeciw dotychczasowej polityce międzyministerjalnej komisji dla spraw rezerw zbożowych, a zwłaszcza przeciw tworzeniu rezerw zbożowych ze zboża zagranicznego w momentach obfitej podaży zboża krajowego, z myślą regulowania i oddziaływania na ceny zboża.

Zdaniem przedstawicieli rady cła wywozowe na zboże oraz widmo możliwej interwencji rządowej z utworzonych zapasów zbożowych doprowadziły niezależnie od złej konjunktury światowej do obecnych niskich cen żyta, niższych od kosztów produkcji, co spowodować może nieobliczalną następstwa w postaci ograniczenia produkcji i intensyfikacji.

W związku z powyższem przedstawiciele rady naczelnej przedłożyli p. prezesowi rady ministrów następujące postulaty: 1) wprowadzenie na okres przejściowy premii wywozowych na żyto wzorem Niemiec i Stanów Zjedn., 2) zniesienie wszelkich cel wywozo-

wych na zboże, a także dla pszenicy i owsa, 3) zmniejszenie podatku obrotowego w obrotach wewnętrznych, przynajmniej do czasu omlotu nowego zboża, 4) konieczność rozwinięcia już w lipcu r. b. jaknajenergiczniejszej akcji w zakresie kredytu zastawniczego na zbliżającą się kampanję, celem niedopuszczenia do masowej podaży zboża na rynek w pierwszym okresie poźniwym.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Podwyżka taryf kolejowych.** Podaliśmy już kiedyś wiadomość o podwyższeniu taryf kolejowych. Obecnie projekt reformy kolejowej taryfy towarowej został już szczegółowo opracowany, przyczem przewiduje się, że podwyżka ta ma przysparzyć kolei rocznie około 160 milj. zł. Według nowej taryfy kolejowej stawki na przewóz są przeważnie wyższe. Najniższe stawki przyniesiono na przewóz cementu, węgla, nawozów sztucznych, płodów rolnych i i. Nieznaczna tylko jest podwyżka taryf dla przewozu maki, kasz, makuchów, wyrobów przemysłu chemicznego, materiałów budowlanych i i. Najwyższe stawki odnoszą się do opłat za artykuły kolonialne i gastronomiczne, wyroby z rogu, nabiał, żywych zwierząt, ryb, jaj i in. W tej kategorii wzrosną opłaty za przewóz mniej więcej jedną trzecią część dotychczasowych stawek.

(k) **Wycofane z obiegu bilety bankowe.** Bank Polski przypomina, że wycofane z obiegu bilety bankowe 10, 20 i 50 złotych z datą 28 lutego 1919 r. i 15 lipca 1924 r. tracą wszelką wartość pieniężną z dniem 31 lipca 1929 r. Wymianą wspomnianych

biletów uskutecznią wyłącznie centrala Banku Polskiego w Warszawie do dnia 31 lipca r. b.

(k) **Rokowania porozumiewawcze przemysłowców polskich.** Zgodnie z zapowiedzią ma nastąpić w dniu 16. b. m. podjęcie rokowań z delegacją niemiecką w sprawie zawarcia polsko-niemieckiego traktatu handlowego. Poszczególne reprezentacje przemysłowców krajowych odbywają konferencje porozumiewawcze celem ustalenia wniosków o cła ochronne dla pewnych gałęzi wytwórczości polskiej, które snadnie mogłyby zostać zagrożone na skutek wzmocnienia się importu artykułów niemieckich. Szczególnie przemysł elektrotechniczny, który rozwijał się w kraju wspólnie na skutek t. zw. wojny celnej z Niemcami, czuje się poważnie zagrożony w swym dalszym rozwoju, gdyby żądania niemieckie co do ulg celnych dla artykułów niemieckiego przemysłu elektrotechnicznego zostały w całej pełni uwzględnione.

(k) **„Poznańska Spółka Drzewna” Tow. Akc. w Poznaniu.** Roczne walne zebranie odbyło się 13 bm. w Poznaniu w lokalu Spółki pod przewodnictwem prezesa rady nadzorczej p. szambelana St. Turno. Sprawozdanie zarządu oraz bilans z rachunku zysków i strat przedstawił zgromadzonym członkom zarządu p. Leitgeber zaznaczając, że rok obrachunkowy 1928 był dla przemysłu i handlu drzewnego ponownie niekorzystny. Składały się na to szczególnie ogólne przesilenia gospodarcze, zastój ruchu budowlanego, brak kapitału obrotowego własnego oraz niemożność uzyskania długoterminowego kredytu i wysoka stopa procentowa. Wojna celna z Niemcami wywołała dla przemysłu tartaczego w Polsce w dalszym ciągu skutki nader niepożądane. Surowiec przecierała Sp. na własnych trzech tartakach w Gnieźnie, Powidzu i Nowejwsi, starając się zaopatrzyć w surowiec po możliwie niskich cenach. Ponieważ eksport do Niemiec prawie zupełnie ustał, Poznańska Spółka Drzewna zwróciła się tem intensywniej do zbytu materiałów tartych na rynku krajowym. Obrót krajowy własnych tartaków wynosił 1.398.975,59 zł. a obrót zagraniczny 83.281,40 zł., ogólny obrót wykazuje sumę 1.482.256,99 zł. Rok 1929 zapowiada się korzystniej, gdyż w lasach rządowych i prywatnych panuje tendencja zniżkowa na surowiec, wobec czego spodziewać się można, że rozpoczęta tegoroczna kampanja zimowa dojdzie ostatecznie do uregulowania cen na surowiec, tak, że nastana warunki normalne w przemyśle i handlu drzewnym, rokujące na przyszłość pomyślniejsze warunki zarobkowania. Przedstawiony bilans z rach. zysków i strat na dzień 31 12. 1928 zamykający się w stanie czynnym i biernym sumą 2.252.344,73 zł.; przyjęt o udzieleno absolutorjum zarządowi i radzie nadzorczej. Stratę wykazaną uchwalono pokryć z funduszu rezerwowego i funduszu rezerwy specjalnej. Ustupającego członka rady nadzorczej p. Stefana Twardowskiego wybrano ponownie a w miejsce p. inż. Sławińskiego wybrano p. Stanisława Przyweckiego. Zarząd spoczywa w rękach p. Leitgebra.

(k) **Organizacja gospodarki świetlnej.** Zarząd powołanej w Warszawie ostatnio do życia instytucji naukowo-badawczej i propagandowej „Organizacja gospodarki świetlnej”, mającej za zadanie wzmocnienie i racjonalizację oświetlenia elektrycznego, ukonstytuował się w składzie następującym: inż.: Ksawery Gnoiński — prezes, inż. Straszewski — wiceprezes, dyr. Wencel — sekretarz, oraz pp. dyr. Balzacki, dyr. Walterscheid, dyr. Ropp i dyr. Jętkiewicz — jako członkowie.

Z ZAGRANICY

(z) **Międzynarodowa konferencja kolejowa w Zurychu.** W dniu 13. b. m. rozpoczęła się w Zurychu konferencja międzynarodowa, celem ustalenia podstaw taryfy oścobowej i bagażowej w bezpośredniej komunikacji pomiędzy Polską a Francją tranzytem przez Czechosłowację, Austrię i Włochy. Zamierzona taryfa przyczyni się do usprawnienia komunikacji pomiędzy środkową i południową Francją a Polską, obecnie bowiem bezpośrednia odprawa osób i bagażu ustalona jest wyłącznie drogą na Berlin i Kolonję, tudzież Frankfurt nad Menem.

(z) **Import nierogacizny do Austrii.** Z poważnych źródeł donoszą, że w przyszłym tygodniu rząd austriacki zażąda, a prawdopodobnie uzyska, od t. zw. komisji głównej parlamentu austriackiego formalne pełnomocnictwo dla reglamentowania importu nierogacizny. Jak słychać, rząd austriacki niema zamiaru narazie skorzystać z tego pełnomocnictwa, zwłaszcza, że położenie na rynku kształtuje się dla produkcji rodzimej pomyślnie.

(z) **Koniec międzynarodowych targów frankfurckich.** Magistrat m. Frankfurtu n. M. postanowił na posiedzeniu z 11. b. m., nie urządzić tegorocznych targów międzynarodowych. Po znacznych przesunięciach personalnych w łonie dyrekcji targów, a zwłaszcza rady nadzorczej, do której weszli w 3/4 przedstawiciele korporacji miejskich, uchwalono zmianę charakteru targów w tym duchu, że na przyszłość będą one urządzane wyłącznie jako lokalne wystawy i targi fachowe.

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

W sprawie szkolnej

Ministerstwa, wydziały, referaty, komisje, czy inne instancje opracowują projekty różnorodnych zmian, ściśle związanych z życiem każdego obywatela, a społeczeństwo w bardzo wielu wypadkach obojętnie i biernie przypatruje się tokowi spraw, lub — co najczęściej — nic o nich nie wie.

Tak właśnie obecnie projektowane zmiany ustroju średniego szkolnictwa żeńskiego, chociaż niewątpliwie dotykają podstaw życia społecznego, znajdują mały oddźwięk ogółu i w sposób nikły wyrażają się nazewnictwem. Poniżej sprawa ta obchodzi nie tylko ministerstwo, kuratorja i szkoły, ale nade wszystko rodziców uczących się dziewcząt i dziewczęta same — przeto warto nad proponowanymi zmianami zastanowić się poważnie i wytworzyć sobie właściwą opinię.

Chodzi mianowicie o zróżniczkowanie szkół w tym sensie, aby gimnazjum żeńskie i gimnazjum męskie nie stanowiły jak dotąd, szkoły o typie identycznym, lecz, by do programu średnich szkół żeńskich wprowadzić pewną ilość godzin nauk praktycznych, jak gospodarstwo domowe, psychologia dziecka i t. p. kosztem obniżenia programu nauk teoretycznych, stojących obecnie w szkole żeńskiej na równym poziomie z gimnazjum męskim. Teza ta dyskutowana była obszernie na ostatnim zjeździe Tow. Nauczycieli Szkół Wyższych w Warszawie, przyczem znaczna ilość głosów opowiedziała się za przedstawioną zwykłą zmianą, czyli głosowała w sensie obniżenia teoretycznej części programu średniej szkoły żeńskiej dla dziewcząt. Zwolennicy tej reformy wyrazili głównie projekty swoje przez usta p. Degen - Ślósarskiej z Włocławka, która w obszernym referacie przedstawiła swoje wątpliwości odnośnie do obecnego programu gimnazjum żeńskiego. Jako kwintesencję całego przemówienia przedstawiła w końcu 7 wniosków, popartych przez Koło Włocławskie T. N. S. W. Wnioski brzmią jak następuje:

1) Szkolnictwo żeńskie wszelkiego stopnia i typu (szkoły powszechne, średnie, ogólnokształcące, zawodowe, seminarjalne) winno uwzględnić odrębności ustroju biologicznego i psychicznego dziewcząt i specjalną rolę kobiety w rodzinie i społeczeństwie.

2) W szczególności, do programu wyższych klas szkół średnich ogólnokształcących zawodowych i seminarjalnych winno wchodzić w charakterze przedmiotów obowiązujących: higiena, pedagogika, psychologia ogólna i dziecka i ekonomja gospodarstwa domowego.

3) Program prac ręcznych winien przede wszystkim uwzględniać roboty

kobiecy i winien być rozłożony na większą niż dotychczas liczbę klas.

4) Rozkład materiału nauczania w programie szkół średnich, żeńskich, powinien się liczyć z innym, niż u chłopców, przebiegiem okresu dojrzewania dziewcząt.

5) Metody wychowania dziewcząt powinny być dostosowane do odrębności psychicznej dziewcząt.

6) Najodpowiedniejszym personelem nauczycielskim w szkołach średnich, żeńskich jest personel mieszany z przewagą kobiet, a na stanowiskach dyrektorek i wychowawczyń wyłącznie kobiety.

7) Szkoły średnie ogólnokształcące dla dziewcząt winny dawać prawa wstępu do szkół akademickich na równi ze szkołami męskimi, podobnie jak zawodowe, żeńskie, winny dawać prawa wstępu do odpowiedniego typu szkół wyższych.

Wnioskom tym, pani Z. Iwaszkiewiczowa z Warszawy przeciwstawiła 4 tezy streszczające, jak i poprzednio, obszerny referat wygłoszony na wspomnianym zjeździe. Punkt widzenia p. Iwaszkiewiczowej jest zasadniczo odmienny, jeżeli chodzi o gimnazjum żeńskie. Mamy więc takie postulaty:

1) Szkoła średnia ogólnokształcąca, dająca prawo wstępu do szkół akademickich, powinna być jednaka dla chłopców i dziewcząt zarówno pod względem zakresu i treści materiału naukowego, jako też metody nauczania.

2) Liczba średnich szkół państwowych, żeńskich winna być wydatnie powiększona.

Budynki i lokale szkół żeńskich muszą być przystosowane do potrzeb szkolnictwa współczesnego i odpowiadać warunkom higienicznym, szczególnie ważnym dla normalnego rozwoju dziewcząt.

4) Konieczna jest jak najszybsza i najszybsza rozbudowa szkolnictwa zawodowego, żeńskiego z uwzględnieniem szczególnych zadań społecznych kobiety i potrzeb ekonomicznych życia współczesnego.

Aczkolwiek wywodom pani Degen - Ślósarskiej nie można odmówić pewnej słuszności to jednakże, jeżeli chodzi o program nauk gimnazjum żeńskiego musimy przychylić się do poglądów p. Iwaszkiewiczowej o konieczności zachowania identycznego programu nauk w szkołach średnich męskich i żeńskich. Konieczność ta wypływa z niebezpieczeństwa obniżenia programu nauk w gimnazjum żeńskim, co w rezultacie doprowadziłoby musiałoby do skrzywienia wielkiej rzeszy dziewcząt żądnych wiedzy, uzdolnionych i pilnych, które udają się do uniwersytetów. Uczelnie wyższe

niewątpliwie zamknęłyby wstęp dla kobiet przygotowanych gorzej, a chociażby tylko inaczej do studiów wyższych. Nie może być bowiem na uniwersytetach dwojakiego typu studentów, jak niema i być nie może dwojakiego typu lekarzy, prawników, chemików i t. d.

Nie ulega kwestji, że znaczna ilość dziewcząt zapełniających obecnie gimnazja żeńskie mogłaby z pożytkiem kształcić się w szkołach zawodowych, do zawodów praktycznych. Wola też p. Iwaszkiewiczowa o te szkoły zawodowe, a z nią poważna część nauczycielstwa, aby dziewczęta mało zdolne uczyły się gdzieindziej, poza gimnazjum, wiodącym do uniwersytetów. Ale to właśnie gimnazja muszą być identyczne dla dziewcząt i chłopców. Nie ma też istotnej potrzeby proponowanej przez p. Degen - Ślósarską zmiany programu, gdyż wytykana przez nią odrębność psychiczna dziewcząt nie wytrzymuje krytyki naukowej, w szczególności badań psychopedagogicznych, o czem przekonywał obecnych na obradach T. N. S. W. w Warszawie profesor psychologii pedagogicznej w U. W. dr. Stefan Bailej. Zdaniem jego chwila obecna nie jest odpowiednia do wysunięcia żądania powszechnej reformy istniejących szkół średnich żeńskich, ze względu na psychiczne różnice płci, gdyż nie są one naukowo udowodnione.

Z okazji P. W. K. zbierała Federacja Kobiet z uniwersyteckim wykształceniem dane statystyczne co do liczby dyplomów uzyskanych przez studentki, w stosunku do liczby zapisanych studentów. Okazało się przytem, że liczba dyplomów kobiecych nie jest mniejsza, częściowo nawet przekracza liczbę dyplomów męskich.

Ze względu na ograniczoność miejsca trudno przytoczyć całą, bezwzględnie przekonującą argumentację p. Iwaszkiewiczowej, pragnącej utrzymać identyczność obu rodzajów gimnazjum. Solidaryzujemy się bezwzględnie z jej poglądami, ze stanowiska postępu i słuszności, aby nie niewieści pracy całych pokoleń niewieści, które pracowały z wysiłkiem i ofiarnie dla zdobycia możliwości wyższego kształcenia kobiet. Odstępowanie od tej linii byłoby wsteczniactwem. Uznajemy konieczność rozszerzenia sieci szkół zawodowych, praktycznych, gospodarczych, pielęgnarskich i t. p., lecz gimnazjum chcemy mieć identyczne z męskim. Program nauk w gimnazjach męskich nie jest jakimś specjalnie męskim programem, lecz wogóle rodzajem kształcenia, dostosowanym do mózgu przeciętnie uzdolnionego człowieka, bez względu na jego płeć!

S.

Federacja Kobiet z Uniw. Wykształceniem zawiadamia swoich członków o zebraniu plenarnym, które odbędzie się w poniedziałek dnia 17 czerwca o 8 godz. wiecz. w sali Tow. Przyjaciół Nauk przy ul. Seweryna Mielżyńskiego, nr. 26/27.

Na porządku obrad ważne sprawy organizacyjne, referat p. dr. Szulc-Golskiej, a przede wszystkim sprawa Zjazdu ogólnopolskiego Federacji w dn. 29/30 czerwca. Zarząd wyzywa swoich członków do wzięcia udziału w ostatnim zebraniu, poprzedzającym Zjazd, dla szczegółowego omówienia rozmaitych ważnych spraw ze Zjazdem związanych.

W Pawilonie Pracy Kobiet

Z niejedną krytyką i cierpką uwagą spotkał się Centralny Komitet wystawowy odnośnie do urządzenia wnętrza Pawilonu Pracy na P. W. K. Cechą ludzi mądrych jest, aby nie obrażać się o uwagi trafne i rzeczowe. To też wysłuchawszy rozmaitych zdań i zgodnych i sprzecznych postanowiły panie z Warszawskiego Centralnego Komitetu przeprowadzić pewne zmiany. Kilka nocy przepracowano w pocie czoła, przeskutano magazyny, dobyte z nich rozmaite przedmioty, poprzesuowano działy, wyspecjalizowano je — uporządkowano niektóre gabloty i przyznać trzeba, że Pawilon zyskał na tej zmianie ogromnie. Przedewszystkiem o wiele przejrzyściej przedstawia się obecnie dział społeczny, gdyż rozmieszczono lepiej i zgodniej z zasadą: równe obok równego — wykresy, sprzątnięto nieestetyczne lalki mieszczące się w tym dziale jako pokaz symboliczny, poprzesuowano tablice oraz napisy przez co dział ten nabrał wyrazistości. Na szczególną pochwałę zasługuje właściwe zgrupowanie działu etnograficznego, który poprzednio złączono z chałupnictwem. Obecnie stanowi małą, ale zamkniętą w sobie całość, a i fotografie pp. Cichowicz z Poznania obejmujące fragmenty z zebranych przez panie te okazów sztuki i przemysłu ludowego znalazły w nim pomieszczenie. Jest pokaz ten ciekawy przede wszystkim dla sympatyków wytworów ludowych śląskich, pośród których wystawiono piękne hafty oraz inne ozdoby. Na ścianach pawilonu zawisły nowe, artystyczne kilimy, a w dziale przemysłowym zastosowano bardzo korzystne przegrupowanie. Kto Pawilonu jeszcze nie zwiedził niech pośpiesza i zapozna się z wnętrzem, poczem niech na powierzchni... uraczy się kawą i ciastkiem.

Zasłużone Wielkopolanki

III. Wanda z Rotkiewiczów Koczorowska

Wśród szeregu wybitnych i zasłużonych Wielkopolanek ostatniej doby, jedno z przednich miejsc przyznać trzeba Wandzie z Rotkiewiczów Koczorowskiej z Bruczkowa, niewieście, rzec można, z granitowego odlewu, od świtu do nocy zawsze na posterunku — która położyła niespożyte zasługi dla naszego społeczeństwa. Choć pełna niepospolitych zalet umysłu, talentu, posiadała wszelkie warunki, aby zabłysnąć w świecie kulturalnym. — Po stracie męża i jedynej ukochanej córeczki, w Rzymie, gardząc tem co przemija, usunęła się w zacisze domowe i stworzywszy sobie rodzinę z ubogich i wydziedziczonych, poświęciła im swe siły, czas i mienie. Ludzie małoduszni sądzili zrazu, że to fantazja pańska, słomiany ogień zapału, który szybko zgaśnie — ale p. Koczorowska dowiodła, że na innych podwalinach oparła dzieło, powstałe z czystych pobudek miłosiernych i społecznych. Przez 44 lat z górą — aż do śmierci — kierowała zakładem wychowawczym, własnym sumptem założonym, z nieustrudzoną energją, konsekwencją, macierzyńską troskliwością i zaparciem. Niezrównanym taktem, umiała pozyskać dla swej uczelni, względy pruskich władz — a choć dzielny Jej współpracownik i doradca, ks. prałat Kozankiewicz, za plecami tychże władz, uczył dziatwę polskiego języka,

wpajał w dziecięce dusze miłość Boga i Ojczyzny — zakład Bruczkowski, prowadzony energiczną dłońią pani Wandy, przebrnął szczęśliwie czasy najgroźniejszej walki kulturalnej i rozpętanych żywiołów hakaty. Bóg błogosławił apostołskiej pracy. Szybko rozszerzały się mury Bruczkowskiego dworku, by przyjąć nowe piskleta cisnące się do zakładu. Liczba ich stała, z biegiem czasu wzrastała z 25, 40

do 70. Pani Wanda sama doгляdała dzieci, uczyła je, śledząc baczenie rozwój każdej poszczególnej duszy, oraz postępy w nauce zawodowej; gdyż z daniem Jej życia było dać uczniom swym chleb w rękę, by mogli potem, utrzymać rodzinę i stać się pożytecznymi członkami kraju.

Obdarzona dzwicznym głosem i muzykalnie wyszkolona, prowadziła długie lata chór, w ślicznej kapliczce, oddanej do użytku dzieci i domowników. Choć cicho i bez rozgłosu wrzala praca w Bruczkowie zwróciła uwagę dostojników kościoła i ludzi umiających cenić to, co podziwu godne. Ojciec św. Benedykt XV odznaczył ją — ks. arcybiskup Stablewski, często służył Jej światłą Swą radą — biskupi, kler okoliczny, sąsiedzi, spieszyli do Bruczkowa, oddać hołd zasłużonej gościnnej pani domu, rozgrzać duszę, rozweselić ją widokiem kwitnącego, a tak dla kraju pożytecznego dzieła Bożego. — Gdy wybuchła wojna — serca kostniały chłodem, śmierć zbierała żniwo — wytrącała żyjących z równowagi, pani Wanda i gorliwy kapelan, kierownik szkoły, nie opuszczali rąk, dopełniali się wzajem, prześcigając w zabiegach około dobra wychowanków, których ciężko bywało nieraz odziać i wyżywić. Ilu ich wyszło na ludzi — Bóg sam policzył! Pani Wanda nie traciła z nimi łączności, nawet wówczas, gdy opuścili zakład i po wielu, wielu latach, gdy który z uczni (lub uczenic) odwiedzić mógł Bruczków, witanym bywał, niby członek wielkiej a kochającej się rodziny.

Skoro przeminęła wojenna groza — nad Polską rozbiły się słońce wolności — na zakład rozwijający się z nową wiarą i entuzjazmem padł grom. Ukochany mistrz, opiekun, prałat Kozankiewicz, położył się do grobu. Pani Koczorowska, ciężko dotknięta tą stratą, w przecuciu własnej śmierci, poczęła rozglądać się, co począć, by umiłowane dzieło nie rozpadło się. — Przez czas niejaki walczyła, pasowała się z myślą, jak zapewnić przyszłość ubogiej dziatwie i zakładowi. Trwało to krótko — i opiekunka sierot zdecydowała się oddać cały Bruczków wraz z uczelnią Ojcom Słowa Bożego, którzy w myśl szlachetnej fundatorki, w dalszym ciągu wychowują i kształcą młodzież. Żelazny hart i wolę sędziwej matrony, wyrwijającej się, mimo ośmiu krzyżyków, do czynu i pracy, złamała dnia 3 stycznia 27-go roku potężniejsza od ludzkich chęci i zamierzań śmierć! I na wieść o Jej zgonie zapłakaly — nie tylko szeregi wychowañców i wychowanek Bruczkowskiego zakładu, tracący najlepszą matkę i opiekunkę — ale wszyscy patrzący od lat najmłodszych na Jej półwiekową działalność, mieli wrażenie, że runął filar wielki... że zamknęły się wrota staropolskiego dworu, w którym kwitnęły tradycje, umiejące przedziwnie połączyć ducha Bożego, niezmordowaną ofiarnością, wraz z kulturą towarzyską i atmosferą słonecznej radości życia.

Iry — Stablewska.
Zalesie.

KULTURA FIZYCZNA

Rozwój naszej lekkiej atletyki

Jeszcze przed rozpoczęciem sezonu lekkoatletycznego przepowiedziałem na tem miejscu, że walka o prymat między „Wartą” i A. Z. S. będzie zacięta, a szanse — prawie równe. Przewidywałem wtedy lekką przewagę „Warty”, ale już po pierwszych zawodach okazało się, że różnica będzie jeszcze mniejsza, niż myślałem. Znaczne podniesienie we formie Piechockiego, wypłynięcie mniej znanych dotychczas zawodników „A. Z. S.”, a z drugiej strony pewien spadek Biniakowskiego — zwiastował plus dla akademików; kiedy zaś ich szeregi zasilili Józef Baran, stali się faworytami na zdobycie mistrzostwa okręgu. Okazało się jednak, że „Warta” mimo braku na starcie Biniakowskiego, zdołała przeciw kilkoma punktami przetrzymać zawody dla siebie. Stosunek 70:67 właściwie nie wykazuje przewagi, lecz dowodzi równości.

W biegach krótkich „A. Z. S.” panował na boisku wszechstronnie, w biegach średnich i długich — dominowała bezapelacyjnie „Warta”. W skokach i rzutach dzielono się punktami; Banaszkiewicz wygrał skok w wyż, Pernak zabrał skok w dal, Heljasz miał kulę, a Baran — dysk, Gatkowski — oszczep oburącz, wreszcie Pernak był pierwszym w rzucie oszczepem dowolną ręką.

Wyniki uzyskane są więcej niż zadowalające. Poprawienie dziesięciu rekordów okręgowych przy tak niedługim trwaniu sezonu mówi samo za siebie. 100 m. wygrał Pernak dzięki doskonałemu startowi i większemu przemęczeniu Piechockiego. W międzyczasie na 200 m. Piechocki uzyskał najlepszy czas 23.4 sek., a ponieważ nie stanął do finału, konkurencja ta stała się łatwym łupem Pernaka. Bezkonkurencyjnym był Piechocki w biegu na 400 m. a uzyskanie czasu 53.5 sek. bez wysiłku świadczy o wysokiej klasie tego zawodnika.

Jednym z bohaterów mistrzostw był Szwarz. Zwyciężył on pewnie w biegach 800 m. i 1500 m., a na 400 m. uzyskał drugie miejsce. Imponująco wyglądał sukces Szwarca w międzymbiegu 400 m., uzyskany zaledwie w 15 min. po biegu 1500 m. Z innych średniostansowców wyróżniali się wiele obiecujący Pawlak, następujący już na piąty Szwarzowi, tudzież Łukomski.

W biegu 5000 m. miłą niespodzianką sprawił Rochowicz, bijąc Nogaja w czasie lepszym od rekordu okręgowego. Bieg 10000 m. zakończył się pewnym zwycięstwem Nogaja. Poza tymi dwoma zawodnikami, Poznań narazie nie rozporządza żadną siłą, rokującą większe nadzieje.

Obie sztafety, ponieważ są złożone tylko ze sprinterów, przypadły w udziale „A. Z. S.”, nawet w sztafecie 4x100 m. akademicy wzięli pierwsze i drugie miejsce.

Skok w dal jest bardzo słabym punktem Poznania. Zwycięski wynik Pernaka 626 cm. był omal że przypadkiem a już zdobywca trzeciego miejsca nie osiągnął nawet 6 m. W skoku w wyż Banaszkiewicz znowu poprawił rekord okręgowy; wprowadził wynik 174 cm. nie jest jeszcze imponujący, ale przy niskim poziomie tej konkurencji w Polsce, zaliczyć musimy Banaszkiewicza do najlepszych. Koniecznym byłoby, aby zawodnik ten zaczął pracować nad ugięciem w krzyżach, gdyż dotychczasowym stylem, mimo niezaprzeczonego wielkiego talentu, nie wiele będzie mógł pójść w górę. Skok o tyczce, to drugi słaby punkt Poznania. Stary wiarus Urbaniak chciał ratować sytuację, próbując pokonać 3 m., osiągnął jednak tylko 290 cm., co wystarczało na zdobycie pierwszego miejsca. Jaroszewski zdołał zająć zaledwie drugie skokiem 280 cm.

W rzutach wybił się na czoło Józef Baran. Zdobył on pierwsze miejsce w dysku dowolną ręką i oburącz, w rzucie młotem i drugie miejsce w rzucie kulą. Dzielnie sekundował mu Heljasz, który swój ostatni wynik w rzucie kulą znowu poprawił o kilka centymetrów. Urbaniak zapracowywał się we wszystkich rzutach, zyskując drugie i trzecie miejsca, a poza tem zaimponował swoim skokiem w wyż 165 cm. i biegiem 110 m. przez płotki, w którym zwyciężył w stosunkowo dobrym czasie 18.5 sek.

Ogólnie z radością należy podnieść, że Poznań nietylko niepozostaje w tyle, lecz zrobił w tym sezonie poważny krok naprzód. Niedalekiego starcia z Krakowem oczekujemy z ufnością w swe siły i spodziewamy się, że tym razem my weźmiemy górę oraz zasłużymy sobie na miano najlepszego okręgu prowincjonalnego. Zaszczyc ten będzie o tyle bardziej jeszcze powązany, że stolica operuje przeważnie znanymi już gwiazdami, w Poznaniu zaś wymarsz młodych sił jest bardziej ogólny i procentowo większy.

Podczas mistrzostw wielką atrakcją dla publiczności była punktacja klubowa. Na temat lucznika prof. Wittiga oraz innych nagród za zdobycie największej ilości punktów przez klub toczyła się swego czasu na łamach pism sportowych bardzo ożywiona dyskusja. Mam wrażenie, że obie strony miały rację. Z jednej strony przynajmniej trzeba, że tego rodzaju nagrody podnoszą poziom wyczynów; z drugiej nie można zaprzeczyć, że zamęczenie wszechstronnych zawodników przez wysyłanie ich na „polowanie punktowe” w wielu konkurencjach wcale nie jest humanitarne i powinno podlegać kontroli odpowiednich czynników. Sportowiec może się zachwycać Szwarzem, odbywającym bieg po biegu, Pernakiem mieszającym bezustannie biegi z skokami i rzutami — ale poważny obywatel, choćby bardzo miłujący sport, musi za protestować przeciwko takim nadużyciom.

Ta walka o punkty miała podczas ostatnich mistrzostw inne jeszcze słabe strony. Kierownicy zawodów musieli potężnie nałamać sobie głowy nad tem, jak ułożyć program co do kolejności konkurencji, aby zadowolić dwa rywalizujące ze sobą kluby. Ponieważ idealne rozwiązanie nie istniało, przeto następstwem było dąsanie się i kwasy kierownik sekcji na niestosowność w ułożeniu programu. Kiedy kierownik zawodów, korzystając ze swego prawa, chciał w interesie lepszego toku zawodów przesunąć którąś z konkurencji, natychmiast spotykał się z przedstawieniem przedstawicieli klubu, że zmiana ta wypadnie fatalnie dla jego zawodników. Doszło do tego, że choć niektóre zmiany byłyby na pewno korzystne przyniosły obu klubom, to jednak obawiano się ich instynktownie i w fałszywym przeczuciu jakiejś „zdrady”, molestowano kierownika zawodów o pozostawienie kolejności, przewidzianej w programie, zrobionym na kilka dni przed zawodami, a zatem nie mogącym wielu rzeczy przewidzieć.

Nieostatnią przyczyną braku potoczności zawodów o mistrzostwo była i będzie nadmierna ilość rzutów. Mimo, iż konkurencje rzutowe odbywały się bez przerwy w ciągu całych zawodów, to jednak czasu nie starczyło. Oburęczne rzuty są prawdziwą plagą dla mistrzostw i dziwnym jest upór Warszawy, która tylko dla jednolitości w rozpoczętej walce o lucznika Wittiga, utrzymuje ten balast, poza Polską nigdzie w mistrzostwach niepraktykowany.

Mjr. Fr. Engel.

Lekko-atletyczne mistrzostwa Warszawy

Dziwne to były doprawdy zawody, w których obok asów, reprezentujących najwyższą klasę światową — a do tych bezwzględnie należy dziś Petkiewicz — obok Górskiego i Czejzika, stanowiących dobrą klasę europejską, mieliśmy długi szereg miernot. Nie wiadomo gdzie się podzielała cała elita warszawskich zawodników z pośród których przecież rekrutuje się zawsze większa część reprezentacji Polski.

Prostu jedni pojechali do Brna, innym nie chciało się biegać. W tych warunkach mistrzostwa wypadły, powiedzmy otwarcie — skandalicznie.

Krażą wieści, że niektórzy z naszych niefortunnnych reprezentantów na trójmecz bałtyckim w Rydze celowo uniknęli startowania w mistrzostwach Warszawy, by nie kompromitować P. Z. L. A. Za to niektórzy z tych, którzy startowali, jak Górski,

wykazali raz jeszcze jak absurdalnym był pomysł wysyłania drużyny zagranicę bez przeprowadzenia eliminacji.

Słabe naogół wyniki w biegach chętnie zepchnięto na karb zlej bieżni A. Z. S. Na przeszkodzie temu stoi jednak... Petkiewicz. Ten istotnie superas polskiego sportu, który z dnia na dzień się poprawia, staje się naprawdę polskim Nurmim. Dziś ten przydomek nie będzie miał w sobie żadnej przesady, skoro biegnąc na 5 tysięcy m. osiągnął Petkiewicz czas rekordu światowego w chwili gdy był zaledwie o 150 m. od mety! Jego czas ostateczny 15:02,4 — ponoć najlepszy, jaki w r. 1929 osiągnięto dotąd w świecie dałby mu na Olimpiadzie w Stokholmie III-cie miejsce za Kolehmainenem i Bouinem; w r. 1920 w Antwerpi dałby mu to samo miejsce za Guillemotem i Nurmim, a w r. 1924 w Paryżu czwarte względnie piąte na Nurmim, Ritola i Widem! Zaiste, prócz Konopackiej, nikt dotąd w polskiej lekkiej atletyce lepszych miejsc na Igrzyskach nie osiągnął, a jeżeli się weźmie pod uwagę porównanie absolutnej wartości wyników lekkoatletycznych męskich z kobiecimi — będziemy musieli uznać Petkiewicza bez zastrzeżeń za największą znakomitość jaką sport polski posiada.

Petkiewicz jest mądrym zawodnikiem, który nie rozprasza swych talentów i ich nie nadużywa. Pochwalić n. p. należy powstrzymanie się od startu na 10000 m. Nie jest on łowcą puharów i żetonów, który nie przepuszcza ani jednej okazji biegania. Ogranicza się do konkurencji nielicznych, ale pracuje w nich z największym napięciem woli. Unikając dystansów dłuższych, próbuje na 1500 m. Jak na niego próba wypadła nieszczerze. Czas 4:04,4, lepszy od rekordu polskiego i niewątpliwie kwalifikujący go do rzędu pierwszorzędnych „milerów” europejskich, jak na tego, który Nurmimowi może deptać po piętach nie jest dość dobry. Po tym debjucie nastąpi niewątpliwie szybka poprawa, i może-

my w najbliższych tygodniach spodziewać się, że pokaże się na polskiej bieżni czas poniżej 4 minut.

Obok Petkiewicza bohaterem dnia był Górski, nie wiadomo dlaczego pominięty przez P. Z. L. A. przy wyborze reprezentacji. Zawodnik ten, który przez zeszyły rok ugorował, padając ofiarą zmiany przepisów P. Z. L. A. (mieszkając w Piotrkowie nie mógł startować w barwach „Polonii”, do której się zapisał), o którym potrochu zapomniano, zabił znowu całym swym talentem. Bijąc rekord Heljasza (nawiasem mówiąc, kula znowu była nieprzepisowa!) wykazał, że dorównuje mu w zupełności klasą i zdecydowanie przewyższa obecnie Barana. Jeszcze większą bodaj niespodzianką był rzut dyskiem Czejzika — 42 m. 17. Ten starzejący się już zawodnik, któremu wielu oddawna przepowiadało zmierzch kariery — wychodzi znowu na czoło polskich dyskoboli, mając wynik, który zwrócił na niego uwagę zagranicy. 42 m. — to rzut jakim chętniej się nawet fińscy mistrzowie.

Poza tą trójką mieliśmy — jak wspominałem — beznadziejną szarżę. Nieobecność czołowych zawodników A. Z. S. jest stanowczo niedopuszczalnym lekceważeniem mistrzostw P. Z. L. A. w tych warunkach bezwzględnie nie powinien być zezwalać na wyjazd. Jeżeli wszyscy lepsi będą sobie w dzień mistrzostw okręgowych jeździć zagranicę, a zawodników drugorzędnych nie będzie się co tych zawodów dopuszczać — zamiast rewii sił okręgu mieć będziemy ostatecznie jakąś karykaturę zawodów.

Zdaje się, że jedynym sposobem ożywienia mistrzostw w zblazanym okręgu warszawskim byłoby pobudzenie konkurencji międzyklubowej przez wprowadzenie oficjalnej punktacji i związanie z nią pewnej nagrody wędrowniej. W każdym razie tak jak obecnie dalej iść nie może.

T. Semadeni.

Przed krajowymi konkursami hippicznymi

W związku z rozpoczynającymi się 19 b. m. na hippodromie konkursami przez Wielkop. Klub Jazdy Konnej, zwróciliśmy się z prośbą do p. maj. Pętkowskiego, jednego z głównych organizatorów, o udzielenie nam pewnych szczegółów co do tej imprezy.

„W łączności z P. W. K. z tym wskaźnikiem naszego dorobku w pierwszym dziesięcioleciu — zaczyna p. mjr. Pętkowski — wyłoniła się konieczna potrzeba urządzenia zawodów konnych w tej dziedzinie, w której Polacy zdobyli na całym świecie największe sukcesy. Wielkop. Związek Jazdy Konnej podjął się zorganizowania tych imprez, ze względu na pewnego rodzaju patriotyzm lokalny, który nie pozwalał na przekazanie tego innego czynnikiem. Konkursy doprowadzono do skutku z wielkim nakładem kosztów, sięgających 300 000 zł, które z powodu braku odpowiednich funduszy trzeba było zebrać drogą kredytu krótkoterminowego. Należy podkreślić, że bardzo na rękę nam szło tutaj ziemiaństwo, a specjalnie p. prez. Zychliński, p. hr. Mycielewski z Kobylegopola, p. hr. Mielżyński z Iwna, Gustaw hr. Breza i l., którzy stworzyli pierwsze podłoża finansowe własnymi weksłami. Dalej udzieliły pomocy władze wojskowe z min. Konarzewskim i gen. Dzierżanowskim na czele, a po uzyskaniu jeszcze innych subsydjów wybudowano hippodrom i odbyły się pierwsze międzynarodowe konkursy. Rzecz oczywista, że wspomniane koszty nie mogły się zwrócić przez te jedne zawody i dalszym etapem reprezentacji naszego jeździectwa są: pokazy powozów, międzynarodowy turniej gry w polo przy udziale jeźdźców angielskich i amerykańskich, jesienne konkursy krajowe, oraz pozyskane z wielkimi trudnościami centralne rozgrywki o mistrzostwo armji.

Chodziło nam, aby w tym roku należycie zaprezentować sport jeździecki w czasie wystawy, co w połączeniu z wycieczkami konnymi da całokształt naszego dorobku jeździeckiego. Cała ta impreza była oparta na nadziei dużego zainteresowania się ogółu, jednakże dochody nie pokrywają nawet w przybliżeniu kosztów. Przy budowie hippodromu kierowano się myślą, aby pobudzić właśnie to zainteresowanie i nie żalowano wysiłków.

Wypełni swoje zadanie do wszystkich kategorii koni, począwszy od konkursowych, którego najlepszym okazem jest wojskowy koń remontowy,

a przechodząc poprzez zaprzęgowe, luksusowe i robocze, dalej przez konie do gry w póło — poruszono wszystkie dziedziny hodowlane, ożywiając w ten sposób rynek koni i zainteresowanie się wszelkimi imprezami. Wyrażamy nadzieję, że wysiłki nasze będą zrozumiane i ocenione; że w tych trudnych warunkach przy dużych nakładach znajdziemy pełne zrozumienie oraz poparcie u hodowców nie tylko Wielkopolski, ale i całej Polski.

Co do konkursów krajowych, to mamy zapewniony udział najlepszych koni Polski, oraz czołowych jeźdźców. Startują zatem p. i.: pulk. Zahorski, por. Kulesza, rotm. Skupiński, por. Sałęga, por. Nehrlich-Dąbski, kap. Byłczyński, por. Strzałkowski, wszystkie nowe gwiazdy, które zepchnęły w cień naszych dawnych „asów”. Z koni wymienię tylko bardziej znane, a więc: „Mylord”, „Dream”, „Nabab”, „Vermeille”, „Nella”, „Marocco”, „Faworyt”, „Kitty”, „Zorza” i l. Razem ogółem zapisano przeszło 110 koni oraz 70 jeźdźców.

Konkursy zapowiadają się niezwykle ciekawie ze względu na szereg pierwszorzędnych nagród ofiarowanych przez p. star. Begalego (puhar wędrowny Wielkopolski), Ignacego Paderewskiego (wędrowna indywidualna), Syndykatu Dziennikarzy, General Motors, oraz wiele nagród pieniężnych, w ogólnej sumie 19 000 zł. Z pomiędzy ciekawszych zawodów należy wymienić konkurs szkolny dla fachow, konkurs kombinowany o dwóch nawrotach, dalej konkurs zespołowy o puchar Wielkopolski i konkurs zwycięzców o nagrodę p. Ignacego Paderewskiego i konkurs na dwóch koniach o puchar Syndykatu Dziennikarzy Wielkopolskich.

Na zakończenie chciałbym jeszcze podkreślić wielkie zainteresowanie się konkursami hippicznymi przez „Kurjer Poznański”, który zawsze popierał jaknajbardziej wszelkie poczynania inicjatorów i wyrażam na tem miejscu najserdeczniejsze podziękowanie.

Pragniemy tutaj wyrazić nadzieję, że społeczeństwo, które wykazuje dla sportu wiele zainteresowania i zrozumienia, licznie weźmie udział na powyższych konkursach, wystawiając tem samym najlepsze świadectwo zrozumienia dużego wysiłku organizatorów. (bp.)

Zagadnienie lotniczej komunikacji transatlantyckiej

Kiedy w roku 1909-tym lotnik francuski Blériot leciał po raz pierwszy nad kanałem La Manche, spostrzegł go na połowie drogi kapitan pewnego statku angielskiego, kursującego stale pomiędzy Anglią i Francją. Dzielnym wilk morski nazwał brawurowy lot Blériota „a good sport”, czyli dobrą rozrywką. Od tego czasu rozrywka ta zamieniła się w najregularniejszą komunikację powietrzną między Paryżem i Londynem. W pojęciu owego kapitana-marynarza lot Lindbergha z Nowego Yorku do Paryża można nazwać „dobrą rozrywką”, chociaż w istocie rzeczą była to raczej wyprawa bardzo awanturzysta. A jednak pomimo jej charakteru awanturzystycznego oraz pomimo licznych, a podobnych prób — przeważnie nieudanych — sforsowania Atlantyku w samolocie, projekt uruchomienia regularnej komunikacji transatlantyckiej jest traktowany coraz poważniej przez fachowe koła lotnicze, które rokuja mu duże widoki praktycznej realizacji. Posiada on także dużo entuzjastów wśród ludzi żądnych wrażeń, a jeszcze więcej może wśród ruchliwych businessmanów, którym nowa i szybka komunikacja między Europą i Ameryką w warunkach zupełnego bezpieczeństwa i po cenie przystępnej odkryłaby cały splot nowych koniunktur handlowo-gospodarczych.

Oczywista, że w warunkach dzisiejszych, t. j. przy zdolnościach komunikacyjnych obecnie posiadanych płatowców, nie można marzyć o przebyciu tej kilkusetkilometrowej przestrzeni morskiej za jednym pociągnięciem, a jedynie wyobrazić sobie taką regularną komunikację etapami w ciągu kilkudniowej podróży. Lecz gdzie szukać tych etapów na pełnym morzu? Pomysłowi Amerykanie odpowiadają na to pytanie w sposób istotnie zadziwiający. Widzą oni możliwość regularnych lotów transatlantyckich przy pomocy wysp pływających, głęboko wpuszczonych w otchłań morską, i nie bacząc na piętzące się trudności, zajmują się bardzo poważnie realizacją tego fantastycznego i zarówno kosztownego projektu.

Głównym inicjatorem komunikacji lotniczej nad Atlantyk jest amerykańska firma Armstrong, która drogą rozumowań teoretycznych i kalkulacji kosztów własnych doszła do wniosku, że loty transatlantyckie mogą się bezpiecznie i regularnie odbywać przy podziale drogi na etapy, odległe od siebie co 700 kilometrów. W tych warunkach, przy szybkości samolotu od 150 do 175 kilometrów na godzinę, jeden lot powinien trwać nie dłużej jak 4 do 5 godzin, a cała podróż razem z postojem w etapach nie przekraczać 48 godzin. Lot nad oceanem etapami jest zdaniem firmy Armstrong nie tylko bardziej bezpieczny, lecz również bardziej ekonomiczny aniżeli lot bezpośredni bez lądowania.

Rozwiązaniem najprostszym byłoby obracanie lotów transatlantyckich drogą najkrótszą w linii prostej t. j. drogą Irlandja — Nowa Ziemia — Nowa Szkocja — Nowy York. Wtedy samolot znajdowałby się nad falami tylko wzdłuż połowy drogi. Jednakże droga ta jest niebezpieczna, gdyż prowadzi przez gęste mgły i obszary gór lodowych. Dla bezpieczeństwa lotu należałoby obracać szlak bardziej południowy, leżący poza pasem gór lodowych i mgieł morskich. Długość takiego szlaku wynosiłaby około 6000 kilometrów.

Firma Armstrong jest zdania, że linja lotnicza powinna biec po szlaku okrętów transatlantyckich, t. j. między 40-tym i 50-tym równoleżnikiem. Ścisły kontakt okrętu z samolotem przyczyni się do większego bezpieczeństwa lotu: w razie nagłego wypadku okręt będzie mógł zawsze przyjść z pomocą samolotowi oraz każdorazowo zorjentować go co do kierunku lotu. Wzdłuż linii okrętowej firma Armstrong projektuje budowę ośmiu wysp pływających, urządzonych jako stacje lotnicze i rozmieszczonych w odległości co 700 kilometrów jedna od drugiej. Każda wyspa pływająca będzie posiadała około 400 metrów długości i 130 metrów szerokości; wymiary te są zupełnie dostateczne dla swobodnego lądowania samolotu. Waga jednej wyspy jest obliczona na 18 000 tonn, a koszt jej wykonania na 1,5 miliona dolarów. Platforma wyspy będzie wznosić się 36 metrów nad wodą, aby w razie nieudanego lądowania samolotu odległość między platformą i poziomem morza

wystarczyła pilotowi do ponownego podjęcia lotu i powtórzenia próby lądowania. Platforma będzie dwupiętrowa i oparta na 32 słupach żelaznych, wzmocnionych wzajemnie za pomocą układu kratowego. Słupy będą podtrzymywane w wodzie za pomocą ogromnych pływaków, umieszczonych w dwóch szeregach, jednym na poziomie wody, a drugim u podnóża słupów na głębokości 70 metrów, w wodzie. Pływaki dolne będą posiadały kształt dużych tarcz poziomych, aby zapewnić całemu rusztowaniu wymaganą równowagę hydrostatyczną, t. j. stateczność przeciw kołysaniu się wiatru podczas silnego wiatru i burzy.

Górne piętro platformy będzie służyć wyłącznie do lądowania płatowców oraz będzie mieścić budynek stacyjny ze stacją radiotelegraficzną i hotel dla pomieszczenia pasażerów i służby stacyjnej. Po wylądowaniu samolot będzie opuszczony za pomocą dźwigu na piętro dolne, gdzie wysiądą pasażerowie, aby odlecieć natychmiast dalej na przygotowanym drugim aparacie, lub odpocząć w hotelu stacyjnym. Tutaj będą również hangary, warsztaty, hale maszyn, składy z paliwem, smarami, częściami zapasowymi, żywnością itd.

Do najtrudniejszych zadań w wykonaniu projektu budowy będzie należało przymocowanie czyli ankrowanie wysp pływających do dna morskowego, które niejednokrotnie znajduje się na głębokości większej od 5000 metrów. Firma Armstrong zamierza ankrować wyspy pływające w ten sposób, że każda wyspa będzie przytwierdzona za pomocą grubego kabla długości około 300 metrów do 125-tonnowej pławy, stanowiącej niejako ciało martwe; pława zaś będzie zaankrowana trzema kablami na dnie morza, przyczem kable będą przytwierdzone do ciężkich bloków betonowych, ułożonych w trójkącie równobocznym. Firma Armstrong przywiązuje bardzo dużą wagę do zagadnienia ankrowania wysp pływających. Przed przystąpieniem do ankrowania na szeroką skalę zamierza ona wypróbować ten sposób umocowania na pierwszej wyspie, która ma być wzniesiona w odległości 1000 kilometrów od Nowego Jorku i przytwierdzona do dna morskowego na głębokości 5400 metrów. Dopiero po rocznej próbie firma przystąpi do seryjnej budowy czterech dalszych wysp, aby temsamem zapoczątkować połączenie zgrubą powietrznej linii transatlantyckiej.

Rozwój komunikacji lotniczej kroczy naprzód tak szybko, że według przewidywań fachowców amerykańskich sieć lotnicza będzie musiała niebawem rozgałęzić się na Atlantyk. Uruchomienie stałej komunikacji transatlantyckiej drogą powietrzną stanie się wtedy wprost koniecznością. Jak już badania dowiodły, możliwość wykonania takiego projektu pokonała już wszelkie trudności techniczne, z drugiej strony kalkulacja kosztów i eksploatacja finansowa rokuja również najlepsze nadzieje na przyszłość. Obecnie w ciągu jednego roku przebywa Atlantyk około 2-ch milionów osób, przyczem koszty przewozu, wpływające do kas towarzystw okrętowych, wynoszą przeszło 200 milionów funtów szterlingów, czyli około 4,5 miliardów złotych.

Mając na uwadze owe zawrotne sumy, łatwo zrozumimy, dlaczego wszystkie przeszkody, które utrudniają ich zdobycie, pokonywane są w sposób najbardziej bezwzględny.

Kpt. inż. T. a. d. Ł u k a s z e w s k i.

Przyczyny ostatnich chłódów wiosennych

P. Méméry, jeden ze współpracowników Akademii Nauk w Paryżu, ogłosił ciekawe wyniki swych badań nad przyczynami chłódów wiosennych, jakie nam dokuczały przez ostatnie trzy lata z rzędu. Wyjaśnia on, że temperatura anormalnie niska jak na porę wiosenną jest bezpośrednim skutkiem osłabienia aktywności słońca, określanej ilością plam na tarczy słonecznej. Obserwacje, dokonane przez Méméry'ego, dowodzą, że w okresach, w których mnożą się plamy na tarczy słonecznej, następuje każdorazowo silne obniżenie temperatury. Właśnie w porze wiosennej ubiegłych trzech lat ilość plam na słońcu była bardzo pokaźna, zwłaszcza w pier-

szej połowie maja roku 1927 i 1928. Począwszy od 15 maja plamy słoneczne zaczęły stopniowo maleć i wreszcie zniknęły zupełnie; zjawisko to wpłynęło na powolne ocieplenie atmosfery.

M. Méméry podaje zestawienie swych badań za rok ubiegły i wykazuje, że pierwsza połowa maja, która była szczególnie chłodna, obfitowała w dużą ilość plam słonecznych; spostrzegł on mianowicie:

1 maja — 9 plam słonecznych;
2 maja — 10 plam; 3 maja — 8 plam;
4 maja — 6 plam; 5 maja — 5 plam;
6 maja — 4 plamy; 7 maja — 7 plam;
8 maja — 7 plam; 9 maja — 8 plam;
10 maja — 8 plam; 11 maja — 5 plam;
12 maja — 4 plamy; 15 maja — 2 plamy; 18 maja — 1 plama.

Wielka grupa plam, która pojawiła się na wschodnim skraju tarczy słonecznej w dniu 1 maja, była widoczna gołym okiem od 5 do 10 maja; przesuwała się ona przez środek tarczy i zniknęła na jej skraju zachodnim dopiero dnia 14 maja. Dnia 15, 16, 17 i 18 maja plamy były już bardzo małe i w końcu ledwie dostrzegalne przez teleskop.

Temperatura powietrza spadała w miarę, jak mnożyły się plamy słoneczne, i chyba wszyscy pamiętają jeszcze, że dopiero około 20 maja zaczęła wzrastać powoli, przynosząc nam wiosnę tak długo oczekiwaną.

Schodzenie się okresów chłodnych z plamami na tarczy słonecznej bywa dość częste i zawsze znajduje potwierdzenie w znacznym obniżeniu temperatury tak, że wydaje się wątpliwym, aby poza słońcem istniała jakakolwiek inna przyczyna, któraby tak dobitnie tłumaczyła anormalne wahania temperatury w naszych okolicach.

Dlaczego Briand się nie ożenił?

Briand był wielokrotnie już prezesem rady ministrów. A jednak nigdy nie wydarzył się, aby w sprawozdaniu z przyjętych dyplomatycznych można było czytać: „Gości witał p. prezes Briand i pani Briand”. Pani Briand nie egzystuje. A jednak zarówno p. Briand, jak i prez. Doumergue nie ślubowali celibatu. A Briand sam podał motywy swego pozostania w stanie kawalerskim.

Podczas obrad Ligi Narodów w Genewie filmowano i rysowano Brianda bezustanku. Gdy zbliżył się doń trzydziesty z rzędu rysownik, Briand stracił cierpliwość:

— Proszę mi dać spokój, zawołał, i nie szkicować mej sylwetki!

— Ależ czemu? — pyta przestraszony rysownik.

— Widzi pan, drogi przyjacielu, byłem już trzykrotnie zaręczony, miałem się żenić i za każdym razem podana w pismach karykatura mej skromnej osoby przyczyniała się do mej kłębki.

Pacjent w objęciach obłąkanego chirurga

W pobliżu Londynu, w niewielkiej, ale pięknej posiadłości ziemskiej, Mardy — Hill, mieszka 50 letni przemysłowiec Karol Lancaster wraz z córką swoją, 20-letnią Anną i kilkorgiem służby. Przemysłowiec prowadził dawniej życie bardzo ruchliwe, z powodu jednak złego stanu zdrowia wycofał się z interesów i przebywał przeważnie w Mardy — Hill, rzadko tylko wyjeżdżając do Londynu.

Niedawno przeżył p. Lancaster niezwykłą przygodę, która stanowiłaby niewątpliwie świetny temat dla Conan Doyle'a lub nawet Edgara Allana Poe'go.

Oto Lancasterowi otworzył się w lewej pachwinie bolesny guz. Domowy lekarz stwierdził konieczność operacji i poradził aby się w tej sprawie zwrócić do dr. Wortona, znanego chirurga londyńskiego, cieszącego się znaczną popularnością i posiadającego ogromną wprost praktykę. Wprawdzie w ostatnich czasach poczęły w Londynie krążyć pogłoski, że Worton z powodu przepracowania ma małego bziaka, lecz Lancaster, a raczej jego doradca, zlekceważył „plotkę”, wobec czego lekarza zawezwano.

W sypialni przemysłowca przedsięwzięto wszystkie przygotowania do łatwej stosunkowo operacji. W pokoju pozostali lekarz i pacjent. Lancaster zdenerwowany oczekiwaniami bolesnego zabiegu, nie obserwował dokładnie lekarza. Mimo to jednak stwierdził w jego oczach jakiś dziwny i dziki błysk.

Zaczął wówczas baczniej przypatrywać się lekarzowi, a wtedy w jego zachowaniu zauważył jakiś niepokój. Przypomniał sobie, to, co mówiono o znakomitym chirurgu. W duszy jego zrodził się straszliwy lęk. A kiedy Worton zbliżył się ku niemu z brzytwiączym nożem operacyjnym w ręce, krzyknął przemysłowiec przeraźliwym głosem:

— Czego pan chce odemnie?

— Chcę obejrzeć pański mózg! — odpowiedział lekarz spokojnie, zbliżając się z nożem ku twarzy śmiertelnie przerażonego biedaka.

Lancaster zrozumiał, że grozi mu wielkie niebezpieczeństwo. Mimo osłabienia

zerwał się zatem z łóżka i począł uciekać. Rozpoczęła się niesamowita gonitwa po pokuju. Istnym cudem udało się Lancasterowi otworzyć drzwi i uciec do przyległego pokoju.

Z trudem ubezwładniono szaleńca i odstawiono go do zakładu dla obłąkanych. Niezwykła ta przygoda wywołała w Anglii ogromne wrazenie.

Spiewaczka utraciła oko na scenie

Piękna Henriette Leblond jest od trzech lat jedną z najpopularniejszych paryskich pieśniarek. Przed kilku dniami śpiewała w jednym z teatrzyków ludowych na Montparnasse. Ponieważ teatr ten gromadzi zazwyczaj bardzo mieszaną publiczność, artystka, chcąc zadowolić gust słuchaczy, wystąpiła z oryginalnym numerem. Przebrana w stare szmaty żebraczki, odśpiewała kilka starych pieśni paryskich, które dzisiaj znane są jedynie w zapadłych kątach stolicy, nucone przez podwózkowych śpiewaków. Celem spotęgowania efektu, poleciła artystka rzucić z kulis kilka sztuk monet, które, śpiewając podnosiła ze ziemi. Kilka osób z widowni, wzruszonych pieśnią, uczyniło to samo.

Nagle z drugiego rzędu jakaś nieznaną ręką rzucono na śpiewaczkę dużą monetę miedzianą, która trafiła artystkę przypadkowo w oko. Mimo ogromnego bólu, śpiewaczka dokończyła pieśń, dopiero po wyjściu ze sceny padła za kulisami zemdlną.

Skutek uderzenia był dla p. Leblond tragiczny, gdyż nastąpiło natychmiastowe oślepienie zranionego oka.

Przemyceni obywatele Stanów Zjednoczonych

Niezwykle charakterystyczną dla panujących w Stanach Zjednoczonych stosunków jest wchodząca w życie z dniem 1 lipca r. b. ustawa o nadaniu obywatelstwa Stanów Zjednoczonych pewnym kategoriom obcokrajowców, którzy przybyli do Stanów drogą nielegalną. Nadanie obywatelstwa może mieć miejsce w stosunku do tych obcokrajowców, którzy przybyli nielegalnie przed 3 czerwca 1921 roku, od tego czasu mieszkali na terenie Stanów Zjednoczonych bez przerwy, udowodnią moralne zachowanie się w tym czasie i posiadają inne warunki, wymagane od osób, ubiegających się o obywatelstwo Stanów Zjednoczonych. O rozmiarach przemycnictwa obcokrajowców świadczy fakt, że władze spodziewają się, iż tą drogą uzyska obywatelstwo około pół miliona obcokrajowców.

ROLLS-ROYCE

Najlepszy samochód świata.

Dwa z wielu reprezentacyjnych samochodów

ROLLS-ROYCE

przybyły do Poznania.

Pokazy i jazdy próbne odbywać się będą na żądanie P. T. Reflektantów i Osób interesujących się rozwojem automobilizmu.

Wszelkich informacji w ciągu najbliższych kilku dni udziela akredytowany przedstawiciel Rolls-Royce'a

HORATIO W. COOK

Poznań, Hotel Bazar

później

P. BITSCHAN

Warszawa, Kredytowa 18.

ROLLS-ROYCE

14-15 CONDUIT STREET

LONDON W. L.

Śp. Jan Wiktor Kornatowicz

Profesor Państw. Gimnazjum im. św. Jana Kantego w Poznaniu

Dnia 12 czerwca zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach niespodziewaną śmiercią ś. p. prof. Kornatowicz w mieście Łodzi, dokąd przed dwoma tygodniami odjechał z Poznania dla odbycia przypadających nań w b. r. ćwiczeń wojskowych jako podchorąży plutonowy 26 p. art. pol.

Ś. p. Zmarły urodził się dnia 17-go października 1901 r. w Piotrkowie Trybunalskim. Nauki pobierał w rządowym gimnazjum rosyjskim, gimnazjum P. M. S., następnie w państwowym gimnazjum im. Bolesława Chrobrego w Piotrkowie, gdzie w czerwcu 1920 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. W lipcu tegoż roku zaciągnął się jako ochotnik do 7 p. a. c. W styczniu 1921 r. wstąpił na wydział filozoficzny Uniwersytetu Poznańskiego, pracując w Seminarjum Historycznym pod kierownictwem prof. Piotrowicza (historja starożytna), prof. Tymienieckiego (historja średniowieczna), prof. Skałkowskiego (historja nowożytna), prof. Pawłowskiego (geografja). Złożył egzamin nauczycielski przed Państw. Komisją Egzaminacyjną w Poznaniu. Był bibliotekarzem i asystentem Seminarjum Historycznego Uniw. Pozn. W r. 1924 brał udział w wycieczce naukowej do Czechosłowacji. W latach 1926-28 odbywał normalną służbę wojskową i ukończył szkołę podchorążych rezerwy artylerji. We wrześniu 1927 rozpoczął pracę nauczycielską w Państw. Gimnazjum im. św. Jana Kantego w Poznaniu (Roczn. III G. J. K. str. 25). Ostatnio pracował również w Miejskiem Liceum Handlowem.

Pomimo krótkiego okresu swej działalności pedagogicznej miał ś. p. prof. Kornatowicz jako nauczyciel historii wzbudzić w swych uczniach zarówno zamiłowanie do swego przedmiotu jak i serdeczną ufność ku sobie przez swą wyrozumiałość i ojcowskie serce. Imponował gruntowną i wielostronną wiedzą. Kolegą był szczerym i usłownym, pracownikiem wytrwałym i sumiennym, człowiekiem z duszą pogodną i pełną ideałów młodzieńczych, niezmożoną jeszcze borykaniem się z przeciwnościami życia i trudami zawodu. Dlatego śmiercią swą przedwczesną — bo w 28 r. życia — okrył ciężką żałobą rodziców, siostrę i narzeczoną, a kolegów, przyjaciół i znajomych pograżył w smutku głębokim. Nie danem mu było ziszczyć pokładanych w Nim słusznie nadziei, że jako jeden z najzdolniejszych wychowanków Uniwersytetu Poznańskiego będzie pożytecznym pracownikiem i na polu nauki i w dziedzinie szkolnictwa. Strata to bolesna, tem boleśniejsza, że niespodziewana...

Wiadomość o śmierci ś. p. prof. Kornatowicza doszła do Poznania za ledwie na kilka godzin przed złożeniem do mogiły Jego ziemskich szczątków. Dlatego na smutny ten obrzęd, który odbył się w dniu wczorajszym (14 bm.) o godz. 4 popoł. na starym cmentarzu katolickim m. Łodzi, wyjechałi pośpiesznie użyzonym zycielwie samochodem dyrektor gimn. im. św. Jana Kantego dr. Opatrny, ks. prefekt Nowakowski i delegacja uczniów ze sztandarem, by jako reprezentanci okrytego żałobą zakładu złożyć rodzinie wyrazy współczucia, a nad świeżą mogiłą wypowiedzieć od siebie, od grona nauczycielskiego i uczniów ze łzami w oczach i bólem w sercu:

„Wieczne odpoczywanie racz Mu dać Panie!”

Jan Ujda.

Popierając wytwórczość krajową, budujesz niezależność i potęgę gospodarczą i polityczną Polski!

Pogrzeb ś. p. ks. Wojtysia

W dniu 14 b. m. odbył się pogrzeb ś. p. ks. Ludwika Wojtysia, twórcy wielkiej fundacji na rzecz niezamożnych literatów polskich.

Kondukt żałobny prowadzony przez ks. prałata dr. Mazurkiewicza w otoczeniu kleru, wyruszył z kaplicy SS. Miłosierdzia na Śródce do kościoła św. Jana, gdzie odbyło się nabożeństwo żałobne i msza św., poczem odbył się pogrzeb na starym cmentarzu świętojański. Trumnę zdobił piękny wieniec ufundowany przez Związek Zawodowych Literatów Polskich w Poznaniu.

Nad otwartą mogiłą przemówił ks. prałat dr. Mazurkiewicz. W przemówieniu swem scharakteryzował niezwykle pracowite życie tego Kapłana-Społecznika, który przeżył prawie cały świat. Życie ś. p. Zmarłego, jakkolwiek był milionerem, było życiem pełnem poświęceń i wyrzeczenia się. M. i. wspomniął ks. prałat dr. Mazurkiewicz o codopiero stworzonej wielkiej fundacji, o kwocie przeznaczonej na budowę pomnika Serca Pana Jezusa w Poznaniu, jak również o tem, że dalszym zamiarem ś. p. Zmarłego było pobudować nowy kościół na Św. Rochu, co niestety nie nastąpiło z powodu tak nagłej śmierci i braku testamentu.

R. i. p.

Skazanie szpiega.

Z Przemysła donoszą, iż przed tamtejszym sądem okręgowym toczyła się rozprawa przeciwko Franciszkowi Hrychorowiczowi, oskarżonemu o zbrodnię szpiegostwa na rzecz ościennego państwa Hrychorowicza skazano na 4 lata ciężkiego więzienia

RADJO

Programy radijofoniczne

Poniedziałek, dnia 17 czerwca 1929 r.

Poznań (336 m) godz. 12.00 radiografja (syst. Fultona); godz. 12.30 komunikaty samorządowe; godz. 12.50 komunikaty P. W. K. (transmisja na wszystkie stacje polskie); godz. 13.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien. i zboż.-towarowej; godz. 14.15 komunikaty: gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.20 słuchowisko dla dzieci p. t. „Sen Anusi” z współudziałem harcerki Hufca Poznańskiego; układ i reżyserja p. Wandy Trojanowskiej, art. Teatru Nowego; godz. 17.00 lekcja gry szachowej (wykł. p. Jan Machalski); godz. 17.20 odczyt Tow. Czytelnii Ludowych p. t. „Uroczystości żniwne” cz. I. (wygl. p. L. Klima, naucz. U. L. Dalki); godz. 17.40 odczyt p. t. „Polacy na Bałkanach” (wygl. ks. red. W. Kneblewski); godz. 17.55 muzyka fortepianowa; wykonawca: Mieczysław Mierzejewski; godz. 18.20 arje i pieśni w wykonaniu p. Anny Wańskiej (sopran); godz. 18.45 komunikaty P. W. K. (transmisja na wszystkie stacje polskie); godz. 18.55 nadprogram; godz. 19.15 „Silva rerum”; godz. 19.30 pogadanka radiotechniczna (wygłosi mag. filozofji Marjan Rajewski); godz. 19.50 odczyt p. t. „Dialekty języka polskiego” (wygl. prof. dr. A. Tomaszewski); godz. 20.10 odczyt p. t. „Konceptja Ligi Narodów w rozwoju historycznym” (wygl. red. Marjan Wojdyła); godz. 20.30 transmisja koncertu z Zagrzebia; godzina 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godzina 22.00 radiografja (syst. Fultona); Stacja krótkofalowa, (27,3 — 33,7); godz. 23.00—24.00 nadawanie próbne (koncert, komunikaty P. W. K.)

„Znaczenie Wschodniowskiego Złota Sokolstwa”. Na ten temat mówić będzie w niedzielę 16. b. m. przed mikrofonem „Radja Poznańskiego” o godz. 17 prezes Dzielnicy Wielkopolskiej p. Antoni Wolski. Ze względu na bliski termin Złotu (29 i 30 czerwca oraz 1 lipca) odczyt ten nabiera cech specjalnej aktualności, niewątpliwie też wywoła duże zainteresowanie w szerokich kołach naszych radiosłuchaczy.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Baczości Sokolice Gniazda XII.** — Śródmieście Zbiórka wszystkich druhen na boisku „Sokoła” dnia 16 bm. o godz. 8 rano celem wspólnej fotografii pod sztandarem gniazda.

— **Kółko Rolnicze - Winiary.** Zebranie odbędzie się 16 bm. o godzinie 16 w lokalu p. Kotlińskiego

— **Rycerze Białego Orła, Tum.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 14 w sali p. Nowakowskiego przy Chwaliszewie 57. Po zebraniu wycieczka na Malte.

— **Sodalicia Panien Urzędniczek.** Zebranie instrukcyjne dla pp. kandydatek i aspirantek odbędzie się dnia 17 bm. o godzinie 19.30 przy ul. Wodnej 8.

— **Sekcja Misyjna przy Sodalicii Pań Miejskich.** Zebranie odbędzie się dnia 17 bm. o godzinie 17 w sali Szkoły Społecznej przy ulicy Podgórznej.

— **Zw. Drog. Rzplitej Polskiej, Obwód L.** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 18 bm. o godzinie 21 w sali p. Jarockiego. M in. odczyt p. red. Wójtowicza p. t.: „Handel polski w średniowieczu”.

— **Tow. Przemysłowców, Wilda.** Dnia 16 bm. o godzinie 9 odbędzie się uroczysta msza św. w kościele Zmartwychwstania Pańskiego na intencję 37 rocznicy istnienia towarzystwa, poczem zebranie w lokalu posiedzeń, Górna Wilda 75. Zbiórka o godzinie 8.30 przed lokalem posiedzeń. O liczny udział uprasza Zarząd.

— **Oddział Kolarzy G. R.** urządza w niedzielę, 16. bm. wycieczkę do Środy. — Zbiórka o godz. 7 rano przy kiosku inwalidzkim ul. Wjazdowa.

— **Tow. Cech. Czeladzi Krawieckiej.** — Zebranie plenarne odbędzie się 17. bm. w lokalu przy pl. Bernardyńskim 2.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Wróźowa 10; — ku uczczeniu pamięci ojca śp. Fr. Kubackiego składa rodzina 75; — S. K. z prośbą o zdrowie dla syna, 5; — H. S. z podziękowaniem za odebrane łaski z prośbą o dalsze, 1.50; — razem z poprzednio pokwitowanymi 1574,20 zł.

Wreszcie każdy wiedzieć powinien, że nad

Walczyńskiego Kawę Słodową

JRA

niema nic lepszego

nie kosztuje więcej od innych kaw

a przy zakupie otrzymuje każdy bez wyjątku zamiast

szumnego papieru reklamowego

tabliczkę dobrej

czekolady

Na chleb św. Antoniego: J. W. z prośbą o błogosławieństwo i zdrowie dla rodziny 20; — H. S. z podziękowaniem za odebrane łaski z prośbą o dalsze, 1; — razem z poprzednio pokwitowanymi 173,25 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: H. S. z podziękowaniem za odebrane łaski z prośbą o dalsze, 1; — razem z poprzednio pokwitowanymi 763,60 zł.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **J. B. Poznań.** Równowartość należności wynosi 268,14 zł. i 713,40 zł. Sumy zwaloryzowane wynoszą 60,32 zł. i 160,53 zł. do czego dochodzą odsetki za ostatnie 4 lata. (k)

— **Agent.** Należność zwaloryzowana na 18 3/4 proc. wynosi 284,50 zł.; do tego należy doliczyć odsetki za ostatnie 4 lata. (K)

Obok mleka

jest dla dziecka najważniejszym artykułem spożywczym dobre kakao.

Czekolada oraz kakao Piaseckiego, wyrabiane z najszlachetniejszych i najczystszych surowców w największej fabryce czekolady w Polsce, A. Piasecki S. A. w Krakowie, urządzonej wg. najnowszych zdobyczy techniki, daje dziecku najlepsze siły, które są fundamentem jego późniejszego rozwoju. Pw 11 204-70-373

Fabryka czekolady A. Piasecki S. A. Kraków.

Trudno było przewidzieć w owym czasie, gdy pierwszy trzęsący i klekoczący autobus ukazał się na ulicach miast, że kiedyś będzie on zastąpiony przez ośmiocyndrowe luksusowe „Pulmany”.

Stopniowo ulepszano pierwotne modele. Podwozie, które początkowo służyło bez różnicy zarówno autobusom jak ciężarówkom, zostało z czasem przystosowane specjalnie do przewozu większej ilości pasażerów. Powoli wszystkie ulepszenia stosowane w samochodach osobowych znalazły zastosowanie również i w autobusach. Firma, która pierwsza wprowadziła cały szereg dziś już zupełnie popularnych innowacji do konstrukcji autobusów była The Studebaker Corporation of America.

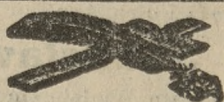
Obecnie w dziedzinie samochodów osobowych typu luksusowego panują wszechwładnie samochody ośmiocyndrowe. Firma Studebaker pierwsza zbudowała ośmiocyndrowy autobus, aby w ten sposób wprowadzić i tę najnowszą tendencję konstrukcyjną do dziedziny publicznych transportów pasażerskich.

To posunięcie fabryki Studebackera stanowi doniosły etap w rozwoju autobusów i może mieć decydujące znaczenie dla ich przyszłości jako luksusowego środka lokomocji. nw 10 867

KOMUNIKAT.

Ból w bokach i dolku podsercowym (gdzie schodzą się zebra). Pobołowania w watrobie. Skłonność do obstrukcji. Język obłożony. Gorączka i niesmak w ustach. Odbywanie. Wzdęcia i burczenie w kiszce. Bóle i zawroty głowy. Podnerwowanie. Uryna ciemna i metna. Są to początkowe objawy choroby watroby, wstępne objawy kamieni żółciowych. Podczas ataków W dolku i watrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej, w pasie, krzyżu i siega aż pod łopatkę. Wzdęcie brzucha rozsadzanie żeber, parcie na kiszce stolcową. Niekiedy wymioty żółcia. Zimne poty. Niekiedy żółtaczka. Kuracja ziołami Cholekinaza uwami: od tej ciężkiej dokuczliwej choroby Ziola Cholekinaza są do nabycia we wszystkich aptekach w składach aptecznych. Przy kupnie żądać przepisu użyjcia (wedł Dr. T. Niemojewskiego). Wyrób Laboratorium fizj. chem. „Cholekinaza” Sp. z o. o. Warszawa, Nowy świat 5. Generalna reprezentacja na Stany Zjedn. Ameryki Północ. F. Kanade „IMICO” Box 63. Stevens Point, Wis. U. S. A. Pw 10 895-62,311

Dnia 14 czerwca r. b. o godz. 2,30 rano, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Paweł Hoffmann

współwłaściciel cukierni i kawiarni Hoffmann i Skowroński przy ul. Wielkiej 15

nasz wzorowy Szef, który sumiennością swoją wobec personelu i dobrem traktowaniem zdobył sobie w sercach naszych niewygasną pamięć, która trwać będzie na zawsze. Niechaj Mu ziemia lekka będzie.

Pw 12091-24,164

Personel.

Dnia 14 b. m., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka i babka, ś. p.

zw 16 971

z Strzyżyńskich
Franciszka Glabianowa

wdowa po weteranie z 1863.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 17 b. m., o godz. 5 po poł., z domu żałoby Gzobla 25a.

W głębokim smutku pogrążone
dzieci i wnuki.

Poznań — Sopoty.

Dnia 13 czerwca o godz. 11 w południe zasnął w Bogu w Karlsbadzie, po długich i ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, najlepszy ojciec i brat, ś. p.

Władysław Jastrzębiec Szczepkowski

W ciężkim smutku pogrążeni
Piotrowo, Gurowo, Poznań. **żona, dzieci i rodzeństwo.**

Uwiedomienie o pogrzebie nastąpi później.

dw 6590

W dniu 13 czerwca 1929 r. zmarł podczas kuracji w Karlsbadzie, ś. p.

Władysław Szczepkowski

Generalny Radca Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego
Współzałożyciel i długoletni Członek Rady Nadzorczej naszego Towarzystwa.

W ś. p. Zmarłym straciliśmy bardzo zasłużonego, życzliwego i szczerze oddanego nam Członka i Doradcę, a dla jego wielkich zalet umysłu i charakteru we wdzięcznej zachowamy Go pamięci.

zw 16979

Towarzystwo Akcyjne „SIEW“ w Poznaniu.
Rada Nadzorcza. Zarząd.

Dnia 14 czerwca r. b., o godz. 2,30 rano, zmarł po długich z cierpliwością znośzonych ciężkich cierpieniach, w 38 roku życia, drogi mój kolega i współwłaściciel Cukierni i Kawiarni „Hoffmann i Skowroński“ przy ulicy Wielkiej 15, ś. p.

Paweł Hoffmann

Ś. p. Zmarły był nad wyraz gorliwym współpracownikiem i zgodnym kolegą, który nigdy nie dał powodu do zamacenia harmonijnej współpracy, to też tem boleśniej stratę Jego odczuwamy. Drogi nam Zmarły niech spoczywa w spokoju.

Współwłaściciel Feliks Skowroński
z żoną i synkiem.

Pw 18101-24.178

Pogrzeb odbędzie się dnia 18 czerwca, o godz. 4,30 z kostnicy cmentarza św. Mateusza na Wildzie.

Za oddanie ostatniej przysługi oraz liczne wieńce i uczestnictwo w pogrzebie, mego nieodżałowanego męża i ojca, ś. p. zw 16976

Stanisława Stoińskiego

składam Wielebnemu Duchowieństwu, P. P. Naczelnikom Ekspedycji Towarowej, Inżynierowi Kowalskiemu, Degórskiemu, kierownikom Działu, p. inżynierowi Niestrawskiemu, p. Majowi, kierownikom biura technicznego p. Tylewiczowi, Towarzystwu Przemysłowców na Wildzie, Polskiemu Związkowi Kolejowców, Kołu Muzycznemu Kolejarzy, Kołu Śpiewu Kol. „Moniuszki“, Tow. Śpiewu „Dzwon Zygmunta“, Kolejowej Straży Pożarnej, Sekcji Woźnej, p. p. Urzędnikom, Emerytom, Krewnym i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

Zona z dziećmi.

Dnia 14 czerwca 1929 r., o godz. 7,30 rano, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka i babka, ś. p.

z **Andrzejewskich**

Stanisława Mnichowska

w 59 roku życia. Ekspozycja zwłok odbędzie się w poniedziałek, 17. b. m., o godz. 10,30 z domu żałoby do kościoła parafjalnego.

W ciężkim smutku pogrążony
mąż z dziećmi i rodziną.

Gąsowa, Wyskoć, Stanisławów, Jeziora, Damasławek, Ustaszewo.

Osobnych uwiedomości nie wysyła się.

dw 6528

Mamy korzystnie na sprzedaż używany
filtr Seitza KOMET II.
oraz masywne
beczki dębowe

pojemn. 500 — 600 ltr. Pw 12107-1191

NYKA & POSŁUSZNY, SKŁAD WIN,
Poznań, Wrocławska 33/34 — Telefon 11-94.

**RENOMOWANY
SKŁAD WIN
KAROL RIBBECK**
WŁ: ALEKSY LISSOWSKI

POZNAŃ — POCZTOWA 23

Pw 7994-0.5856

W czwartek dnia 13 b. m. zmarł najstarszy radca ubogich w miejskiej opiece nad ubogimi

Maurycy Aschheim

Opieką nad ubogimi miasta bez różnicy wyznania i narodowości zajmował się Zmarły z całą gorliwością i sumiennością już od roku 1884.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 16. VI. r. b. o godz. 17 z kostnicy cmentarza żydowskiego przy ul. Marszałka Focha.

Magistrat VIII/1.

Samochód

4-cylindrowy Chevrolet-lando-let po gruntownym remoncie w fabryce General Motors w Warszawie. **sprzedam** na dogodnych warunkach. Zgłoszenia do Kurjera **zw 16962**

Salami i serwolatki

trwały i wyborowy towar polecam po cenie 4.— zł za 50 dkg. (1 funt), przy odbiorze 5 funtów udzielam 5 procent rabatu.

St. Smólski
Główny skład Wodna 9.
Filja Poczta 16.
zw 14960

Gospodarstwo

340 mórg bardzo dobrej roli i łąki, położone w obrębie wolnego miasta Gdańska nad szosą **sprzedam** Zgłoszenia (nie pośredników) do Kurjera Pozn. pod **zw 16985**

Radioamatorzy automobilści!

Jedyny specjalista akumulatorowy naprawia i ładuje pod gwarancją wszelkie akumulatory pierwszorzędnie i tanio. **Korzystne źródło zakupu wszelkich akumulatorów.**

Akumulator
właśc. W. Oslewski
ul. Podgórna 9, tel. 51-38.
zw 16984

Puszczykowo.

Mieszkania dla letników
skład. się z 2 pokoi z werandą, kuchnią, światło elektryczne — do dyspozycji duży ogród. Oferty Kurjer **zw 16975**

20000-25000 zł

pożyczki poszukuję. Dolarowe zabezpieczenie hipoteczne. Wysoki procent według umowy. Pośrednicy wykluczeni. Łask. spieszne zgłoszenia do Kurj. **zw 16977**

Mieszkanie letowe

dla samotnej osoby lub małżeństwa bezdzietnego do wynajęcia z całkowitem utrzymaniem w majątku Rudy, poczta Solec Kujawski, telefon 30.
nw 11089

Okucia budowlane, Okucia do drzwi, Okucia do okien, Taczki budowlane, Linki do rusztowań, Narożniki do muru, Okna żelazne, Kuchnie westfalskie,

poleca korzystnie
JAN DEIERLING.

skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Tel. 35-18. Tel. 35-43.

Pw 12102-24.179

Ekspedjentka

z branży oraz
książkowa

z dłuższą praktyką do hurtowni kapeluszy potrzebna zaraz.

SVENDA & DRNEK
Stary Rynek 43.

zdzw 16 980

„SZORZY!” Stosując zabiegi naturalne, magnetyczne i sympatyczne — bez w najkrótszym czasie wszelkie uporczywe choroby — wywołując wenerycznych. J. Falter; Krol. Hala; Włóknosci 59 na odp. znaczek.

Ucznia

z odpowiednim wykształceniem i możliwie znajomością języka niemieckiego **poszukuje**

Drogerja Monopol
Poznań, ul. Szkolna 6.

Pw 12093-24.162

ASTMA - Zapalenie oskrzeli

Żądacie bezpłatnie broszury pouczającej nr. 9. **Dr. GEBHARD i S-ka, Gdańsk 253.** nw 11079

Dnia 13 b. m., zmarła żona członka Towarzystwa naszego, ś. p. rw 5394/5

Seweryna Perkowska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 16 czerwca, o godz. 6 po poł., z Zakładu św. Józefa. O liczny udział w pogrzebie prosi

Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu.

Wypadek 147.

Dnia 14 czerwca 1929 r., zmarła, namaszczona Olejami św., nasza kochana siostra i ciocia, ś. p.

z **Wejchertów**

Pelagja Marczyńska

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 17 b. m., o godz. 18,15, z domu żałoby Wielkie Garbary 8, o czym donoszą.

w smutku pogrążone
siostry i rodzina.

Lasy sosnowe

z kopalniakami i budulcem **kupię** i udzielię większej wpłaty za odpowiednią gwarancją. Oferty do „**PAR**”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 24,175 Pw 12 100-24,175

Kierownika biura

z praktyką adwokacką i notarialną, poszukuję od 1 września 1929. Przy zgłoszeniu należy podać krótkie curriculum vitae oraz dołączyć referencje. Oferty nieuwzględnione zostaną bez odpowiedzi. dw 6528

!Kredyt!

za odpowiednim zabezpieczeniem.

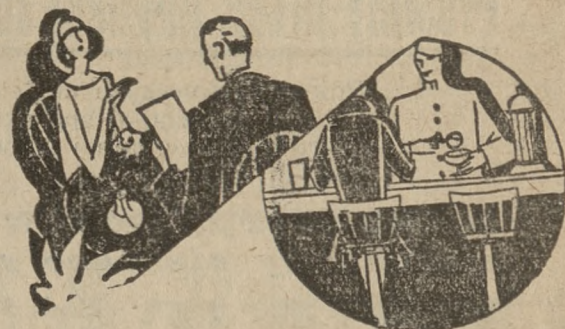
Dyrekcja Lasów Państwowych w Warszawie.

Do sprzedania kilka tysięcy mtr³

kamienia polnego

25 k.m. koleją od Poznania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 16983**

„Mascotte” Poznań Piekary 19

Winiarnia

Mocca-Salon

Bar Amerykański

Koncert artystyczny.

Kuchnia wyborowa.

nw 10370

Letnisko Bąblin

pod Obornikami — Wielkopolska — st. kolejowa.

Położenie letniska jest istotnie urocze, leży bowiem w falistej okolicy, w ślicznym parku, spadającym do malowniczych brzegów Warty i przylegających lasów szpilkowych.

Letnisko, zawdzięczając gruntem suchym i piaszczystem, wolne jest od malarji, wobec czego zasłużyło sobie na miano pierwszorzędnego uzdrowiska.

Urządzenie nowoczesne. Letnisko posiada światło elektryczne, radio, czytelnię, pianino, bilard, kąpiele, tenis, łazienki, łódki, plaże nad Wartą i różne inne rozrywki.

Cena za utrzymanie w czerwcu 7,80 zł, pokoje wraz z pościelą, bielizną i obsługą od 1,55 zł, bez kurtaksy.

Pokoje dwu lub trzyosobowe w czerwcu jeszcze wolne, na lipiec i sierpień tylko jeszcze kilka pokoi. Zgłoszenia przyjmuje Zarząd Letniska: **Poznań, Dyrekcja Kolejowa — pokój 214 — Telefon 20-83.** Pw 12 113-24,193

Samochody używane

sławnych fabrykatów, w wielkim wyborze, posiadające wielką wartość wewnętrzną, do natychmiastowego użytku, oraz inne wymagające naprawy z karoserjami otwartymi i krytymi — poleca z powodu braku miejsca po cenach bardzo niskich

„Brzeskiauto” Sp. Akc.

Poznań, ul. Dąbrowskiego 29,

telefon 63-23 i 63-65.

bpw 3764

ZAWIADOMIENIE.

Niniejszem podajemy do łaskawej wiadomości, że z dniem 15 czerwca 1929 r. przenieśliśmy biura oddziału Poznańskiego Banku Wzaj. Ubezpie. „VESTA” dotyczące działów ubezpieczeniowych:

na życie
od odpowiedzialności cywilno-prawnej
od następstw nieszczęśliwych wypadków
i auto-casco (samochodowych)

do nowych lokali przy **ul. Rzeczypospolitej nr. 9, I. ptr.** Pw 12 089-24,159

Prosimy zatem o łaskawę zwracanie się w sprawach dotyczących powyższych ubezpieczeń, jak zawieranie tychże itp. wyłącznie pod wyżej podanym adresem.

Tel. 28-75 i 58-75. Oddział Poznański Banku Wzaj. Ubezpieczeń „VESTA”. Tel. 28-75 i 58-75.

Sp. Akc. „Marmury Kieleckie” niniejszem podaje do wiadomości, że z dniem 1 czerwca r. b., powierzyła **przedstawicielstwo swoje** na Wielkopolskę, Pomorze i w. m. Gdańsk, firmie

zw 16959

Fr. Bohn w Poznaniu, ul. Marszałka Focha 115/117

Z poważaniem

Spółka Akcyjna „MARMURY KIELECKIE”
(—) Orlikowski. (—) Kłoskowski.

Wystawiamy na P. W. K. w pawilonie rzemiosł i przemysłu budowl.

Niniejszem podaję do łask. wiadomości, iż dniem 1 czerwca r. b. powierzyła mi **Spółka Akcyjna**

zw 16958

„MARMURY KIELECKIE”

KIELCE, ul. 3 Maja 28

generalne przedstawicielstwo swoje na Wielkopolskę, Pomorze i w. m. Gdańsk. Polecając zatem swe usługi Szanownej Klijenteli, kreślę się

z poważaniem

FRANCISZEK BOHN

Zakłady rzeźby, sztokatorstwa, kamieniarstwa i mechanicznej obróbki marmurów
POZNAŃ, ul. Marszałka Focha 115/117, tel. 69-10.

Wystawiam na P. W. K. w pawilonie przemysłu budowlanego.

Prosimy przed kupnem samochodu zwiedzić naszą wystawę.

Pokaz najnowszych modeli —
Obrzymi i rzadko spotykany wybór —
Warunki przeglądu i wyboru niezwykle dogodne —
Oto jej zalety.

Demonstrujemy w specjalnej hali wystawowej samochody cieszące się sławą wszechświatową:

FIAT	Mod. 525 — 6 cyl. — 15/70 K. M. — 6-7 osob.
	Mod. 521 — 6 cyl. — 10/50 K. M. — 6-7 osob.
	Mod. 520 — 6 cyl. — 9/45 K. M. — 4 osob.
	Mod. 339 — 4 cyl. — 4/20 K. M. — 4 osob.
MINERVA	6 cyl. — 33/100 K. M. — 6-7 osob.
	6 cyl. — 13/55 K. M. — 6-7 osob.
	6 cyl. — 8/40 K. M. — 4 osob.
ADLER	Standard 6 — 12/50 K. M. — 6 osob. itp.

przeło dla zawodu, sportu lub luksusu każdy znajdzie łatwo samochód dla siebie stosowny.

„Brzeskiauto” Sp. Akc. Poznań

ul. Dąbrowskiego 29 — 63-23, 63-65.

Specjalne warsztaty mechaniczne dla napraw samochodów wszystkich systemów. Bogato zaopatrzone magazyn w przybory i części zamienne.

Fabryka karoseryj
Garáže
Stacje benzynowe
Szkoła Kierowców przy ul. J. Wujka 8.

Pw 12104-24,100

Celem sprostania olbrzymiemu napływowi prac amatorskich, urządziliśmy nasze laboratorium podług ostatnich wymogów. Jesteśmy w możności z każdej dostarczonej nam kliszy czy błony wykonać gotową odbitkę w przeciągu

8 godzin

włącznie wszelkich z tem związanych prac. Naszą ciemnicę zaopatrzyliśmy w urządzenia mechaniczne, które umożliwiają nam wykonanie do

6000 odbitek

dziennie włącznie wszelkich z tem związanych prac. Cały sztab wyszkolonych pracowników daje zupełną rękojmię, że wszelkie prace wykonane zostaną jaknajstaranniej.

CAMERA FOTO-SPORT
ul. Fr. Ratajczaka nr. 3.

Olbrzymi wybór w aparatach fotograficznych, oraz wszelkich przyborów stale na składzie.

Radjo-Monter

z dobrą praktyką, również jako sprzedawca, potrzebny do większego miasta na prowincji. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego w Gnieźnie nr. 256. nw 11 093

Po ukończonej przebudowie i wbudowaniu nowoczesnej chłodni dostarczamy wszystkim składom w Poznaniu każdą ilość pasteuryzowanego, oczyszczonego, dobrze ochłodzonego

mleka pełnego, śmietany i masła
własnym zaprzęgiem po znacznie niższych cenach aniżeli mleczarnie poznańskie.

Mleczarnia Swarzędz

Telefon 49

nw 11 103

Nie kupuj

reweru, części ani przyborów, jeżeli się nie przekonasz o najniższych cenach w znanej od lat 20-tu fachowej firmie

„KASTOR”

Poznań, św. Marcin 55.

Zwracamy uwagę na ceny w naszym oknie wystawowym. Kw 2392/93

Wielkie przedsiębiorstwo przemysłowe na Górnym Śląsku przyjmie zaraz inteligentną

sekretarkę

dla Generalnej Dyrekcji

biegłą stenotypistkę, znającą dokładnie język polski i niemiecki wraz ze stenografją. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 16984

Poszukujemy zaraz

ekspedjenta-dekoratora

ORAZ

starszej ekspedjentki

z branży artykułów męskich. Reflektujemy tylko na pierwszorzędną siłę. Oferty piśm. z dołączeniem świadectw uprasza Pw 12108-22,595

Roman Lewandowski, Bydgoszcz, Gdańska 8.

Fabryka

w Gdańsku, mająca wielkie zamówienia na eksport, jest z powodu okoliczności, bardzo tanio na sprzedaż. Posiada 30 osób wpracowanego personatu. Wiadomości fachowe niepotrzebne, ładne duże ubikacje i tania dzierżawa. Oferty upraszam pod 243 do „DEVERA”, Biuro Ogłoszeń, Gdańsk. nw 11 901

10 TANICH DNI

PONCZOCHY

damskie, Wigonia, para 1,00
 damska, prima flor jedwab. 3,95
 damska, prima flor jedwabne od 3,25
 szyfonowe 6,25
 damska, macco 2,95
 damska, sztuczny jedwab 2,85
 damska, jedwab do prania „Bemberg” 6,45
 damska, prima jedwabne „Bemberg” od 10,95
 dziecięce bawełn. mercyzow. „ 0,85
 Skarpety męskie w mod. des. 1,35
 Skarpety męskie Fil d'Ecosse 3,95
 Skarpety dziecięce brzeg kolor., w wszystkich rozmiarach w wielkim wyborze.

REKAWICZKI

damskie, niciane od 1,75
 damska, imitacja duńskich „ 3,40
 damska, nic. imit. jel. z mank. „ 3,95
 damska, skórkowa 6,95
 damska, Nappa 9,75
 męskie, niciane od 3,10
 męskie, imitacja jelonku „ 4,45
 dziecięce, nic. kolor., białe 3,25, 1,95
 Torebki i portfele, paski i galanterja ceny zniżone do 30%.
 20 000 m haftu od 0,14

ARTYKUŁY KĄPIELOWE

Kostjumy kąpielowe damskie od 4,35
 Kostjumy kąpielowe dziecięce „ 3,70
 Kostjumy kąpielowe wełniane 33,75
 Czepki kąpielowe gumowe „ 3,60
 Płaszczki kąpielowe :
 Pantofle rajkowe damskie „ 3,—
 Ręczniki frotté „ 2,40
 rrotté z metra 1,50 mtr. szer. „ 16,80
 Rękawiczki frotté sztuka „ 1,10
 Prześcieradła frotté „ 27,—
 Ręczniki białe najnowsze wzory 3,95

TRYKOTAZE

Koszulki bawełniane od 2,70
 Koszulki męskie macco „ 4,—
 Koszule męskie z kolor. gorsem „ 7,95
 Koszule męskie macco „ 4,80
 Kalesony męskie macco „ 3,85
 Kalesony męskie macco kolor. z krótkimi nogawkami „ 5,60
 Kalesony męskie macco kolor. z krótkimi nogawkami „ 4,—
 Koszulki męskie macco kolor. „ 4,65
 Pantalony damskie jedwabne
 Pantalony damskie jedw. Bemberga
 Figi damskie jedwabne
 Bielizna damska i dziecięca „Benger's-Ribana” w wielkim wyborze.

BLUSKI

prima batyst z krótk. rękaw. od 4,25
 panama z długimi rękawami 7,95
 opalowe z długimi rękawami 8,95
 prima woal z dług. rękawami 11,50
 jedwabne z dług. rękawami 22,75
 białe rypsove marynarskie 15,85
 Crepe de Chine, białe i kolor. z krótkimi rękawami 29,50
 Crepe de Chine z dług. rękaw. 39,50
 Szale jedw. ręcznie malowane od 10,90
 Apaszki ręcz. mal. 9,90 11,90 15,10 16,15
 Duże chusty ręcznie haftowane i ręcznie malowane w wielkim wyborze.
 Sukienki dziec. prima kamg. weł. 9,75
 Kamizelki dziec. kol. weł. z jed. od 15,—
 Pajacyki dziecięce, czysta wełna 9,75
 Pajacyki dziecięce rypsove od 2,95
 Zempy prima kamgarn. wełna 19,75

**Wszystkie ceny są znacznie zniżone.
 Artykuły tutaj niewymienione obniżyłem o 10 do 15%**

CHUSTECZKI

damskie batystowe kolor. brzeg 0,38
 damska batyst. z klock. koronką 0,58
 damska batyst. z gipiur. koronką 0,95
 męskie białe lino. iz kol. brzeg. 0,55
 męskie batystowe 0,95
 męskie batyst. z kolor. brzegiem 1,10
 malowane ręczna praca 0,95
 Kaftaniczki niemowlęce igliczk. 1,85
 Majteczki pieluszkowe nr. 2, 2,25 2,15
 Bielizna wiedeńska zniżki 25%.

JEDWABIE

Crepe de Chine, Crepe Ideal, Crepe Georgette, Crepe Japon zniżka 20%
 Pyjamy, penjuary, szlafroczy, suknie poranne zniżka do 30%.
 Swetry damskie, dziecięce, w najmodniejszych fason. i kolor. zniżka do 30%
 Bleyle'go ubranka dziecięca, wyłączna sprzedaż w wielkim wyborze.
 Paski dreliszkowe z podwiązkami. 2,95
 Paski satyn. w najlep. gatunku 4,75
 Wielki wybór towarów w krótkich.

BIELIZNA

Czepki batystowe kolorowe przybrane koronką i wstążką 1,45
 Czepki woal. przybr. kor. i wstąż. 2,45
 Biustonosze przybrane koronką 1,55
 Koszule dam. z dobr. mat. stroj. od 3,95
 Koszule damskie dzien. z ząbkami 1,95
 Majteczki damskie, przybr. klockową koronką i wstążką 3,95
 Majteczki damskie z ząbkami 2,95
 Koszule damskie nocne z klockową wstążką i koronką 5,95
 Kombinacje majteczk. przybrane 2,95
 Kombinacje majt. kor. i wstąż. 3,95
 Kołnierze „Słowackiego” 1,25
 Fartuchy damskie kolorowe „ 3,95
 Fartuchy damskie białe wiedeń. 2,15

Pw 12118-24,192

Poznań, ulica 27 Grudnia 5 ZYGMUNT WIZA Bydgoszcz, plac Teatralny 3.

OKAZYJNA SPRZEDAŻ

SAMOCHODÓW

MINERVA 12/50 KM. 6 osob. transformable
 STEYER 12/40 KM. 6 osob. torpedo
 FIAT 9/31 KM. 6 osob. limuzyna
 AUSTRO-DAIMLER 10/40 KM. 6 osob. torpedo
 AUSTRO-DAIMLER 10/40 KM. 6 osob. z nasadką
 CITROEN 6/25 KM. 4 osobow. limuzyna
 wszystkie gotowe do jazdy i w doskonałym stanie.
 Dogodne warunki spłaty.

Towarzystwo Budowy i Sprzedaży Samochodów S. A.

(dawniej Austro-Daimler)

Oddział w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 7.
 Warsztaty! Telefon 75-58 — 76-65. Garaże!
 Pw 12109-24,191

Maszynki do lodów
 Aparaty do konserw

Słoje do konserw

wypróbowane jako najlepsze Non Plus Ultra i Economique. — Zapasowe gumki, pokrywki, klamerki, termometry.

Największy specjalny magazyn
 Porcelany, szkła, kryształów
 i sprzętów kuchennych.

W. Janaszek, Poznań
 ulica Jezuicka 1.

Pw 12 109-24,190

Maszyny, narzędzia i przyrządy do racjonalnej fabrykacji tłoczenia, wybijania i ciągnięcia metali oraz wszelkie prace tokarsko-mech.

wykonywa: zw 16973

ANTONI JAKUBIAK
 Warsztat tokarsko-mech.
 Poznań, ul. Mylna 17.

SZKLARZ

dzielny, obznajmiony z wszelkimi pracami szklarskimi na kierownicze stanowisko potrzebny zaraz.

Br. Szymański i T. Bąkowski,
 Poznań, Patr. Jackowskiego 9.

bhw 8765

Amerykanin-fachowiec

z branży metalowej, który pragnie osiąść na stałe w Wielkopolsce, znajdzie natychmiast okazję nabycia fabryki wyrobów żelazno-metalowych, istniejącej przeszło 30 lat, którą właściciel z powodu niezdrówia i podeszłego wieku pragnie sprzedać. Bardzo dobra egzystencja zapewniona. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 16974

POSZUKUJEMY ZARAZ

młodszego ksiązkowego

z branży węglowej, piszącego biegle na maszynie i ewentl. ze znajomością stenografii na stałą posadę. Wymagana znajomość języka niemieckiego w słowie i piśmie. Zgłoszenia z odpisami świadectw i życiorysem w obu językach, skierować prosimy do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 6522

Młyn motorowy

120 ctr., w mieście 10 000, z powodu choroby właściciela, na sprzedaż, ewtl. do wdzierżawienia.

Ol. FR. MALCZEWSKI — NAKŁO/Notec.
 zw 16 987

Autobus NAG

używany, lecz w najlepszym stanie, 32 miejsc siedzących i 18 stojących, do sprzedania bardzo tania. Oglądać można w firmie Ofner i Doht, Katowice, ul. Powstańców 37. Zgłoszenia:

Powszechne Towarzystwo Elektryczne
 A E G — KATOWICE
 ul. Marjańska 23. Pw 12 097-58,370

Pomocnik z branży skór

z kilkoletnią praktyką, obeznany dobrze z wykrojem i kalkulacją, poszukuje posady zaraz lub od 1 lipca. Oferty proszę łask. skierować do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 16961

Meble wyściełane

kupuje się najlepiej i najkorzystniej wprost u fachowca. Wykonanie pierwszorzędne z najlepszych surowców poleca

Wierzbicki, mistrz tapicerski, Piekary 18.

nr 1084

Najpoważniejsze holenderskie przedsiębiorstwo mleczarskie poszukuje

Tw 2740

przedstawiciela

który może się wykazać pierwszorzędni stosunkami w fabrykach czekolady, w celu sprzedaży

mleka w proszku (Milch Pulver).

Zgłoszenia z podaniem referencji kierować pod „A. M. N. 352” do N. V. Rudolf Mosse, Amsterdam.

W przyw. Gimnazjum żeńskim w Inowrocławiu wakuja od 1 września 1929 — 2 posady

nauczyciela (ki) języka łacińskiego polonisty (ki)

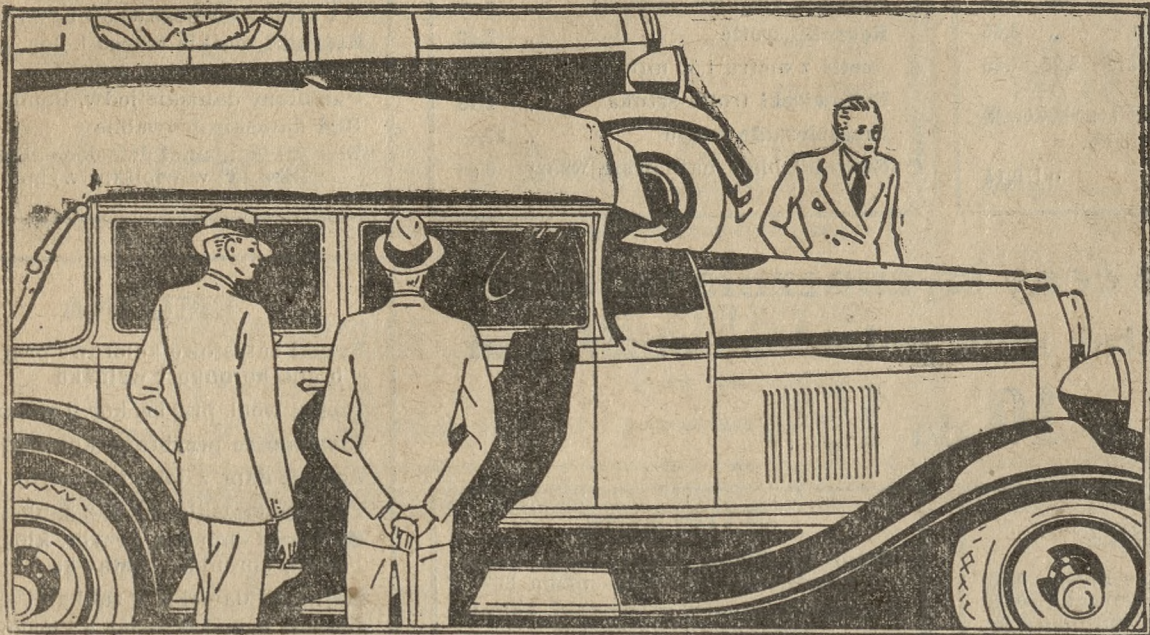
Pensja według pragmatyki państwowej + 20% dodatku. Spieszne zgłoszenia do Dyrekcji. dw 6526

ZAPRASZAMY DO ZWIEDZENIA WYSTAWY:

- SALONOWYCH MASZYN DO SZYCIA ELEKTRYCZNYCH, GABINETOWYCH oraz ZWYKŁYCH —
- HAFTÓW ARTYSTYCZNYCH, KOLOROWYCH i BIAŁYCH i INNYCH ROBÓTEK, WYKONANYCH na DOMOWEJ MASZYNIE — dw 6140
- DZIAŁY MASZYN DO SZYCIA RZEMIEŚLNICZYCH i SPECJALNYCH dla WSZYSTKICH GAŁĘZI PRZEMYSŁU — w własnym naszym magazynie w POZNANIU, ul. 27 GRUDNIA 16.

Sp. Akc. **SINGER SEWING MACHINE COMPANY**

Harmonijne połączenie silnej konstrukcji z wygodą

pięknej karoserji cechuje 6 cylindrowy Chevrolet

Nieoceniony dla celów turystycznych uderza smukłością wydłużonych linii i wytwornością wyglądu. Sport Cabriolet znakomicie nadaje się do zwiedzania najdalszych okolic Polski. Dzięki znakomitemu silnikowi, rozwija on znacznie większą szybkość niż dawniej i z łatwością przezwycięża największe terenowe trudności. Zdobywa wobec tego olbrzymią popularność

w Polsce, jako samochód najbardziej nadający się do warunków miejscowych. Wzmocniona konstrukcja oraz wszelkie innowacje techniczne jak pompka do benzyny, filtr powietrzny, pompka dla szybkiej akceleracji, mechaniczne hamulce na cztery koła i inne szczegóły, wręcz do ruchomego siedzenia kierowcy stawiają ten samochód na poziomie znacznie droższych, zbyt-

kownych wozów. Przepiękna i wygodna karoserja dopełnia całości, dostępnej dla najszerszego ogółu, dzięki ułatwionym warunkom płatności w porozumieniu z najbliższym upoważnionym zastępcstwem samochodów Chevrolet. Wyrób General Motors. Upoważnione Zastępstwa na całym terytorjum Polski i w Wolnym Mieście Gdańsku.

CHEVROLET

GENERAL MOTORS w POLSCE, WARSZAWA

nr 10869

Ulga dla ludzkości! Płyn „VENUS“

Jedyny niezawodny środek przeciw poceniu się pach, rąk i stóp.

Płyn „Venus“ jest według opinii zaprzysiężonych chemików absolutnie nieszkodliwy dla zdrowia.

Prawnie zastrzeżony!
Do nabycia w aptekach, perfumerjach i drogerjach.

Pw 11044-55,10

Hotel pod Orłem w Bydgoszczy do sprzedania.

Pw 12088-63,587

Sprzedam zaraz

CUKIERNIĘ

połączoną z kawiarnią i restauracją z prawem wyszynku (Grand Café, zał. 1874). Lokale mieszczą się w dwu budynkach, z salą do zebrań, salą ze sceną do przedstawień i zabaw, z posadzką parkietową, ogród koncertowy, ogród warzywny. Całość położona przy pryncypalnej ulicy na miejscu sąd, szkoły, gimnazja, Baon Podchorążych, skład bezkonkurencyjny, dobrze prosperujący, zmuszona jestem z powodu choroby, sprzedać. Wpłata 130—150 tys. zł. Reflektuje się na szybko decydujących. Zgłoszenia proszę skierować M. SALACIŃSKA „Grand Café“, Śrem. zw 16 912

Uczeń

syn ucziwych rodziców, inteligentny, rzutki, posiadający najmniej 3 klasy gimnazja, potrzebny zaraz

Nowa Drogerja, Ogurkowski,

Telefon 86 Koźmin (Wlkp.) Telefon 86

dw 6496

Łój

topiony, wołowy i barani, w każdej ilości do oddania

T. Łatanowicz,
Poznań, ul. Piaskowa 6-7. Tel. nr. 27-58

zw 16913

Składnice

parterowa, około 350 kw², z bocznicą kolejową, biurem, telefonem, światłem elektr., w Poznaniu, odstąpi kupiec z liczną klientelą, z branży naczyń kuchennych, na skład fabryczny. Posiada również do dyspozycji samochód ciężarowy. Przyjmie ewent. współnika z kapitałem 10 000,— zł. do zaprowadzenia hurtowni. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 16 950

Zdolnych ekspedjentów

z branży telaza, władających językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, poszukuję od 1 lipca 1929. Motocykliści mają pierwszeństwo. Wyczerpujące zgłoszenia z fotografią, odpisem świadectw i podaniem warunków w języku niemieckim, uprasza EUGEN WEISSMANN, Sp. Kom., Rybnik G/S. Narzędzia, maszyny i artykuły sanitarne. zw 16 903

Medal złoty
1927

Bizuterję pierwszorzędną

i wszelkie prace rytownicze wykonuję we własnej dobrze zaprowadzonej pracowni

Ceny przystępne

STEFAN ZYGMANIAK

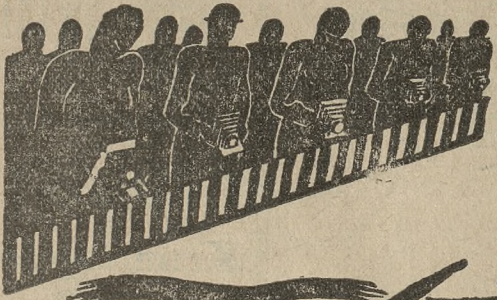
Zakład rytowniczo-jubilerski

Telefon 28-37 Poznań, St. Rynek 43, I p. Telefon 28-37

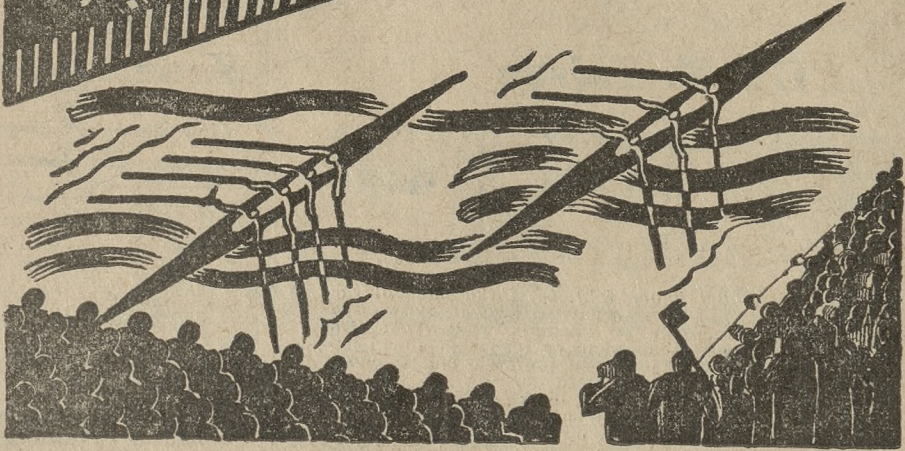
Sprzedaję detalicznie I p.

BRYLANTY - ZŁOTO - SREBRO - ZEGARKI u SZULCA

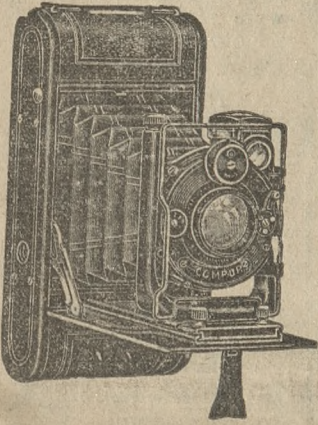
Plac Wolności 5.

**KTO ZWYCIĘŻY
KTO PIERWSZY U METY?**

Powinniście pójść na zawody wioślarskie!

IDŹCIE i OBSERWUJCIE!

Patrzcie jak ludzie się bawią, co tłumy emocjonuje — Dzień za dniem leci, lato przechodzi, a Was nie widać ani na wyścigach, ani na meczu, ani na Bociance lub Sołaczcu —

porzućcie monotony tryb życia

— kupcie aparat fotograficzny i idźcie fotografować a poznacie prawdziwą **RA-DOSĆ ŻYCIA!**

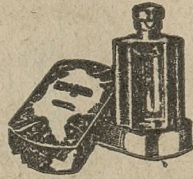
Pw 12082-24,28

Wydatek 100 zł na kupno dobrego aparatu, opłaci się Wam STOKROTNIE! Przyjdźcie zaraz do firmy:

FOTO-GREGER ul. 27 Grudnia 20.

KHASANA

Niewymowny czar

ma w sobie ta niszka. Żaden mężczyzna nie oprze się tej niezwykle wytwornej woli. Dlatego zdobyła sobie Khasana cały świat.

Perfumy „Khasana“ mają wyjątkowy urok, zaś woń ich utrzymuje się tygodniami.

Puder „Khasana“ jest niezwykle delikatny, niewidoczna warstwa pokrywa skórę i nadaje jej miły zapach, zmiękczający i nadaje jej o swą powierzchowność.

Krem „Khasana“ zawierający wyjątkowo skuteczne składniki kosmetyczne, nadaje skórze młodzieńczą świeżość i delikatność.

Wyroby „Khasana“:

DR. M. ALBRECHT
FRANKFURT N.M. - LONDYN
GDAŃSK

woda do pielęgnowania włosów,
woda kolońska, talk, Cold-Cream, mydło, brylantyna.

9778 A.T.

Szanownej Publiczności przypominamy uprzejmie nasz spokojnie i słonecznie położony

Ogród mleczarsko-kuracyjny

**Specjalne mleko do picia,
maślanka medycynalna
Yoghurt**

nw 11082

**mleko czekoladowe
krem lodowy**

Mleczarnia Poznańska Sp. z o.o.

Tel. 33-44. Poznań, ulica Ogrodowa 14. Tel. 33-44.

Prosimy zwiedzać nasze kioski mleczarskie na terenach P. W. K.

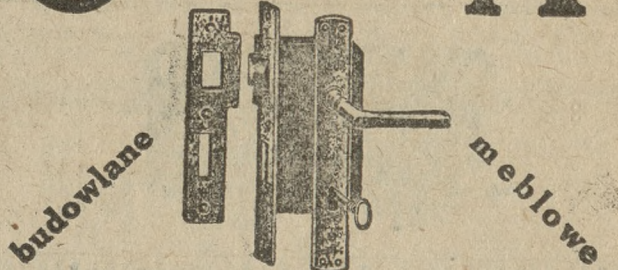
Majątek

wielkopański

1500 mórg, pałac 14 pokoi, w pięknym parku, ziemia drenowana w kulturze, kompletne inwentarze, cena 850 000 zł, wpłaty 400 000 zł.

Biuro Handlowe „Boltar“
Poznań, Skarbowa 17.
Pw 11196-29, 78

OKUCIA

Najtaniej! Największy wybór!

Stanisław Wewiór

Poznań, św. Marcin 34. Tel. 34-31
Specjalny Skład Okuć.

Majątność ziemska

ca. 2300 mórg w dobrym stanie, śliczny pałac o 15 pokojach, kompletny inwentarz żywy i martwy, dla szybko decydującego się reflektanta przy wpłacie 500 000 zł natychmiast do sprzedania. Zgłoszenia „Par“, Al. Marcinkowskiego 11 pod 24,121
Pw 12082-24,121

Poszukuję się

zł 750.000

także w mniejszych kwotach za zabezpieczeniem hipotecznym na wartościowych realnościach miejskich tylko na I. miejscu na czasokres 1 1/2 roku. Kapitalistom zapewnia się prócz wszelkich gwarancji wysoki procent i damno wzgl. udział w zyskach. Łask. zgłosz. uprasza się pod „Nr. 908/20“ do „PAR“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11.
Pw 11 265-63,542

Zatw. przez Minist. R. P. oraz W. R. i O. P.

KURSY kierowców samochodowych Sp. Akc. „BRZESKIAUTO“ w Poznaniu

Zawodowe Amatorskie
Uzupełniające | Dla Pań i Panów | Pełny kurs każdego posiadacza

Telefon 40-57

Telefon 40-57

Bogate muzeum modeli, w tym kompletny samochód w przekroju, dający pogląd, jak funkcjonują poszczególne mechanizmy podczas b. g. Nowoczesne samochody do nauki jazdy. Zapisy przyjmuje i informacyj. udziela biuro przy ul. Jakóba Wajka 8 (przy placu Drwęskiego) od godz. 9 do 18. bpw 2655

TYLKO

Lakier - Emalie - Farby marki

„SMOK“

są najlepsze i najtrwalsze. Kto „Smokiem“ maluje, Nigdy nie żałuje. Kw 1829

Dywany

K. Kuźaj
27 Grudnia 9

K. K. P.

OBUWIE

po bardzo przystępnych cenach poleca

Fa R. Krzyżańska, św. Marcin 66.

2w 16973

DOBRODZIEJSTWO DLA WSZYSTKICH
BALSAMICZNA
SÓL DO NÓG
RAZ-DWA-TRZY
DOSKONALE
POBIEGA USUWA
NABRZMIEŃ
ODPARZENIA
POCENIE NÓG
STWARDNIENIA SKORY
SPRZED. APTEKI, DROGERIE, PERFUMERIE
ST. MULLER LABORAT. POZNAŃ

Podłogowe deski

szpundowane i heblowane, listwy podłogowe, wyłogi, listwy profilowe, belki, kantówki, szalówkę i taty oraz deski obrzynane i nieobryznane po cenach konkurencyjnych poleca

Leon Żurowski,
skład drzewa i obróbka,
POZNAŃ, Raczyńskich 3/4
przy pl. Bernardyńskim.
Telefon nr 10-87.
Pw 10 522-20,337

OBUWIE

najlepsze po cenach
najniższych

kupuje się w firmie
J. SKRZYPCZAK, Poznań,

dawniej Górna Wilda 47 i Gołębia

dw 9529

obecnie tylko **Stary Rynek 56.**

Telef.
23-28

Mieczysław Feist

zaloż.
1910.

Złotnik i jubiler,

ul. 27 Grudnia 5, podwórze I. ptr.

Poleca wyroby w złocie i srebrze własnej fabrykacji.

Wszelkie naprawy i prace rytownicze
wykonuje szybko i tanio.

zw 10660

ADWOKACI

Aleksander Bernshtejn i Dr. Juliusz Kuryłowicz

POŁĄCZYLI SWE BIURA

Poznań, ul. 3 Maja nr. 5

telefon 23-58 i 31-71.

zw 16-70

Adwokat E. Trauczyński
przeniósł

zw 16889

biuro swoje do nowego lokalu przy ulicy

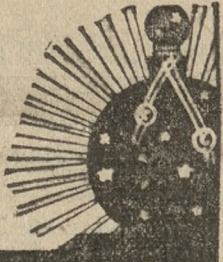
św. Marcina 66

(naprzeciw Piekar) dom ogrodowy, I piętro.

Dans la nuit

Worth

ZÉLE DE LA PAIX - PARIS

NAJWYTWORNIEJSZE
PERFUMY

Do nabycia w pierwszorzędnym składach.

Wyłączna sprzedaż na Polskę: Dr. F. E. KAHANE, Kraków,
Starowiślna 32.

zw 11066

P. W. 10 494-15.452

Do ogrodów, kawiarni, letnisk i stoisk

polecam

zw 16956

PARASOLE

słoneczne i nieprzemakalne

LEON KROMOLICKI,

Poznań, Patrona Jackowskiego 11.

Wielki skład

wraz z mieszkaniem (8 pokoje i kuchnia) w którym się od lat kilku Dom Towarowy mieścił, w mieście Wolsztynie zaraz do wynajęcia.

Stanisław Musioł, Aleje Poniatowskiego 7.

zw 16960

ROGACZE

na eksport po najwyższych cenach dziennych kupuje

St. Matyaszczyk, Leszno,

Rynek 29. — Telefon 301.

zw 16965

Dr. M. Tajszen

Nowoczesna Kuracja Siarkowa

przy zaniku włosów.

Już dawno znany był nauce fakt, że siarka molekularna, doprowadzona do cebulki włosowej, musi bezwarunkowo spowodować ożywienie tworzenia się komórek włosowych. Dotychczas jednakże, nie udało się uzyskać do tego celu siarki molekularnej w tym stanie, w jakim znajduje się ona w chwili oddzielenia się ze związków organicznych.

Jak wiadomo, włos nasz jest białkiem, zawierającym znaczny odsetek siarki. Obecnie wynaleziono metodę (D. R. Patent), za pomocą której można oddzielić z substancji naturalnych włosów albumozy, zawierające siarkę i sporządzić z tych ostatnich trwałe roztwory. Płyn ten „Silvikrin—Kuracja włosów” stosuje się do użytku zewnętrznego i daje znakomite wyniki.

Według d-ra Aufrechta „Silvikrin” zawiera 0,17% siarki, związanej organicznie, z czego 14% stanowią albumozy, zawierające siarkę (białko włosów). Te składniki włosów, zawarte w „Silvikrinie”, które wydzielają siarkę molekularną muszą przedewszystkiem, teoretycznie rzecz biorąc przyczynić się do uzdrowienia podglebia włosów i, przy racjonalnym i konsekwentnym stosowaniu, winny pobudzić cebulki włosów do ponownego wytwarzania komórek włosowych.

Z punktu widzenia lekarskiego, w rzeczywistości skonstatowano 2 stadia działania:

1. Usuwanie przyczyny wypadania włosów (silne wydziałanie tłuszczu skóry głowy, łupież i t. p.)

2. Pobudzenie do rozwoju osłabionych i zwyrodniałych cebulek włosowych.

Okazało się, że przy bardzo silnym wypadaniu, słabym poroście włosów, a nawet

wyraźnym lysieniu kuracja Silvikrinem, w stosunkowo krótkim czasie, powstrzymuje wypadanie włosów i przy konsekwentnym stosowaniu wywołuje nowy porost włosów. Kuracja

Silvikrinem polega na sposobach zupełnie niedrażniących. Wobec tego, że przy wypadaniu

włosów i lysienia, mamy do czynienia z podrażnieniem podglebia włosów, a różne środki do

mycia głowy, środki do pielęgnowania włosów, sole do mycia głowy i t. p., to podrażnienie

powiększają i okres życia włosów coraz bardziej skracają, należy bezwzględnie danych

środków unikać, gdyż przyspieszają one zanik włosów i lysienie.

Od chwili genialnego wynalazku Silvikrinu, znaleziono sposób ponownego wywo-

lania porostu włosów i naukową metodę pielęgnowania włosów.

Nie chcemy nikomu nic wmawiać — lecz każdego przekonać, nie twierdzimy — lecz

udowadnimy, dlatego też wysyłamy na żądanie, bezpłatnie i bez zwrotu kosztów przesyłki:

Kupon przesyłki bezpłatnej

SILVIKRIN VERTRIEB; Gdańsk 308, Böttchergasse 23-27.

1. Książkę: Włosy, ich wypadanie i odrastanie.

2. Najnowsze komunikaty z Polski również lekarskie o dodatkich wynikach kuracji Silvikrinem.

3. System kuracji Silvikrinem zredagowany przez Prof. Dr. med. Liplawskiego.

Bezpłatną próbkę Silvikrin Shampoo.

Imię i nazwisko _____ ul. i l. domu _____

Miejscowość _____ Poczta _____

Jeszcze tylko krótki czas!

MUZEUM

Anatomiczno - Patologiczne i Panopticon - Gabinet figur woskowych - Salon wesolej tortury - Muzeum dziwów, psycho i patologii - Kabina chorób wenerycznych. Pw 11098-55,73

Czynne od godz. 10-tej do 9-tej wieczorem.

Bukowska 20, w sali Kasyna Oficerskiego.

Dla mej Mleczarni Szwajcarskiej w Poznaniu poszukuję od 1. 10. r. b.

KIEROWNIKA

z kwalifikacjami: mleczarską i kupiecką. Do zgłoszeń upraszam dołączyć odpisy świadectw i podać referencje. zw 16954

Stanisław Turno, Poznań, Al. Chopina 4.

Od 1 lipca r. b. potrzebny

drogerzysta

dobry fachowiec, ekspedjent. Znajomość języka niem. pożądana. Zgłoszenia z podaniem referencji i odpisami świadectw.

Drogerja „Wiktorja”, W. Jankowski, Inowrocław. dw 6476

Wyjątkowo zdolni sprzedawcy

do prowadzenia bezkonkurencyjnej i praktycznej nowości w dziedzinie samochodowej, przez poważną firmę zagraniczną, poszukiwani. Tylko pierwszorzędne siły, posiadające ewent. własną lokomocję samochodową — zechcą złożyć oferty z referencjami i fotografią do: Polsko-Szwedzkiego Towarzystwa „ORDO” sp. z o. o. w Poznaniu, Al. Marcinkowskiego 20. Zgłoszenia osobiste nie będą uwzględniane.

Tw 2746

Inne precz jedynie masa „Renowa” czyści na sucho brud i kurz. Sprzedaż, wysyłkę w dom oraz zgłoszenia renowacji skutecznie

Drogerja Gloria, Poznań, ul. Półwiejska 8. Telefon 28-89. Pw 9544-16,280

Porzeczeki czerwone-czarne

Maliny

Wiśnie

Poziomki

Jabłka

kupują w sezonie każdą większą ilość.

Domagalski i S-ka

Wytłocznia soków

Poznań, św. Marcin 34.

Pw 12079-24,60

Na raty
miesięcznie
18 zł.

pierwsza wpłata 36,00 zł

Kromczyński

Poznań

Aleje Marcinkowskiego 5.

bpw 8660

wyjedziesz na wystawę zaopatrzyć się w swej księgarni celem poprzedniej orientacji w najnowszy plan miasta

Poznania

Śniegockiego

z widokami, spisem ulic, położeniem wystawy, rozkładem jazdy autobusów, planem samochodowym Woj. Pozn., spisem pogotowielekarskich i t. d.

Cena kompletu 1,50,—

Nakładem

Eska Br. Śniegocki

Poznań,

ul. Fr. Ratajczaka 2

P. K. O. 204491

Egz. okazowe franko za nadesł. 1.60.

Dla księgarń i kolporterów:

Skład główny:

Księgarnia

B. Chrzanowskiego,

Poznań.

Pw 10 105-21.353

PIEGI

złote plamy, opaleniznę usuwa, bieli skórę pod gwarancją aptekarza Jana Gadebuscha.

„Axela”-Krem

1/2 słoika 2,50 zł, 1/4 słoika 4,50 zł do tego mydło „Axela” 1 kaw. 1,25 zł.

Do nabycia w drogerjach, składach aptecznych, perfumeryjach i aptekach lub wprost w firmie

J. GADEBUSCH

Poznań, Nowa 7.

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Pw 9544-16,280

Dla smukłej linii, przy zaburzeniach żołądka i jelit, przy chorobach serca, naczyń krwionośnych, nerwów, przemiany materii i organów miednicy kobiecej.

Kissingen Rakoczy

Kuracje domowe
W aptekach i drogeriach.
Broszury gratis:
Michał Kandel
Poznań, Maształarska nr. 7.

T. W. 2742

Uroda triumfuje. -
Niezrównane działanie Crème Mouson jest wynikiem jego specyficznego, uniemożliwiającego podrobienie składu. Crème Mouson niemal w okamgnieniu wygładza szorstką i pomarszczoną skórę, czyni cerę piękną i delikatną, nadając przez to młodzieńczy wygląd.

Dobroczynny wpływ, jaki wywiera na cały organizm systematyczne pielęgnowanie skóry przy pomocy Crème Mouson, został uznany przez szereg lekarzy. Miły, wytworny zapach Crème Mouson zabija przykrą woń potu. Crème Mouson można stosować o każdej porze, ponieważ wsiąka całkowicie w skórę i jest zupełnie niewidoczny.

CRÈME MOUSON

HAFTUJE
rysuje, me-
reżkuje ba-
tykuje, ma-
luje po ce-
nach fabry-
cznych

Fabryka Robót Ręcznych
„FARUM“
właśc. J. MURA
Poznań, Stary Rynek nr. 89. I p.

„Douglas“ Motocykle
Sensacja Sezonu!
350 i 600 cm., nowe na dogod-
nych warunkach zapłaty sta-
le na składzie. Prosimy żądać
ofert. nw 11015
Komna, Sp. z o. p. Automobile,
Poznań, ul. Dąbrowskiego 83-85
Tel. 77-67 i 54-78.

Bracia Waberscy, Gniezno
Telefon 57

polecają z natychmiastową dostawą

Samochody **FORD**

osobowe, autobusy, ciężarowe i podwozia.

Części zapasowe oraz przybory samo-
chodowe.

Oddział budowy Karoseryj wszelkich
typów. nw 10248

Podróżującego

z branży konfekcji męskiej, siłę pierwszorzędną, w średnim wieku, z najlepszymi referencjami, poszukuje od 1 lipca lub zaraz. Oraz młodszego inteligentnego

ekspedjenta

Wyczerpujące zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem warunków, uprasza Pw 12 075-24,142

W. KONKIEWICZ, POZNAŃ, Wielka 26.
Mechaniczna Fabryka Odzieży Męskiej.

HEMOROIDY!

CZOPKI HEMOROIDALNE GĄSECKIEGO

„VARICOL“
(z KOGUTKIEM)

USUWAJĄ BÓL, KRWAWIENIE,
SWĘDZENIE, PIECZENIE,
ZMNIĘSZAJĄ GUZY (ZYLAKI).

ŻĄDANKIE ORYGINALNYCH CZOPKÓW „VARICOL“ Z PŁOMBĄ.

MAJĄTEK

2 100 mórg pszennej buraczanej ziemi, tenuta z morgi 150 funtów, na lat 12, do wydzierżawienia. Do głównego majątku należy folwark, w tem 300 mórg łąki I. klasy, budynki murowane, pałac 13 pokoi, na suterenach w parku, inwentarz 120 krów, 30 jałowego, 150 świń, 45 koni roboczych, objęcie 300 000,— zł, przy wpłacie 200 000,— ewtl. przyjmie cichego wspólnika z gotówką 50 000,— zł, majątek leży 30 km. od Warszawy. Zgłoszenia **Wł. Ławniczak, Leszno (Wlkp.), Dworcowa 23.** zw 16 969

Fa. R. KUNERT i S-ka

T. z o. p.

Poznań, ul. Woźna 12
telefon 29-21 prywatny 55-38

jest znaną jako konkurencyjna
przy dostawach różnego rodzaju

filców aż do 100 m/m grubości,

oraz przy dostawach wszelkich
tkanin technicznych, płótnach
impregnowanych i t. p.

Prosimy w czasie bytności w Poznaniu z oka-
zji Powszechnej Wystawy Krajowej o odwie-
dzenie naszych składów Pw 10150-20,29-6

Patenty

rzecznik patentowy

F. WINNICKI, inż. dypl.

wzory, znaki towarowe
w Polsce i zagranicą.

Poznań, ul. Konopnickiej 7.

zw 16287

Podróżującego

z branży win i spirytualii, poszukuje jedna
z najpoważniejszych firm Wielkopolski i Pomorza
od 1 października lub zaraz.

Reflektuje się tylko na pierwszorzędną siłę
w średnim wieku, z najlepszymi referencjami.
Zgłoszenia z dołączeniem odpisów świadectw
skierować do Biura Ogłoszeń „IRO“, Bydgoszcz,
Hermana Franko 3, pod „Podróżujący“.
nw 11 004

KIPRA

obeznanego dokładnie z opracowaniem win za-
granicznych oraz fabrykacją wódek, poszukuje
od 1 października lub zaraz najstarsza firma
win Wielkopolski i Pomorza. Reflektuje się tylko
na pierwszą siłę. Szczegółową ofertę z odpisami
świadectw i podaniem referencji uprasza się
skierować pod „Kiper“ do Biura Ogłoszeń „IRO“,
Bydgoszcz, Hermana Franko 3. nw 11 003

Ubikacje Przemysłowo - Handlowe

złożone z 6 pokoi o powierzchni łącznej 193 m² na 1 piętrze
domu frontowego bardzo jasnej, w bardzo ruchliwej i oży-
wionej ulicy handlowej przy Starym Ryнку w Poznaniu,
od 1 lipca 1929, do wynajęcia wprost od gospodarza.

Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR“, Poznań, Aleje Mar-
cinkowskiego 11, pod nr. 24,85 Pw 12 033-24,85

Pierwszorzędny HOTEL

w większym mieście powiatowym, gdzie mieszczą się dwa
pułki wojska i wszelkie wyższe uczelnie. Zarys obiektu:
sala restauracyjna, duża obszerna, osiem przyległych pokoi,
gościńnych 22, mała sala taneczna, duża sala taneczna,
gdzie obecnie prosperuje kinoteatr, urządzone według naj-
nowszej techniki. Obiekt ten z powodu choroby właściciela,
natychmiast na sprzedaż lub do wydzierżawienia. („Sprze-
daj“, wpłaty 150 000,— zł — „Dzierżawa“, przy objęciu
20 000 — 30 000,— zł). Poważni reflektanci zechcą złożyć swe
oferty piśmienne do eksped. Kurjera Pozn. pod nw 11 066

Dzierżawa majątności

ca. 1600 mórg dobrej ziemi, z kompletnym,
żywym i martwym inwentarzem wraz z żni-
wami natychmiast do odstąpienia. Do obję-
cia potrzeba ca. 250 000 zł. Zgłoszenia „Par“,
Al. Marcinkowskiego 11 pod 24,118
Pw 12051-24,118

Dla Huty Szklanej w Wielkopolsce, potrzebny zaraz
wzgl. później

magazynier - ekspedjent

najchętniej z branży albo ze znajomością szkła sto-
lowego. Wymagana jest konieczność rzutkość i zdol-
ność dyspozycyjna. Panowie nie niżej lat 25, zechcą
oferty z wymaganiem pensji i odpisem świadectw
złożyć pod nr. 24,110 do „PAR“, Aleje Marcinkow-
skiego 11. Pw 12 053-24,110

NASZE PALTA LATOWE

dzięki swej niskiej cenie, solidnego wykonania i pięknej linii zewnętrznej zdobyły sobie powszechne uznanie szerokiej rzeszy kupujących.

PALTA latowe, raglany męskie, płaszcze sportowe, automoblowe, kurtki i płaszcze myśliwskie, płaszcze nieprzemakalne - **Liberie GARNITURY** spacerowe, wiktowe - sportowe, różne facony w najlepszym wykonaniu, wybór niedościgniony - **Mundury PŁASZCZE** TRENZKORT z gum. wkładką.

WYKONANIE MIAROWE z najlepszych bielskich i oryginalnych angielskich materiałów pod egidą pierwszorzędnych sił fachowych, na życzenie dostawa w 24 godzinach, dobry krój i niskie ceny ogólnie znane.

EDMUND RYCHTER, POZNAŃ, LOKALE WYSTAWOWE ul. Fr. RATAJCZAKA 2
— i SPRZEDAŻ — Telefon 26-07, 54-15. 21-71, 54-25.

Po zwiedzeniu P. W. K. wprost do RYCHTERA, Fr. Ratajczaka 2 po piękne palto lub garnitur. Jak Cię widzą, tak Cię piszą.

BERNARD POLSKI
 Fabryka Kas Pancernych i Maszyn, Odlewnia Żelaza i Metali
 Poznań, ul. Warszawska
 poszukuje do biura i podróży Pw 12090-24,185
technika-handlowca
 z branży metalowej. Posada natychmiast do objęcia.

Fabryka beczek do piwa
 poszukuje
**mistrza
 bednarzkiego**
 obeznanego z nowoczesną maszynową produkcją beczek. Zgłoszenia do administracji pisma pod **dw 6523**

Magistrat miasta Rawicza ogłasza niniejszem
KONKURS
 na wakujące stanowisko
lekarza weterynarii
 dyrektora Rzeźni Miejskiej.
WARUNKI:

1. Wiek nie ponad 40 lat.
 2. Obywatelstwo polskie.
 3. Ukończone studia weterynaryjne z dyplomem lekarza weter. oraz znajomość obowiązujących ustaw weterynaryjnych.
 4. Posada jest kontraktowa, do objęcia od 1 października 1929 r.
 5. Wynagrodzenie podług grupy IX pragmatyki urzędników państwowych z 15% dodatkiem komunalnym oraz wolne mieszkanie z ogrodem.
- Praktyka prywatna dozwolona. Kw 2394

Podania należyce udokumentowane wraz z własnoręcznie napisanym życiorysem i referencjami należy wnieść do Magistratu w Rawiczu do dnia 24 czerwca 1929 r. Rawicz, dnia 11 czerwca 1929 r.

L. dz. 1932/29. **MAGISTRAT**
 (—) Sławiński, burmistrz kom.
DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W WARSZAWIE
SPRZEDA

18.000 m³ dłużyć sosnowych grub. 21-30 cm.
15.000 m³ i 31-40 cm. 3.000 m³

na stacji kolejowej Warząchewka koło Włocławka.
 Oferty z podaniem ceny jednostkowej loco stacja załadowania lub loco wagon st. załadowania składać należy najpóźniej do dnia 24 czerwca r. b., do godz. 12.
 Drzewo do obejrzenia w każdym czasie na składzie przy stacji Warząchewka. Informacje w Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie, Senatorska 29, w godzinach urzędowych. — Telefon nr. 94-38.

LICYTACJA PRZYMUSOWA
 We wtorek, dnia 25 czerwca 1929 r., o godz. 11 w Borku przed ratuszem, odbędzie się za natychmiastową zapłatą sprzedaż:
 5 wiader musztardy, 11 skrzyń a 20 kg cykorji, beczka smaru na osie, 20 skrzyń a 12,5 kg makaronu, ca 250 kg torebek różnych wielkości, 4 skrzyńki mydła a 100 kawalków, 2 skrzyńki mydła a 250 kawalków, 3 skrzyńki smaru perłowej a 40 kg, beczka ca. 600 l. octu, skrzyńka smarowidła na osie, 50 kg mydła szarego, 3 skrzyńki proszku do prania, 2 skrzyńki świec ca. 150 kg, 6 beczek do oliwy próżnych, wóz z helką kompletny do użycia, wóz z helką i planem kompletny do użycia, jednokonka (bryczka) i ciężki wóz w drabinach (kompletny).
 Przedmioty obejrzyć można pół godziny przed sprzedażą. Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. Borek, dnia 12 czerwca 1929 r.
 L. dz. 1831/29 R. **Magistrat.**

PRZETARG
 masy upadłościowej, częściowo przymusowy.
 We wtorek, dnia 18 czerwca 1929, o godz. 10,30, w składnicy firmy Ekspres w Poznaniu przy placu Drwęskiego, sprzedam największą dającą się natychmiastową zapłatą: całe urządzenie fabryczne firmy „Karom” Poznańskiej specjalnej fabryki Drażetek będącej w upadłości, między innymi: 20 kotłów miedzianych do drażerowania z transmisją i pasami, młyn duży i młyn mały do mielenia cukru, młynek do osiewania cukru, około 6 000 karek, około 5 000 różnych kartonów, 18 skrzyń z 5 506 kg pudru, około 300 skrzyń, około 180 wiązoków z częściami, skrzyń, 2 maszyny do irysów, około 4 000 kg. marmelady, płytę do wylewania cukru (chłodzenie wodą), maszynę plastik, 18 par wałków, 5 kotłów miedzianych, różne olejki i farby do cukierków, około 70 sztuk sit do przesiewania, wagi decymalne i składowe, biurka, stoły i inne urządzenia biurowe, powielacz i dwie maszyny do pisania i wiele innych przedmiotów do fabrykacji cukierków.
 Ponadto 2 konie i 2 platformy. nw 11 018
 Przetarg odbędzie się nieodwołalnie. Zbiórka w wylotu ulicy Fr. Ratajczaka i pl. Drwęskiego. Krawczyk — kom. sądowy — Poznań, ul. Dąbrowski 14.

OSTRZEŻENIE.

Wobec krążących pogłosek, jakoby miał zamiar sprzedać moje od roku 1920 po znanej światowej firmie **Rietschel & Henneberg, Berlin** na wyłączną własność przejęte **zw 16981**

specjalne przedsiębiorstwo urządzeń ogrzewań centralnych

wraz z kompl. urządzeniem, archiwum, nadkompletnymi narzędziami i towarem, **ostrzegam przed rozsiewaniem fałszywych pogłosek, winnych pociągnę bezwzględnie do odpowiedzialności sądowej**, a może to specjalnie zależeć widocznie firmom konkurencyjnym.

Tak jak dotąd prowadzę nadal przedsiębiorstwo pod firmą: **Biuro techniczne urządzeń ogrzewań centralnych.**

„RADJATOR“
 wł. M. Smętkowski
POZNAŃ, ul. 27 Grudnia nr. 5, II.

Projektujemy i wykonujemy urządzenia ogrzewań centralnych wszelkich systemów oraz urządzeń sanitarnych.

WYDZIERŻAWIENIE OWOCU

z alei czereśniowych i wiśniowych nad szosami w powiecie czarnkowskim na rok bieżący, odbędzie się **w sobotę, dnia 22 czerwca r. b.** w sali ogrodu browarnego p. Zielińskiego w Czarnkowie. Zostanie wydzierżawiony owoc z następujących dróg:

1. Drawski Młyn — Piłka,
2. Czarnków — Chełst,
3. Ciszkowo — Smolary,
4. Klempicz — Czarnków.

Wydzierżawienie nastąpi jedynie za natychmiastową zapłatą czynszu dzierżawnego. **dw 6524**
 Warunki precyzyjne zostaną w dniu przetargu. Czarnków, dnia 12 czerwca 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
 Starosta Powiatowy
 (St. Boguszewski).

KONKURS

Kasa Chorych miasta Grudziądz ogłasza niniejszem konkurs na stanowisko księgowego — bilansistę z warunkiem objęcia stanowiska możliwie zaraz. **dw 6489**
 Od kandydatów ubiegających się o powyższe stanowisko wymaga się:

1. wszechstronnej wiadomości fachowej (o ile możliwości z dziedziny Kas Chorych),
2. dokładny życiorys wraz z odpisami świadectw,
3. metrykę urodzenia,
4. świadectwo obywatelstwa polskiego,
5. świadectwo moralności,
6. referencje.

Tytułem uposażenia wyznacza się VIII grupę urzędników państw. z przewidzianym dodatkiem plus dodatek funkcyjny z możliwością osiągnięcia grupy VII. Zgłoszenia przyjmuje się do 25. 6. 1929.

Zastrzega się prawo dowolnego wyboru kandydata.

Zarząd Kasy Chorych miasta Grudziądz
 (—) Kędziński (—) Krzywiński
 Przewodniczący Dyrektor p. o.

Fotograficzne aparaty

wszelkiego rodzaju, szczylny, compur, compound i t. d.

naprawia
 szybko, tanio, sumiennie

Adam Nowak
 POZNAŃ, zw 10944
 ulica Łakowa 10, I ptr.
 Gwarancja wartości zapewniona.

Olejarnia

w najnowszym stylu zbudowana, bez konkurencji, przystępnie, prosperujące przedsiębiorstwo wymiany zboża, maki i handel paszą, nowy obszerny śpichrz, nowy śrutownik, w dobrym położeniu granicznego miasta powiatowego z najlepszą przyszłością z powodu rozbudowy portu nad Wartą w bieżącym roku i dołączenia toru kolejowego na przedłużenie, zaraz na sprzedaż z powodu emigracji właściciela. Zgłoszenia Kurjer **zw 16 988.**

Dyrekcja Kolei Państwowych w Gdańsku poszukuje pewnej ilości kandydatów z wykształceniem:

- a) wyższym technicznym (inżynierów architektów),
- b) prawniczym lub wyższym handlowym,
- c) średnio technicznym (ukończona szkoła średnio-techniczna),
- d) z średnim (matura gimnazjalna).

Warunki ubiegania się:
 1. posiadanie obywatelstwa polskiego,
 2. odbyta służba wojskowa wzgl. całkowite uwolnienie od niej,
 3. nienaganne dotychczasowe prowadzenie się poparte świadectwem moralności. **zw 16 953**

Kandydaci ad a) i b) pobierają będą wynagrodzenie według VIII — a przy wykazaniu się dowodami z odbytej dłuższej praktyki — według VII grupy, ad c) według IX grupy, ad d) zaś — 75% IX grupy uposażenia.

Przyjęcie na etat po odbyciu z dodatnim wynikiem przepisane go czasokresu próbnej służby i złożeniu egzaminu.

Do podań o przyjęcie należy dołączyć oprócz dokumentów wymienionych od 1—3, metrykę urodzenia, świadectwa szkolne, poświadczenia z poprzedniej pracy i **dokładny życiorys.**

Prezes Dyrekcji Kolei Państwowych
 w z. Okołowicz.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 730 i t. d. — 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10-

29 POWSZECHNA WYSTAWA KRAJ.

Przyjezdny
 ładne pokoje, łazienka, niżej cen hotelowych. Kanałowa 7, II. prawo. **zw 99 117**

Kwatery
 komfortowe, kompletne (150) dla szkolnictwa zagranicznego, polskiego także inteligencji pozaszkolnej, 3—5 zł. Zamówienia, zadatek: Administracja Kwater, Matejki 8, telefon 60-91. **zw 91 868**

Kwatery
 eleganckie odstepuje prywatnie 1—5 złotych. Wszystkich Świętych 3, II., lewo. **zw 99 340**

1 SPRZEDAŻE

Antyczne
 meble wielki wybór. „Okazyjne Kupno” Poczta 22. **zw 10 562-54.417**

Sukienki do Komunji św.
 Bielizne pończoszki, rekawiczki, welony, wybór wielki, ceny najniższe Jankowska, Podgórna 10. **Pw 9 805-18.333**

Samochód
 Ford w zdrowym stanie sprzedam korzystnie. Wejman, Kocięlna 24. (Jeżyce). **zw 95 04**

Dom
 z piekarnią z powodu wyjazdu za granicę w miasteczku w dobru położeniu sprzedam, ewentualnie z meblami spiesznie. Zgłoszenia Witkowski, Inowrocław, Król. Jadwigi 22. **zw 95 966**

Samochód
 „Adler” zamienie na motocykl. Oferty Kurjer **zw 97 971**

Puder
 na włosy pod 2 zł. Rurki do fryzowania od 40 gr. Papiłoty do falowania włosów tuz. 3 4 i 5 zł. Siatki z lasz i z włosów od 25 gr. Puder Sminki najtańszej. St. Wenzlik, Poznań Al. Marcinkowskiego 19 **dpw 5594**

Drukarka biurowa
 z czcionkami i aparatem do składania czcionek okazynie do sprzedania. Oferty pod **zw 98 017**

Zegarek
 złoty wartości 500 zł sprzedam okazynie. Adres wskazuje Kurjer **zw 98 411**

Piękny
 majątek przy dworcu 500 móg z urządzeniem pałacu, inwentarzem, zniwami sprzedam za 180.000. Oferty Kurjer **zw 96 991**

Rzeźnictwo
 pełnym biegu, 2 okna wystawowe, sześć pokojowe mieszkanie, kontrakt na 12 lat, bardzo korzystnie. Objęcie 25.000, rzeźnictwo, górnej części miasta. Poznań, kompletnym urządzeniem, pełnym biegu, objęcie 15.000. Zgłoszenia Cyranik, Poznań, św. Marcina 63 **zw 99 364**

Samochód
 dobrze utrzymany 2.500 zł sprzedam. Roemer, Szewska 12. **zw 98 434**

Do sprzedania
 piękne jasne rogi losia. Wiadomość Kurjer Poznański **zw 98 454**

Damskie płaszcze sportowe
 zabardynowe, rypsowe, angielskie najnowsze fasony, denienie gotowe, miarowe sprzedaje najtaniej ul. Wielka 14, I. pietro. **zw 98 914**

Gospodarstwo
 70 móg buraczanej ziemi z rak niemieckich, zabudowania, inwentarze I. kl. blisko Poznania. Cena 42.000 z powodu wyjazdu spiesznie na sprzedaż. Zgłoszenia Cyranik, Poznań, św. Marcina 63. **zw 99 362**

Na Wystawę
 kloś w parku Wilsona na sprzedaż. Adres wskazuje Kurjer **zw 98 856**

Z powodu choroby
 jest mój długoletni interes szklarsko-obrazniczy, towary dewocyjne i galanterijne w większym mieście powiatowym natychmiast na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera **zw 94 974**

Parcelę
 3 morgowa przy Poznaniu pod budowę lub ogrodnictwo sprzedam lub zamienie na inny obiekt Spieszne zgłoszenia Cyranik, Poznań, św. Marcina 63. **zw 99 365**

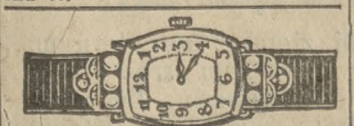
Skład
 kolonj. i delikat. bez konkurencji z dużą ubikacją, nadająca się na drugi skład 4 pok. miesz. i kuchnią w Bydgoszczy do sprzedania za gotówkę. Wskaże Kurjer **zw 98 859**

Huśiawka
 6 czołnowa tania na sprzedaż. S. Nowak, Droga Dembińska 1. **zw 98 952**

Magnet
 Eisemanna W. K. D. 4 w dobrym stanie oddam. Zgłoszenia Kurjer **zw 98 854**

Gdynia
 Plac pod budowę ca 500 m² przy przynajmniej ulicy w pobliżu plaży, powodu przejścia innego przedsiębiorstwa bardzo tania na sprzedaż. Zgłoszenia poważnych reflektantów do „Par”. Aleje Marcinkowskiego II, pod 55,63 **Pw 12 071-55.64**

Zakład fryzjerski, skromny z mieszkaniami (pokój i kuchnia) w Zbąszyniu zaraz tania na sprzedaż. Caliński, Zbąszyń, Marszałkowska 67. **zw 98 856**

Zegarki
 złoto, srebro, alfenida, nagrody sportowe, poleca Gasiorowski i Frankowski, św. Marcina 84, telefon 55-28. **bpw 3648**

Przepyszna willa (pałac)
 w Poznańskim nadająca się na sanatorium lub zakład leczniczy z 35 ubikacjami, 8 morgowy ogród, pawilon, kregielnia, garaż na 3 samochody, stajnia na 18 koni, piękne werandy, wszędzie parkiet, światło elektryczne. Cena 200.000 zł na dogodnych warunkach. Na miejscu nowoczesny hotel z 115 ubikacjami zaraz do sprzedania za cenę 250.000 zł od właściciela wprost. Zgłoszenia Kurjer Poznański **dw 6493**

1.400 móg dzierzawa
 w województwie warszawskim, ziemia psenna. Gorzelnia, objęcie 200.000 zł. Biuro Handlowe „Boltar”. Poznań, Skarbowska 17. **Pw 11 197-23.80**

Maszyna
 do pisania Underwood okazynie do sprzedania. Zgłoszenia ulica Spokojna 19, III. ptr., lewo. **zw 99 054**

Sprzedam
 za gotówkę nowy francuski zegar do autodorożki. Wiadomość: ul. Polna 16, parter, lewo. od 11—14. **nw 10 782**

Motocykl
 „Indian” z przyczepką w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Zagórski, ul. Polna, garaż. **zw 98 967**

Cegielnia
 parowa, produkcja roczna 4 milj. pokład gliny 8 mtr. do tego 120 móg buraczanej ziemi, kompletne zabudowania. Cena 200.000, wpłaty 100.000. Cyranik, Poznań św. Marcina 63. **zw 99 365**

Dom
 w Witkowie przy rynku, 5 pokojowy, kompletne zabudowania, nadający się dla handlarza bydłem lub na każde inne przedsiębiorstwo oraz 3 morgi roli z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa zaraz na sprzedaż. Oferty Jan Woźniak, Witkowo, p. Gnieszno. **zw 99 158**

Powózka
 na 2—4 osoby pół polowczyk na sprzedaż. M. Kaczmarek, ul. Emilii Szczyńskiej, skład węgla. **zw 99 118**

Dom
w małym mieście z składem kolonialnym, piekarnią oraz składem stroju i tow. krótkich z przyległym owocowym ogrodem sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 423

Pianino
nowe za 1 800 gotówka sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 145

Motocykle
2 Austro-Motorety tania na sprzedaż. Kraszewskiego 1. zdw 99 113

"Heneberga Alpaka"
stałe na składzie. Ceny nadzwyczajnie tanie. Hurt Porcelany, Wroniecka 24 w podwórzu. zdw 98 194

Maszyna
i wszelkie narzędzia obuwnicze są na sprzedaż. Wiktoria Wachowiak. Środa. plac Kościelny 3. nw 10 067

Motocykl
Sareola 500 kub. rok 1928. prawie nowy, za cenę 1.900 zł na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98 424

Sklep
Długi sklep przy Rynku w Ostrowie i 2 pokoje z kuchnią zaraz do odstąpienia. Fr. Urbaniec. Ostrow. Rynek 18. Znacząco niżej odpowiedź. nw 10 067

Antyki
wielki wybór. Bracia Pióro. Aleja Marcinkowskiego 28. Kp 2 378

Gospodarz
O ile szanujesz swoją kasę, tucz szybko świnie, tylko prawdziwa Cetrulina Michalowskiego. Zadzaj wszędzie tylko w oryginalnym opakowaniu. rw 5 336-7

Złoto
w monetach sprzedam. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek rw 5 373

Motocykl
4 taktowy 2 1/2 KM. z biegami za 900 zł sprzedam. Oferty Kurjer zdw 98 078

Zakopane - Bystre
Willa pod Nosalem 15 z parcelą do sprzedania na dogodnych warunkach. Maria Simińska. zdw 98 070

Siatki
damskie i męskie szt. 1.50 zł. czapki kąpielowe, gąbki, szczotki, grzeźniące przybory podróżne, flakony, poleca hurt. i detal. St. Wenzlik. Poznań. Al. Marcinkowskiego 19. dw 6 242

Skład
towarów krótkich w mieście powiatowym za 7.500 zł sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 675

Dom
10 ubikacji, ogród przy lesie, wodzie nadaje się na letnisko sprzedam. Kwinecki. Krzyżowa zdw 98 873

Okazyjnie!
5 1/2 morgi ziemi w Łasku w pow. Poznańskim do sprzedania. Adres wskaże Kurjer zdw 98 150

Wózków
dziecięcych wybór. "Świąteczny dziecięcy". Kraszewskiego 11. zdw 95 887

Świetne gospodarstwo
przy Poznaniu 75 morgi ziemi pszenno-buraczana. dom 6 pokojowy, budynki maszynowe żywy i martwy pierwszorzędny. Cena 50.000 sprzedam natychmiast. "Centrala Pośrednictwa" 3 Maja 3a. zdw 99 130

Sprzedam
skład kolonialny z towarem urządzeniem i magla przylerciem mieszkaniem 2 pokoje i kuchnia z powodu zmiany stosunków rodzinnych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 99 173

Chcesz
w niedzielę mieć wesoło. I pokreć się wokół. Kup gramofon i płyt pare. Lub na nowe zamień stare w firmie St. Pelczyński. Poznań, ul. 27. Grudnia 1. dw 6 512

Skład
papieru, materiałów piśmiennych bardzo dobrze prosperujący w centrum Bydgoszczy z powodu choroby i wyjazdu zagranicę do sprzedania z towarem lub bez. Oferty pod "Skład papieru" do "Par", Bydgoszcz. Dworcowa 72. Pw 12 073-63.582

Skład
z mieszkaniem w Grudziądzu sprzedam za 1.600 zł. Oferty Kurjer dw 6 491

Skład
kolonialny i delikatesów, większy, przyległe 2 pokoje i kuchnia. w centrum Bydgoszczy. sprzedam tania z powodu zmian rodzinnych. Zgłoszenia reflektantów tylko szybko decydujących się do "Par", Bydgoszcz. Dworcowa 72 pod "Kolonialny". Pw 12 086-63.585

Hotel z rąk niemieckich
wspaniały gmach, pierwszorzędny interes dla Polaka. z pełną koncesją. bardzo dochodowy w mieście powiatowym za bezcen na sprzedaż. Cena 95.000 wpłaty najmniej 50.000 zł. Biuro Handlowe "Bolzar". Poznań Skarbołowa 17. Pw 11 195-23.73

Samochód
"Berlet", przechodzony, nowoczesny w dobrym stanie. nowe opony z nasadką tania na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98 899

Skład
kolonialny z towarem i mieszkaniem pokój i kuchnia do oddania cena 2.800 zł. pośrednicy wykluczeni. Adres wskaże Kurjer zdw 99 250

Swarzędzu
mniejsza willa z ogrodem sprzedam za 25.000 gotówka. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 241

Koronki
sprzeda okazjnie Za Bramką 4. III. Merezki. zdw 99 243

Beczki
winne 200 ltr. sprzeda korzystnie A. Musumeci. Pocztowa 31. zdw 99 244

Dom
ze składem kolonialnym w Gnieźnie na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 99 236

Wózek
dziecięcy na sprzedaż. Wodna 21. Zmysłowski. zdw 99 227

2 osiołki
4 i 5 lat zaraz do oddania. Preuss - Nowinki. poczta Mościna. zdw 98 937

Okazja
z powodu stosunków rodzinnych sprzedam skład kapeluszy damskich, bardzo korzystnie. Oferty Kurjer zdw 99 223

Koncesję
na dorozkę samochodową wraz zegarem korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 99 206

Ogród
5.400 kw. w Poznaniu zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 99 198

Wózek
dziecięcy dobrze utrzymany sprzedam. Pamiątkowa 5. Wawrzyczek. zdw 99 191

Parcela
przy tramwaju 1.850 mtr. z ogrodem owocowym, pawilonem. 2 pokojowym, nadająca się na kawiarnię, skład spożywczy. letnisko okazjnie 15 tys. sprzedam. Zgłoszenia Kucharski, Ubiński-skiego 5. zdw 99 336

Wózek
dziecięcy marki "Opel" elegancki jak nowy korzystnie do sprzedania. Obejrzać można od 12-3. Chwaliszewo 27/23 dom frontowy III. ptr., prawo. zdw 99 215

Sprzedam
ubrania męskie używane, płaszcz Zielona 2. I. prawo. zdw 99 212

Odstąpiły
na PWK. dobrze prosperujące przedsiębiorstwo. Do przejęcia potrzebna suma 5.000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 99 317

Skład
kolonialny towar, rok dzierżawa 1.200 oddam zaraz. powód wyjazd. Adres wskaże Kurjer zdw 99 326

Sprzedam
kolonialkę, towarem w powiatowym mieście z powodu choroby za 4.800 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 233

Krawiecką
maszynę sprzeda Wolf Skarbołowa 13. zdw 99 234

Warsztat
maszyn rolniczych dobrze prosperujący, sprzedam lub wydzierżawię zaraz z powodu stosunków rodzinnych. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 99 292

Sprzedam
parcelę w Poznaniu przy szosie Oborniki. Zgłoszenia Poznań - Winiary, Obornicka 36. I. piętro. zdw 99 291

Motocykl
Indian z przyczepką lub bez tania sprzedam. Zakrzewski, Gajowa 4. zdw 99 305

Folwarczek
265 morgi ziemi pszenno-buraczanej bonit. 4 mk. Poznańskie nad szosą blisko kolei wielkiego miasta. 10 koni. 30 sztuk bydła. 22 krowy dojnych. inwentarz martwy I. klasy. parowy garnitur budynki w najlepszym stanie. obszerny dwór na suterkach, wodociąg, telefon, wielka wieś, szkoła, kościół w miejscu. Wpłaty 130.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 255

Z powodu
rozparcelowania majątku tania na sprzedaż: garnitur parowy, dryle, żniwiarki, parniki, maszyny, plugi, powózki wyjazdowe, szory, siodła, itd. Tomkowiak, Keynia, powiat Szubin zdw 99 270

Gospodarstwo
prywatne 65 morg. ziemia pszenno-buraczana, niedaleko Poznania. budynki murowane z żywym i martwym inwentarzem sprzedam P. Jewasiński. Poznań. Długa 8. 992 66 pz

Serwis
do kawy 6 osób. porc. 8.50. Obładzone 6 osob. porcel. 39.—. Hurt Porcelany. Wroniecka 24. w podwórzu. zdw 98 192

Konia
kara klacz lat 9 nadająca się do wszystkich sprzedam Krawthofera 5 (Górczyn). Pw 120064-55.60

Pralnię
sprzedam z mieszkaniem, do objęcia 5-10 tys. zł. Adres wskaże Kurjer zdw 99 377

Wózek
sportowy niki. resory na sprzedaż. Łączkowski, Rybaki 9. zdw 99 372

Spedytorstwo
kolejowe bezkonkurencyjne w mieście powiatowym zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do Agentury Kurjera Poznańskiego Pleśszew, Kiosk, Rynek. nw 11 090

Dom
z składem art. pism., księgarnia i drukarnia jedyna w miejscu. 10 ubikacji, ogród, 2 morgi, 50 drzew owocowych na sprzedaż. Lewandowski, Rogoźno. zdw 99 349

Pokój
męski z garniturem klubowym okazjnie na sprzedaż. Informacje telefon 68-69. zdw 98 450

Drogerję
25 letnią w obrebie wystawy sprzedam. Wartość 30 000. Kurjer 99 339

Skład
nadający na każde przedsiębiorstwo, przystęp 2 ubikacje nadające się na mieszkanie ewentl. na fabrykację cukierków w centrum miasta na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 99 411

Majątek
200 morg 6 km od Poznania. inwentarz kompletny. dom 8 pokoj. sprzedam za 170 000 zł. wpłaty 120 000. Biuro Handlowe. Walenty Kossman. Fredry 6. zdw 99 417

Pierze
święte darte, nie darte, puch poleca Stanisław Dyczkowski. Wierzbiczyńska 13. zdw 99 224/5

Piekarnia
w pełnym biegu zaraz na sprzedaż. Grabiński, Pobjedziska, Rynek. zdw 99 322/3

Leżanki
kanapy pluszowe, garnitury klubowe, materace sprężynowe, nakładki poleca Sprenger sw. Marcina 74 i Szkołna 11 zdw 99 331/2

Na sprzedaż
3 morgi pszennej ziemi, budynki maszynowe, blisko Poznania pół godziny od stacji Luboń. cena podług umowy. Stanisław Gozdzicki, Lasek, poczta Zabikowo. Poznań-zachód. zdw 98 436/7

Powózka
lekka, samojazd półkryty, powóz na gumach na sprzedaż. Dąbrowskiego 58. jw 2021/2

Dom
masywny 2 pokoje, skład kolonialny i węgla, zaraz do objęcia, podwórze, wjazd, słiczny ogród, dochód 200 miesięcznie, okazjnie 14 000, wpłaty według umowy. Wszepolska Agencja, Poznań, Długa 5. zdw 99 433-4

Maszynę
do pisania 250, rower męski 90 fuzje kal. 16 z futerałem 120 złotych sprzedam. Poznańska 38, III, lewo. zdw 99 516-7

Gospodarstwa
od 6 do 500 morg. także dzierżawy, młyny, kamienice, wille, domostwa z ogrodami, składami, korzystnie na dogodnych splatach poleca "Pawilon". Poznań, Marszałka Focha 112a. Kw 2 330-90

Skład
w Poznaniu, kolonialny, z kompl. urządzeniem, towarem, magiel, do tego 3 pokoje kuchnia za 5 500 zł spiesznie sprzeda "Pawilon", Marszałka Focha 112a. Kw 2 337-8

Platforma
znosi około 40 cetr. oraz wóz roboczy helka i 2 półorki korzystnie do nabycia. Dolna Wilsa 10. zdw 99 560-1

Meble
we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stanisławowski, Woźna 12 (Butelska). bpw 3 761-2

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Sprzyngier Wielka 15. Klientów zamieszkujej odstawiamy własnym samochodem. Pw 10 144-5-0.4762

Teki
torebki damskie, portfele portmonetki, torby do podróży, neszery walizki, kufry, wieszaki, wybór, niskie ceny. Borzech - 8-ka Podgórna 3. Wlasne warsztaty bpw 3421/2

Jadalnie
sydialnie kanapy leżanki, materace, nakładki najtaniej za gotówkę na raty. Ludwik Dołna Wilda 76. bpw 3 433-40

Wózki
dziecięce i budki obciążone ceratą i reperuje. Gumy i kółka na składzie. Siodlarnia Szewska 11. bpw 3749/50

Skład
kapeluszy damskich w śródmieściu z dużym oknem wystawowym z urządzeniem i towarem do odstąpienia. Oferty Kurjer zdw 99 233

Skład
kolonialny przyległe 4 pokoje w Poznaniu nadaje się na każdą inną branżę. Adres Kurjer zdw 99 240

Witold Leworski
Wrocławska 36 najtaniej obrazy i oprawa obrazów. Kw 2351/52

Pończochy
piękne, dobre, tanie. A. Szymański. Poznań, św. Marcina 1. - Specjalny skład pończoch. bpw 3738/39

Skład
rzeźniczy w dużym mieście powiatowym, rynek, całkowite urządzenie składowe i warsztatowe, także 4 pokojowe mieszkanie, stajnie, chlewy z powodu działu majątkowego natychmiast sprzedam za 4 000 złotych. Spieszne oferty do Kurjera pod zdw 99 484

Z powodu
likwidacji mieszkania mam do oddania korzystnie: 2 sypialnie, fortepian i różne pojedyncze meble w dobrym stanie. Obejrzać można od 1-4. Towarowa 21. Firma Witamina. zdw 99 110

Skład
kolonialny z mieszkaniem korzystnie do nabycia. Adres wskaże Kurjer zdw 99 526.

Sypialnię
elegancką sprzeda za 350 złotych. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 99 536.

Automobiliści
Warsztaty,
Rolnicy,
Ślusarze,
Autogeniczne
szwajcowanie (spawanie) wszelkich części metalowych wykonuje szybko, fachowo. Specjalność: spawanie cylindrów, karterów, trybów maszynowych i części aluminiowych. "Ignis", Spawalnia, ul. Wielka 6. zdw 99 446

Składy
poleca także poszukuje takowych. "Informator", Ratajecka 15. zdw 99 453

Brenabor
wózek tania na sprzedaż. Maszalarska 7a. I. zdw 99 429

Salon
brzozy w stylu Biedermeyer i rozmaite starożytne meble mahoniowe, brzozy, gruszy, na sprzedaż. Skarbowa 4, ptr. lewo. zdw 99 439

60 morg
ziemi buraczanej, zabudowanie maszynowe z kompletnym żywym, martwym inwentarzem i dobrymi żniwami, przy kolei sprzedam za 30.000 zł. Gwarantuję precyzyjnie zwracam koszty. Kaczor, Poznań, Generała Prądzyńskiego 48. zdw 99 483

Futra
damskie różne polecam obecnie najtaniej. Naprawiam i przezsnowywuje futra damskie i męskie podług najnowszych modeli. Wykonanie solidne, akuracje i fachowe. E. Pałkowska, Maszalarska 7. I. zdw 99 459

Skład
kolonialny bez mieszkania z towarem lub bez, przy Rynku Jeżyckim tania sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 98 972

Powózka
półkryta na gumowych kołach na sprzedaż. Kasztelan; Strumykowski 34. zdw 99 454

Rowery
cześci, gumy poleca tania. Czerniak, ul. Półwiejska 11. zdw 99 437

Motocykliści
wszelką naprawę wykonuje fachowo. Ignis, Wielka 6. zdw 99 438

Materiały
na ubrania, wyroby Bielskie, kamgarny, czesanki po najniższych cenach poleca J. Paszek, Poznań, Wrocławska 30. zdw 99 539.

Kufer
dobry i koszt do podróży, kasetka do pieniędzy 26x35 do sprzedania tania. Degórska, Nowy Rynek 14-15. zdw 99 543

Dom
ładny, murowany, morgowy ogród, sad nad rzeczką w mieście pod Poznaniem. Cena 20 000 zł. wpłaty 13 000 wprost od właściciela. Hrust, Stęszew, Rynek 20. zdw 99 549

Narzeczoną
pierscionki, obrączki ślubne, szczerze złoto poleca C. Chwilkowski, św. Marcina 40. zdw 99 552

Majątki
350 morgi ziemi buraczanej, cena 300 000, 160 morgi ziemi buraczanej 110 000, 184 morgi ziemi buraczanej, cegielnia 120 000, 150 morgi ziemi pszennej, wiatrak 90 000, 380 morgi ziemi pszenno-żytniej 115 000 1 000 morgi ziemi pszennej 450 000, 600 morgi ziemi buraczanej 400 000 zł., wpłaty 50 procent sprzeda: Rządowski, Toruń, Chelmińska Szosa 52. zdw 99 557

Fabryka
wód mineralnych
hurtownie piw, okazja do świetnego interesu, z powodu wyjazdu korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 99 424

Skład
towarów krótkich i strojów świetnie prosperujący przyrzeczalna ulica, z towarem, urządzeniem, mieszkaniem, cena 5 500 zł dzierżawa 90 zł. Kościan. Bronszewski, Aleja Kościuski 26. nw 11 106

Skład
dwupokojowe mieszkanie, śródmieście Poznania zaraz sprzedam. Oferty Kurjer zdw 99 589

Kanarka
z klatką śpiewaka tania sprzedam. Górna Wilsa 65, III, lewo. zdw 99 593

Fiat
model 500 sprzedam za 4.000 gotówką. Sitarska, P. Wawrzyniaka 33. zdw 99 595

Polowczyk
gryfon płowy, rok stary nietre-sowany dobrych zalet sprzedam tania. Północna 8, I. zdw 99 598

Dom
z 2 składami w najlepszym położeniu w Kobylinie, przytem duże podwórze w krótkie na sprzedaż. Zgłoszenia przyjmuje Richard Krug, Kobylin. zdw 99 595

Drogerję
świetnie prosperującą sprzedam tania. Kurjer zdw 99 300

2 konie
wóz ciężarowy szory zaraz na sprzedaż lub oddzielnie. Antkowiak, Górna Wilsa 73. zdw 99 580

Willa
na Łazarzu, przy tramwaju, piętrowa, 9 pokoi, kuchnia z wszelkimi komfortem, dom dla służby garaż, stajnia, do tego 3.800 mtr. kw. ogrodu, cena 180.000 wpłaty 100.000 zł reszta hipoteka Spieszne zgłoszenia "Pawilon", Poznań, Marszałka Focha 112a. Kw 2383

Piekarnię
cukiernię w dobrym biegu, kompletnym urządzeniem, towar, umebliowane 2 pokoje, kuchnia, cena 2 500 zł z powodu choroby sprzedam. Zgłoszenia Agencja Kurjera, Wronki. nw 11 095

Folwark
560 morg, ładnie położony przy jeziorach, w tem cegielnia w pełnym biegu, żywy i martwy inwentarz kompletny, zaraz na sprzedaż. Cena 300.000 zł wpłaty 150.000 zł, reszta do 30 lat. Matecki, Pleśszew, Sienkiewicza 6. nw 11 094

Sprzedam
zaraz wyłocznice do soków owocowych średniej wielkości oraz młynek do owoców. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. Stary Rynek 5407

Sprzedam
dobrą fuzję kurkówkę dwunastkę, fuzję "Damas Prima". Oferty Kurjer rw 5400

Przedsiębiorstwo
zbożowe, wymiara maki i opalu, w mieście prowincjonalnym z bardzo dobrą okolicą z powodu starości sprzedam. Zgłoszenia Reklama Polska. Aleje Marcinkowskiego 6, pod "5357". Kw 2391

Meble
po znizonych cenach poleca Pluciński, Wodna 7, łózka połowe stałe na składzie. zdw 99 611

Skład
spożywczy dobrze zaprowadzony, telefon, światło elektr. mieszkanie, 4 pokojowe z kuchnią, obszernie piwnice, Bydgoszcz, sprzedam zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 605

Dom
nowy 28 bud., II. piętra, rynek na prowincji zaraz na sprzedaż. W domu mieści się skład papieru od 40 lat. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 608

Samochód
6 cylindrowy, po gruntownym remoncie, 4 nowe opony, 2 rezerwowo, nadający się na półciężarowe okazjnie na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 578

Folwarki, gospodarstwa
230 morg, cena 220.000 zł. wpłaty 120.000 zł. 250 morg cena 150.000, wpłaty 60.000 zł. 150 morg, cena 60.000, wpłaty 40.000 zł. 153 morg, cena 65.000, wpłaty 35.000. 160 morg, cena 95.000, wpłaty 65.0. i wiele innych mniejszych gospodarstw wszystkie kompletnymi zasiewami, inwentarzami zaraz do sprzedania. Biuro Pośrednicze Sew. Mielżyńskiego 25. tel. 22-63. rw 5405

Majątki
I. klasy 1.300 morg, 70 sztuk bydła, 70 świni, 50 koni. Cena 130.000 dolarów, wpłaty 80.000 dolarów, 330 morg 14 koni, 35 bydła, 30 świni. Cena 170.000, wpłaty 80-100.000. J. Płoszynski, Mogilno, Plac Wolności 6. zdw 99 624

Skład
artykułów, damskich, męskich, damskiej konfekcji, centrum Poznania, Wielka 5, narożnik Staro Rynku, 2 wystawowe okna sprzedam tania 26.000 z tow. zdw 99 854

Kamienicę
sprzedam w pow. mieście gdzie szkoła, garnizon i szkoła kadetów, ewtl. zamienie na resztówkę lub folwarczek ewtl z dopłatą. Roczny dochód 7.000 zł. Zgłoszenia Agencja Kurjera, Kościan. nw 11 108

Gospodarstwa
96 morgi ziemi pszennej, budynki dobre, inwentarz i urządzenie kompletne w pow. kościańskim sprzedam na dogodnych warunkach. Antoni Piwosz Chrzan. pow. Kościan. nw 11.1.7

Sprzedaje
kiosk wystawie. Głogowska 107. IV. piętro, 8 wiecior, zdw 98 960

Pianino
mały Bechstein. Wiadomość Kurjer zdw 99 447

Brzytwy
od 5 zł. zyłetki tuż 2,50-3,00 zł. mydło do golenia od 40 gr. pendzle od 75 gr. paski od 1,50 zł. kamienie do wycierania od 90 gr. poleca najtaniej Wenzlik, Poznań, Al. Marcinkowskiego 19. dw 5 593

Silny
koń na sprzedaż. Chwaliszewo 13. zdw 99 343

5 KUPNA

Szpica
(psa) młodego białego kupię. Oferty Kurjer dw 6 517

Majątków
ziemskich różnej wielkości dla poważnych reflektantów poszukuje Biuro Rolnicze Włocławek. nw 9525

Parcele
natychmiast kupię w obrebie Poznania, lub blisko Poznania od 1.000-3.000 metrów. Pośpiech po

Wspólnika
do hurt. koloni, który przejmie kierownictwo, poszuk. Zgłoszenia z podaniem posiad. gotówki do Kurjera Pozn. zdw 98 664

10.000 zł
poszukuje pożyczki hipoteki terenów w Wilie. Zgłoszenia „Par“, 27 Grudnia 18 pod 58.365. Pw 12 041-58.365

Wstąpię
jako wspólnik do fabrykacji artykułu spożywczego. Oferty uprasza się z podaniem produktu i warunków do Kurjera zdw 98 936

Poszukuję
2 — 3.000 zł, dam doby zastaw wysoki procent. Kurjer zdw 99 061

50 tys.
poszukuje na 1 hipotekę na nowo-wybudowaną salę i wspaniałą willę w powiat. mieście, za wys. procentem. Wartość realności 200 tys. zł. Zapytania Kurjer zdw 99 080

5.000—8.000 zł
pożyczki z zabezpieczeniem za ciężki poważnie na zdrowych fundamentach stojące przedsiębiorstwo. Zgłoszenia pod zdw 98 103

Fachowiec
siła pierwszorzędna przyjmie na rachunek bufet wraz z kuchnią w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 306

Wstąpię
jako wspólnik czynny z gotówką w Poznaniu. Pierwszorzędny fachowiec. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 307

10 do 15.000 zł
pożyczki poszukuje na pierwszą hipotekę na willę pod Poznaniem Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 480

Ślusarz
lub mechanik posiadający 10—15 tys. zł do masowego wyrobu w metalu, drobny przemysł, potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 412

Wspólnika
z kapitałem około 10.000 zł poszukuje się do bardzo lukratywnego przedsiębiorstwa. Oferty do Kurjera zdw 99 443

12.000 zł
dam na 1 hipotekę kamienicy na 15 proc. Oferty Kurjer zdw 99 537

Wspólnika
z kapitałem do 100 tysięcy zł. poszukuje większy młyn parowy, okolica abrdzo dobra, położony przy głównym torze Poznań—Katowice. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 558

Poszukuję
osobę z kapitałem 6—7.000 zł na miejsce zastępcy do prosperującego składu i biura komisowego w Poznaniu. Zgłoszenia Organizacja, Górna Wilda 10. zdw 99 570

1.000—2.000 zł
poszukuje na wysoki procent. Gwarancja zapewniona. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 573

Wspólnika
ciekiego lub czynnego z kapitałem 15 do 20.000 zł do przedsiębiorstwa bezkonkurencyjnego — przyjmie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 509

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
pięciopokojowe komfortowe, centrum do odstepienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 137

Mieszkanie
jednopokojowe wynajme. Widziński Maleckiego 15, podwórce, parterze. zdw 99 100

5 pokojowe
słoneczne mieszkanie w willi z wszelkimi wygodami, gruntownie odrestaurowane z kompletnym i dłuższym kontraktem z powodu wyjazdu natychmiast odstąpię. Oferty Kurjer Poznanski zdw 93 796

Oddam
pokój z meblami w śródmieściu za 1.000 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 99 167

Mieszkanie
4 pokojowe komfort. pięknie położone, wdzierżawi natychmiast właściciel z dwuletnim czynszem zgóry. Oferty uprasza się do Kurjera Pozn. zdw 99 221

Pokój
z kuchnią wynajme. Witkowiak, Zabikowo. zdw 99 366

Mieszkanie
pokoje umeblowane i dla małżeństw, składają rozmaite brzozy wielkim wyborze poleca i poszukuje Cyranik, św. Marcin 63. zdw 99 361

Mieszkania
6 razy pokój kuchnia, 4 razy 2 pokoje, 2 razy 3 pokoje, 2 razy 4 pokoje, 2 razy 5 pokoi oraz 6 pokoi, meblami i za dzierżawę wskaże „Fragut“, Kozia 21. zdw 99 470

5 pokojowe mieszkanie
w nowej willi komfortowe zaraz na dogodnych warunkach do wdzierżawienia wprost od właściciela. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer pod zdw 99 460

Mieszkania
1, 2 pokojowe z kuchnią wprost od gospodarza odda Biuro, Wroniecka 12, I. od 9—3. zdw 99 450

2 pokoje
z kuchnią odstąpię zaraz za zgodą gospodarza. Szamarzewskiego 31, IV. ptr. zdw 99 435

Mieszkania
poleca „Informator“ Ratajczaka 15. (Pasaż Apollo) zdw 99 457

Mieszkanie
4 pokojowe komfortowe, partierowe z meblami lub bez zaraz wynajme poważnym reflektantem. Oferty zdw 99 602

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia, meblami 3.200 zł, 3 pokojowe kuchnia komfort z meblami 9.000 złotych, 6 pokojowe 10.000 zł, jednopokojowe 1.500 zł wszystkie w centrum zaraz wolne. Biuro Pośrednicze, Seweryna Mielżyńskiego 25, tel. 22-63. rw 540

4 ubikacje
z kuchnią w śródmieściu na dające się na każdy cel do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 99 616

Wielkopańskie
mieszkanie, 6 pokoi, centralne ogrzewanie, zdrowe położenie, bez odstepnego do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 99 617

Zaraz
do oddania 7 pokojowe komfortowe mieszkanie przy ul. Matejki vis a vis parku Wilsona. Zgł. do Kurjera pod zdw 99 619

Mieszkanie
w willi 6 pokoi komfortowych, do tego orodkęd warzywny w pobliżu Rynku Wiledeckiego wprost od właściciela Czynsz 2 lata zgóry. St. Faleński, Centrala Handlowa, Poznań, 27 Grudnia 5. zdw 99 531

9 SZUKA MIESZK

Który
z pp. właścicieli domu odstąpi młodemu małżeństwu mieszkanie jedno lub dwupokojowe z kuchnią? Łaskawe oferty proszę do ekspedycji Kurjera pod zdw 98 824

2—3
pokoi szuka bezdzietne małżeństwo. Inform. Grajek, Odskok. zdw 98 825

Poszukuję
3—4 pokojowego mieszkania, płace czynsz za 2 lata, warunek azienka. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98 084

Poszukuję
mieszkania lub próżnego pokoju z kuchnią. Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 99 220

Młode
małżeństwo poszukuje mieszka 2 pokojowego z kuchnią lub pokoju z kuchnią, najchętniej Wilda, dzierżawa zgóry, pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer zdw 99 196

Poszukuję
mieszkania 4 lub 5 pokojowego z łazienką, wprost od gospodarza. Oferty skierować ul. Słowackiego 38, Talarczyk. zdw 99 335

2 lub 3
pokoi z kuchnią poszukuje młode małżeństwo, wprost od gospodarza, ewtl. czynsz zgóry. Zgłoszenia do Kurjera Poznanskiiego zdw 99 333

Poszukuję
mieszkania pokój i kuchnia lub dwa pokoje od zaraz lub 1. 10. dzierżawa za rok. Oferty pod zdw 99 308

3—4 pokoi
poszukuje solidny reflektant wprost od gospodarza zapłaci zgóry umówiony czynsz. Oferty Kurjer pod zdw 99 301

1—2 pokoi
poszukuje młode spokojne małżeństwo, wprost od gospodarza. Płace dzierżawę zgóry. Oferty do Kurjera pod zdw 99 373

Mieszkanie
około czteropokojowe poszukuje się wprost od gospodarza. Oferty do Kurjera zdw 99 441

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje 2 pokojowego mieszkania z kuchnią wprost od gospodarza, czynsz za rok zgóry. Oferty Kurjer zdw 99 540

2 pokoi
z kuchnią poszukuje młode inteligentne małżeństwo za 3 lub 3 letnią dzierżawą. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 554

Portjerstwa
z mieszkaniem poszukuje kolo-dziej, który podejmie się wszelkiej reparacji domowej Zgłoszenia Kurjer zdw 99 522

10 ZAMIANA MIESZKANIA

4 pokojowe
mieszkanie zamienię na 3 pokoje, ul. Dąbrowskiego 4 zdw 98 351

Zamienię
duże nowe mieszkanie bez portjerstwa na portjerstwo. Adres wskaże Oredownik zdw 99 259/260

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
dla 2—3 osób, elektryczność, łazienka korzystnie wynajme. Adres wskaże Kurjer Stary Rynek rw 5386

Pokój
umeblowany z światłem elektrycznym lepszym panu do wynajęcia Pościel i bielizna pożądana, Śniadeckich 18, drugie piętro, lewo. zdw 95 950

Pokój
dla 2 panów. Półwiejska 29, parter, prawo. zdw 98 331

Pokoje
komfortowe, telefon Ratajczaka 29, III, lewo. zdw 98 862

Inteligentnego
pana na wspólny pokój od 15 czerwca lub 1 lipca. Strzelecka 20, I. ptr. lewo. zdw 99 012

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Kochanowskiego 22, I. prawo. zdw 99 148

Pana
na wspólny pokój. Piekary 6, III. ptr. lewo. zdw 98 986

Pokój
frontowy słoneczny, niekrepujący, światło elektr. zaraz ewtl. 15. dla pana na stanowisku. Kreta 23, II. ptr., lewo. zdw 98 929

Pokój
umeblowany z balkonem i elektr. oświetleniem dla solidnego pana do wynajęcia. Wierzbicice 5, III, lewo. zdw 98 446

Umeblowany
pokój elegancki, niekrepujący wynajme. Okolica Kaponiery Adres Kurjer zdw 98 461

Pokoje
umeblowane, także dla małżeństwa, stale wynajmuję, także proszę zgłaszać „Pawilon“ Marszałka Focha 112a. Kw 2321

Pokój
porządnie umebł. frontowy, słoneczny dla 2 osób Ogrodowa 19, III, lewo. zdp 98 983

Pokój
umeblowany do wynajęcia Patrona Jackowskiego 35, II., prawo. zdw 99 239

Pokój
na 1—2 osób w kulturalnym domu, Chelmońskiego 2, II. zdw 99 229

Pokój
z dwoma łózkami i wspólny. Strzelecka 5, III, lewo. zdw 99 230

Pokój
umeblowany, frontowy duży wdzierżawie. Ul. Podgórna 4, III, ptr., prawo. zdw 99 231

Matejki
53, I. p. prawo pokój do wynajęcia. zdw 99 209

Mały
umeblowany pokój wynajme. Białonowski, Kraszewskiego 8. zdw 99 211

Pokój
wspólny dla panów. Strzelecka 8, III, lewo. zdw 99 201

Duży
pokój balkonowy wynajme inteligentnemu małżeństwu (oboje pracując). Adres wskaże Kurjer zdw 99 194

2 pokoje
umeblowane, jeden na II, drugi na trzecim piętze zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Śniadeckich 4, III, prawo. zdw 99 199

Pokój
umebł. słoneczny elektryczność, na dwie osoby do wynajęcia. Jackowskiego 25, II, prawo. zdw 99 185

Elegancko
umeblowany pokój dla dwóch lepszych panów zaraz do wynajęcia. Szwajcarska 14, II., lewo zdw 99 184

Balkonowy
elegancki pokój tania wynajme. Suwalski, Marszałka Focha 74. zdw 99 341

Pokoik
pani inteligentnej na 1/2 miesiąca wynajme. Wesolowska, Górna Wilda 3. zdw 99 354

Dwóch
lepszych panów przyjmie na pokój. Szymański, Wielkie Garbary 29. rw 5387

Pokój
od 1 lipca spokojnemu panu odnajme. Kwiatowa 10, III., prawo. zdw 99 312

Pokój
umeblowany wspólny panu wynajme ul. Wszystkich Świętych 6, II. ptr., lewo. zdw 99 503

80 zł
pokój frontowy czysty dla dwóch lepszych panów. Marszałka Focha 82, parter, prawo. zdw 99 502

Pokój
do wynajęcia św. Wojciech 21, I. prawo. zdw 99 513

„Informator“
poleca pokoje umeblowane od 30 złotych miesięcznie. Dla przyjezdnych złotych 3—5 dziennie. Ratajczaka 15, (Pasaż Apollo), Tel. 58-17. zdw 99 456

Pokój
wynajme z utrzymaniem lub dla wystawców tania. Wielkie Garbary 5, front, III. p. zdw 99 419

Zielona 7
I. podwórce, pokoik przechodni panna. zdw 99 501

Dwa
pokoje umeblowane dla panów lub małżeństwa do wynajęcia zaraz lub od 1. Warchlewski, ul. Przecznicza 2. zdw 99 5

Dwa
pokoje, sypialnia i pokój meski dla jednego, lepszego pana. Towarowa 21, I., prawo zdw 99 590

Pokój
do wynajęcia. Kościelny, Grunwaldzka 30. zdw 99 584

Pokój
elegancko umeblowany dla inteligentnej osoby zaraz do wynajęcia. Rynek Jeżycki 3, II lewo. zdw 99 572

Pokój
umeblowany inteligentnemu bezdzietnemu małżeństwu wynajme. Wielkie Garbary 18, III lewo. zdw 99 571

Pokój
odnajme. Prusa 17, I ptr. zdw 99 562

Pokój
wynajme. Długa 4, podwórce prawo I ptr. zdw 99 554

Pokój
ładnie umeblowany wynajme krótszy lub dłuższy czas. Kraszewskiego 19, III., prawo. zdw 99 313

Pokój
3—2 łózkami zaraz. Poznańska 8/10, II., lewo. zdw 99 319

Pokój
słoneczny frontowy na 1 lub 2 osoby wynajme zaraz. Staszica 3, II., lewo. zdw 99 320

Pokój
duży elektryczność, obiady ewentl. całe utrzymanie stałemu lokatorowi od 1. 7. Kreta 6, III, prawo. zdw 99 388

Pokój
na 1 lub 2 osoby zaraz. Szamarzewskiego 14, parter, prawo. zdw 99 282

Pokój
umeblowany zaraz. Półwiejska 40, II., Grosman. zdw 99 296

Pokój
umeblowany oddam. Ferczowa, Łakowa 18, dom ogrodowy I. piętro. zdw 99 300

Pokój
z wszelkimi wygodami do wynajęcia. Mickiewicza 29, III., lewo, tel. 61-69. zdw 99 303

Pokój
słoneczny umebł. do wynajęcia, ul. Słowackiego 52, II., prawo. zdw 99 251

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Małe Garbary 4, I. piętro, na prawo. zdw 99 371

Dobrze
umeblowany pokój zaraz lub później do wynajęcia. Wielkie Garbary 50, II, lewo. zdw 99 370

Mieszkanie
3 komfort. umebł. pokoje z użytkowaniem kuchni wynajme blisko pl. Wolności, ewentl. oddam pokoje pojedynczo. Adres wskaże Kurjer zdw 99 353

Pokój
frontowy osobne wejście wynajme solidnemu panu zaraz. Drużbatickiej 1, II, lewo. (Łazarz). zdw 99 357

Pokój
ładny słoneczny, balkonowy z użytkowaniem kuchni dla inteligentnego małżeństwa bez dzieci lub pani dom, gdzie niema kobiety zaraz wynajme na stałe. Adres Kurjer zdw 99 353

Pana
na wspólny pokój. Patrona Jackowskiego 29, II. ptr., front, lewo. zdw 99 409

1—2
pok. eleg. umebł. salon z fortepianem, sypialnia lub pojed. do wynajęcia. Ewtl. użycie kuchni. Śniadeckich 6, III. p. drzwi środkowe. zdw 99 410

Pokój
na 2 osoby. Czerniejewicz, św. Marcin 27. zdw 99 350

Wynajmę
pokój. Gołębia 4, I. zdw 99 347

Pokój
do wynajęcia. Ul. 27 Grudnia 5, II. piętro, wprost. zdw 99 348

Pokój
umeblowany dla 1 lub 2 panów zaraz od wynajęcia. Półwiejska 36, I. prawo. zdw 99 345

Pokoje
dni, tygodnie. Asnyka 1, II. przy Słowackiego 27. zdw 99 344

Pokój
umeblowany dla pana zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Zielona 3, parter, prawo. Pw 120 98-55, 80

Pokój
umeblowany dla panów zaraz. Jeżycka 35, I. prawo. jw 2026

Pokój
niekrepujące wejście, z utrzymaniem wynajme. Półwiejska 8, III, prawo. dw 6520

Umeblowany
frontowy pokój (elektryczność) wynajme. Niegolewskich 2, I. lewo. zdw 99 413

Pokój
dwom lepszym panom utrzymanie lub bez, wynajme zaraz. Półwiejska 25, I. zdw 99 415

Pokój
duży frontowy ładnie umeblowany od 1. 7. wynajme. Górna Wilda 84, I., lewo. zdw 99 278

2 pokoje
słoneczne wynajme. Strzelecka 25, III, prawo. zdw 99 385

Pokój
dla małżeństwa używaniem kuchni wskaże Agentura, plac Sa-pieżyński 7. zdw 99 520-1

Czysty
pokój wolny. św. Marcin 27, III, lewo. zdw 99 405

2 pokoje
ładnie umeblowane słoneczne na czas Wystawy wzl. na stałe od 1—4 osób zaraz tania wynajme. Górna Wilda 44, III. prosto, narożnik Szwajcarskiej. zdw 99 485

Małżeństwu
wynajme pokój używanie kuchni „Fragut“, Kozia 21. zdw 99 471

Pokój
ładnie umeblowany, słoneczny do wynajęcia. Matejki 5, III., prawo zdw 99 535

Umeblowany
pokój od 1 lipca. Górna Wilka 67, III prawo. zdw 99 534

Pokój
na dwie osoby, elegancko umeblowany, słoneczny z utrzymaniem, ewentualnie bez zaraz do wynajęcia. Patr. Jackowskiego nr. 11, front, parter prawo. zdw 99 527

Pokój
umeblowany panu inteligentnemu wynajme. Spokojna 1, I. prawo. zdw 99 444

PP. Kursistów
przyjme na stację. Jeżycka 35, I. lewo. zdw 99 445

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Wierzbicice 57, III. ptr. prawo. zdw 99 428

„Informacja“
św. Marcin 11, poleca pokoje, także małżeństwu. zdw 99 431

Elegancki
pokój 2 panom stałej posadzie wynajme 1. 7. Szyperska 1, III, lewo. zdw 99 432

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Pocztowa 14, II. piętro, lewo. zdw 99 422

Dobrze
umeblowany pokój dla 1—2 osob. elektr., łazienka, Wierzbicice 17, wysoki parter, lewo. zdw 99 481

Pokój
1—3 osób utrzymaniem (bez). Półwiejska 2, III, prawo. zdw 99 472

Pokoje
duży i wspólny wynajme. Gwarna 8, III, prawo. zdw 99 473

Pokój
elegancki, inteligentnej osobie wynajme. Polna 3, front, II. prawo. zdw 99 477

Pokój
umeblowany dla pana. Długa 9, I prawo. zdw 99 547

Pana
na wspólny pokój. Marszałka Focha 61, III drugie drzwi prawo. zdw 99 550

Pokój
dla solidnego pana do wynajęcia. 3 Maja 3, dom ogr. I lewo. zdw 99 575

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Lodowa 1, III, lewo. Rynek Łazarzski. zdw 99 501

2 pokoje
umeblowane balkon. solidnym panom wynajme. Słowackiego 39, III, prawo. zdw 99 500

Pokoje
dziennie, miesięcznie korzystnie. Matejki 55, trzecie, lewo. zdw 99 499

Frontowy
pokój umeblo

Kursy Handlowe Teofila Preisss

w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 29.

Założone w roku 1893.

Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału. Nowe kursy 3 lipca. Tygodniowo 30 lekcji. Prospekty na żądanie. Dołączycie znaczek pocztowy. ZW 1867-5

Szofer
38 lat, władający językiem polskim, niemieckim z dłuższą praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 426

Szofer
kawaler z praktyką znający dobrze swój zawód z poleceniem poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 427

Pomocnik
fryzjerski z prowincji poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 464

Mistrz
krawalski, kilkoletni kierownik warsztatu krawalskiego w Poznaniu poszukuje odpowiedniej posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 99 461

Poszukuję
posady magazyniera, bufetowego lub inkasenta z kaucją zaraz. Oferty Kurjer zdw 99 452

Cukiernik
samodzielny, energiczny, szuka posady ewentualnie obsługa gości. Łaskawe oferty Kurjer zdw 99 559.

Demoiselle
brevet institutrice française, élève dernier cours Conservatoire musique, donnerait leçons conversation on musique à la campagne pendant vacances, se réservant droit études piano. Offres Kurjer zdw 99 486

Inteligentna
panienka poszukuje jakiegokolwiek posady, być może z utrzymaniem, wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer zdw 99 530.

Bufetowa
z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 99 528

Książkowy
ukończony kurs handlowy, wykształcenie gimnazjalne, język niemiecki, polski poszukuje posady celem uzupełnienia wiadomości. Krótka praktyka odbędzie bezpłatnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 440

Pielegniarka
do dzieci poszukuje posady. zdw 99 425

Osoba
z dobrego domu poszukuje posady od 1 lipca najchętniej jako samodzielna zarządczyni domu, lub na folwarku blisko Poznania. Ma bardzo dobre, długoletnie świadectwa. Obniżajmniej dobrze z całym gospodarstwem domowym. Łaskawe oferty Kurjer zdw 97 744

Handlowiec
z branży materiałów budowlanych poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 99 397

Biurowy
poszukuje natychmiast jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 99 398

Krawcowa
poleca się poza dom. Śniadeckich 4, wysoki parter, lewo. zdw 99 395

Biuralistka
z praktyką pisząca na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 99 494

Ślusarz mechanik
posiadający kilkoletnią praktykę warsztatową i wyszkolenie techniczne, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 99 492

Bielizniarka
dobra poleca się poza dom. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 355

Pokojowa
uczciwa z dobrymi świadectwami poszukuje posady do lepszego państwa w Poznaniu najchętniej na majątek od 15. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 99 352

Młodsza
pracznica poszukuje prania w domu. Oferty Kurjer zdw 99 351

Nauczycielka
muzyki z językiem niemieckim poszukuje posady na czas wakacji. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 479

Panienska
ewentl. bona int. z lepszej rodziny poszukuje posady do dzieci zaraz, okolica obojetna, możliwie i wyjazd. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 114

KAŻDY POSIADACZ GRAMOFONU

może sam, u siebie w domu z łatwością nauczyć się języka obcego, w sposób naturalny, z żywej mowy, reprodukowanej zapomocą płyt i drukowanego tekstu, z 30 lekcjami systemem „Linguaphone”, zatwierdzonym przez Ministerstwo Ośw. Publ. i zaleconym przez Zjazd Nauczycieli Języków Obcych w Warszawie. Żadajcie bezpłatnej broszury o naszej metodzie! Oddział londyńskiego Linguaphone Institute, Warszawa, Trębacka 11, telefon 329-08. Tp 2750

Pokojowa
siła pierwszorzędna, czysta, uczciwa, która służyła w lepszych domach może się zgłosić Mickiewicza 24, III. lewo, pomiędzy 10-4 po południu zdw 98 462

Mleczarski
majster potrzebny do mleczarni, znający się na fabrykacji Kefiru i Jogurtu, kawaler. Oferty nadsyłać Królewska-Huta, ul. Cmentarna 7, Rubach. nw 11 105

Karosiarka mistrza
poszukuje nowo zakładającą się fabryka karoserii w Malopolsce. Reflektuje się tylko na siłę pierwszorzędna. Dobra egzystencja zapewniona. Zgłoszenia będą rozpatrywane w Poznaniu od 20 do 24 czerwca. Zgłoszenia pod nw 11 098 do ekspedycji Kurjera

Fryzjera
damskiego (fryzjerki) biegłego w ondulacji tylko siły pierwszorzędnej, pensja podług ugody poszukuje od 1 lipca. Jan Spychalowiec, Pleszew, Rynek Hotel. nw 11 096

Uczeń
z ukończoną szkołą handlową, językiem polskim i niemieckim do branży kolonialnej, win wódek za wolnym utrzymaniem może się zaraz zgłosić. St. Słomiński, Gniezno, Warszawska 34. nw 11 092

Radjomechanika
zdolnego, sumiennego na stałą pracę poszukuje Centrala Optyczna, Bydgoszcz, Gdańska 7. Do ofert proszę dołączyć odpis świadectw i podać pretensje. dw 6525

Dwóch
zdolnych czeladników blacharskich na stałą pracę oraz ucznia z dobrymi świadectwami szkolnymi przyjmie zaraz. S. Palczowski, mistrz blacharski, Środa. nw 11 104

Pensjonat Sióstr Zmartwychwstania P-go

Poznań, ulica Marszałka Focha 147

przyjmuje

PANIENKI

uczęszczające do szkół średnich. Udziela im opieki w naukach i wychowaniu. — Przy Zakładzie duży ogród. zw 1689

Wymowne Panie
do zwiedzania prywatnej klienteli poszukuje. Kaźmierczak, Patrona Jackowskiego 25, front, parter, lewo. zdw 98 728

Poszukuję
młynarza odpowiedniego fachowca do młyna motorowego zaraz przyjmie. M. Nowostowski, Poznań, Rybaki 20 a, III. ptr. zdw 99 583

Kasjerka - biuralistka
początkująca z ukończoną szkołą handlową potrzebną zaraz. Zgłoszenia piśmienne do Kurjera Poznańskiego zdw 99 606

Dwóch
uczni zaraz potrzebni. Synowie uczciwych rodziców. Mistrz piekarski, Andrzej Roszak, Poznań, Rynek Łazarski 7. zdw 99 600

Krawcowa
odpowiedzialna jako deryktryze do nowoutwartego Salonu Mód poszukuje. Gaża 300 zł miesiecznie. Oferty Kurjer zdw 99 601

Młodsza
panienka pisząca biegle na maszynie od kancelarii adwokackiej zaraz potrzebna. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 603

Ślusarka
dla 2 dzieci i prac domowych potrzebna zaraz. Czuperowa, ul. Łakowa 17, I. zdw 99 604

Krawcowa
na odzież roboczą poza dom potrzebna. Kramarska 7. zdw 99 515

Stenotypistka
biegła z praktyką adwokacką potrzebna zaraz. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 99 514

Panienska
do sukien potrzebne zaraz. W. Dekubanowska, Wierzbicice 13. zdw 99 506

Posługaczka
potrzebna zaraz. W. Dekubanowska, Wierzbicice 13. zdw 99 505

Potrzebna
zaraz starsza dziewczyna z dobrem gotowaniem i uczniami do obsługi gości. Piwo Okocimskie, Marszałka Focha 55. zdw 99 607

Szofer
z dłuższą praktyką na takówkę potrzebny zaraz. Wieczorek, Górna Wilda 42. zdw 99 411

Krawcowa
w domu potrzebna. Wielkie Garbary 2, III. lewo. zdw 99 423

Apteka
w Poznaniu poszukuje zaraz lub 1. 7. asystenta. Zgłoszenia z podaniem referencji i pretensji do Kurjera Pozn. zdw 97 750

Panienska
do 4 letniego chłopca potrzebna zaraz do Gniezna. Zgłoszenia Kurjer dw 6505

Ucznia (nice)
z szkoły wydziałowej na drogerzystę, potrzebujemy zaraz lub później. Br. Machalla, Poznań, 27 Grudnia 2, Drogeria - Perfumeria - Fotografia. zdw 97 840

Nauczycielka
rutynowana do czwórka dzieci od 6 do 9 lat, potrzebna na wieś od 1. 7. lub 1. 8 29 r. Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw do Kurjera dw 6483

Poszukuję
młodszej dziewczyny lub sieroty do lekkich prac domowych. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 043

Ślusarka
do wszystkiego do dwóch osób potrzebna zaraz. Zgłoszenia Niegolewskich 4, II. lewo. zdw 98 884

Do wiertarki
kłapek szcztokarskich poszukujemy zaraz specjalisty W. Lillensiek & Co. Fabryka kłapek szcztokarskich, Września, Warszawska 29. nw 11 004

Uczennica
i młoda ekspedientka do składu rzeźniczego może się zaraz zgłosić. Ul. Szamarskiego 19. zdw 99 150

Asystent
dentystyczny z powodu choroby na dłuższy czas zaraz potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 939

Pensjonat Sióstr Zmartwychwstania P-go

Poznań, ulica Marszałka Focha 147

przyjmuje

PANIENKI

uczęszczające do szkół średnich. Udziela im opieki w naukach i wychowaniu. — Przy Zakładzie duży ogród. zw 1689

Elew gospodarczy
pod dyspozycję właściciela bezwzględnie wynagrodzenie potrzebny zaraz na 1.000 mg. w Pozn. Ref. tylko na kandydatów z wyższym wykształceniem z lepszemu domu, nawet bez praktyki. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. dw 6484

Ślusarka
pokojówka oraz chłopiec do posyłek mogą się zaraz zgłosić. Wielkopolski Dom Gościnny, ul. Niecała. zdw 99 203

Panienska
do maszyni mierzekowej, wprawna potrzebna. Haftoplis, Poznań, Woźna 10. zdw 00 001

Kucharz (kucharka)
pierwszorzędny wykwalifikowany w całym zakresie swego zawodu, z dobrymi świadectwami potrzebny zaraz. Oferty: Zarząd Dóbr Ostromecko, Pomorze. dw 6508

Ślusarka
do wszystkiego potrzebna zaraz. Jeżycka 7, II. prawo. zdw 99 175

Nakładczki
młodszej, bieglej poszukuje zakład litograficzny. Adres wskazuje Kurjer zdw 99 135

Syn
uczciwych rodziców, chcący się wyuczyć piekarską i cukierniczą może się zaraz zgłosić. St. Łajp, mistrz piekarski, ul. Kościelna 17. jw 2004

Oddamy
każdemu dobre pewna opatencje bez wszelkiego ryzyka - Zgłoszenia piśmienne przyjmijcie za załączeniem znaczka Em-Ka-Werk Myslowice G 31. Pw 6052-71 439

Uczennica
do składu i ekspedycji, inteligentna i ręczna, możliwie z szkołą handlową może się zgłosić. Fabryka kolder, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 25. zdw 98 625

2 czeladników
szewskich może się zgłosić na pasową pracę zaraz. E. Lange, Poznań, Wolnica 7, I. ptr. zdw 98 589

Fryzjerski
pomocnik zaraz Kraszewskiego 18. jpw 2020

Kowal
(żonaty) z zacięciem, znać się na elektrotechnice potrzebny zaraz. Jaryń, poczta Wieleń, pow. Czarnków. zdw 99 182

Aptekarza
magistra farm. ewtl asystenta (tki) zaraz lub od 1 lipca poszukuje na zastępstwo lub stałą posadę apteka w Poznaniu. Zgłoszenia z warunkami i referencjami do Kurjera dw 6492

Ogrodowy
doświadczona siła kawaler potrzebny zaraz. Jaryń, poczta Wieleń, pow. Czarnków. zdw 99 181

Zegarmistrzowski
uczeń może się zgłosić. Gasiorowski i Frankowski, sw. Marcin 34. zdw 98 717

Apteka
w Opalenicy poszukuje od 1. 10. pomocnika (cy) lub dobrze wpracowanej siły pomocniczej. Zgłoszenia przy wolnym mieszkaniu i z utrzymaniem uprasza wraz z pretensjami i referencjami. M. Straburzyński. zdw 98 887

Uczeń
krawiecki może się zgłosić. Wieniewicz, Ratajczaka 32. zdw 98 521

Ślusarka
dziewczyna wiejska z dobrymi świadectwami potrzebna jako druga do wszelkiej pracy domowej na probostwo na wieś zaraz. Zgłoszenia osobiste do p. Kozłowski, Poznań, ul. Kantaka 7. zdw 99 187

Monte
zaraz do pomocy przy remoncie samochodu na wieś poszukiwany. Wymagana znajomość Flata. Zgłoszenia przyjmuje Kurjer Pozn. zdw 99 329

Stałą posadę
dam wzamian za wypożyczenie 2.000 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 290

Chłopcy
starsi do sprzedaży na P. W. K. Rybaki 22a, sklep. zdw 99 285

Kucharka
tylko z dobrem gotowaniem i pierwszorzędnymi świadectwami potrzebna od 1 lipca. Wrocławska 31, I. pietro, wchód z Jaskółczej. Zgłoszenia pomiędzy 7-8 wieczorem. zdw 99 338

Krawcowa
pierwszorzędna na balowe i wizytowe suknie może się zgłosić. Michalska, Wronecka 3. rw 5391

Malarz-artysta
wykonujący godła reklamowe potrzebny przejściowo. Oferty Kurjer zdw 99 310

Uczennica
z wyższym wykształceniem, władająca językiem polskim i niemieckim, potrzebna zaraz za dobrem wynagrodzeniem do składu artykułów sanitarnych. Oferty Kurjer zdw 99 311

Szofer
kawaler, który jeździł Pegoutem może się zgłosić zaraz. Zgłoszenia z odpisaniem świadectw do Kurjera zdw 99 316

Poważne
solidne wydawnictwo poszukuje zdolnych akwizytorów księgarskich. Placi dobrze i natychmiast. Oferty Kurjer zdw 99 297

Biegła
siła do podnoszenia wysnutych oczek w pończochach potrzebna zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 302

Szofer
z praktyką, zmieni posadę zaraz lub później, chętnie półcieżarówkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 324

Młodszy
pomocnik gastronomiczny poszukuje posady, najchętniej na prowincji. Oferty Kurjer zdw 99 325

Panienska
lat 18 szuka posady do lekkich prac biurowych, za wynagrodzeniem bardzo małym. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 273

Z kaucją
1500 zł poszukuje posady ekspedienta w branży bławatnej lub konfekcji męskiej zaraz. Oferty Kurjer zdw 99 279

Kasjerka dominianna
znająca książkowość W. J. R. pisanie na maszynie szuka posady od 1. 7. lub 15. 7. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 288

Wdowa
inteligentna w średnim wieku szuka posady, najchętniej do samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 289

Inteligentna
rzetelna panienska, która się 1 1/2 roku zatrudniła w wytwórni cukierków i hurtowni czekolady przy ekspedycji i nadzorem nad pracownikami przyjmie podobną posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 512

Młoda
dobra mamka poszukuje posady z dzieckiem zaraz lub 1 lipca. Adres Chalas, Stary Rynek 40, u p. Żoładkiewicz. zdw 99 609

Szofer
kawaler, sumienny, trzeźwy, znający się na reparacji maszyn, poszukuje posady prywatnej. Franciszek Galewski, Dobra Nadzieja, pow. Pleszew. zdw 99 623

Potrzebna
dziewczyna do dziecka. Zgłoszenia od godz. 6 wieczorem. Krajewska, Wenecjańska 7. zdw 99 581

KAŻDY POSIADACZ GRAMOFONU
może sam, u siebie w domu z łatwością nauczyć się języka obcego, w sposób naturalny, z żywej mowy, reprodukowanej zapomocą płyt i drukowanego tekstu, z 30 lekcjami systemem „Linguaphone”, zatwierdzonym przez Ministerstwo Ośw. Publ. i zaleconym przez Zjazd Nauczycieli Języków Obcych w Warszawie. Żadajcie bezpłatnej broszury o naszej metodzie! Oddział londyńskiego Linguaphone Institute, Warszawa, Trębacka 11, telefon 329-08. Tp 2750

Dziewczynka
do trzyletniego dziecka na po południu potrzebna zaraz. Knaflowska, Chwaliszewo 9. zdw 99 400

Prasowaczki
na stałą posadę, siły pierwszorzędnej, poszukuje Pralnia i Prasownia, Różana 23. zdw 99 393-4

Woźny
inkasent do autobusu potrzebny kaucja 1000, wyskaże Agentura, piac Sapieżyński 7. zdw 99 518-9

Poszukujemy
zaraz książkowego ze znajomością książkowości podwójnej. Zgłoszenia tylko pisemne skierować nałożony pod adresem Oddział Poznański Banku Wzajemnych Ubezpieczeń „Vesta”, ul. Rzeczypospolitej 9. Pw 12 094-24.102

Blurowa
początkująca, pisząca biegle na maszynie, potrzebna. Kossmann, Fredry 6. zdw 99 416

Krawcowa
na sukienki masowe biegle oraz uczennica mogą się zgłosić. Adres wskazuje Kurjer zdw 99 401

Kamieniarz
potrzebny do obrabiania nagrobków. Tobolski Błonia Wildecka. zdw 99 510-1

Pomocnik
sztyldowy na stałe zatrudnienie. Zbąski, Poznań, Piekary 19. zdw 99 488

Bona freblanka
do 4 dzieci od 4-9 lat z praktyką od 1 lipca potrzebna. Zgłoszenia z odpisem świadectw i podaniem pensji Kurjer zdw 99 437

Kucharka
siła pierwszorzędna potrzebna do kasyna od 1 lipca. Zgłosz. Kurjer zdw 99 533.

Potrzebny
wyrotkarz i na szpilkową zaraz. K. Ziolkowski, sw. Marcin 5. zdw 99 529

Apteka
pod złotym Lwem w Lesznie potrzebuje zaraz młodszego asystenta lub magistra z dłuższą praktyką. Porszę o warunki i referencje. dw 6522

Ślusarza
młodszy przyjmuje. Kamiński, Mostowa 15. zdw 99 421

Podróżujący
na Poznań i okolice do przemysłu drzewnego zaraz z kaucją 150 zł. Zgłoszenia Niegolewskich 17. zdw 99 466

Bona
z praktyką i udzieleniem il. inki potrzebna zaraz. Zgłoszenia Morawska, Poznań, Mickiewicza 34. zdw 99 475

Chłopiec
do posyłek może się zgłosić. M. Pieczyński, Poczta 11. zdw 99 458

Robotnice
przybrane do szycia worków potrzebne. Wejman, Kościelna 24. zdw 99 541.

Starszy
pomocnik fryzjerski potrzebny. Wjazdowa 8. zdw 99 542

Posługaczka
młoda, czysta z praniem. ul. Łakowa 20, I ptr. prawo. zdw 99 546

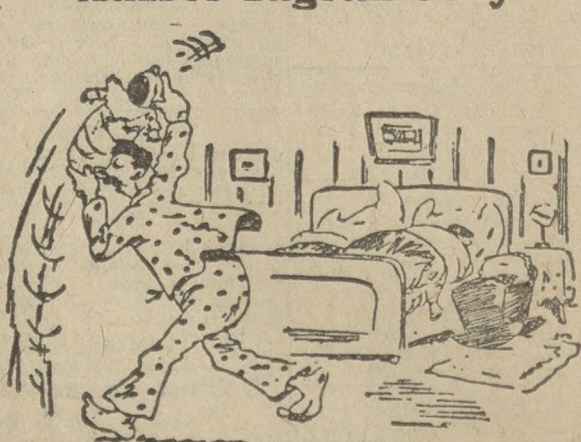
Uczeń
zegarmistrzowski z dobrymi świadectwami szkolnymi potrzebny. Chwiłkowski, Sw. Marcin 40. zdw 99 551

Ucznia
z szkoły wydziałowej przyjmie zaraz. Drogeria pod Murzynem, Półwiejska 39. zdw 99 555

Dzielnego
kowała powozowego na stałą pracę przyjmie od zaraz. Zakład budowy powozów W. Kościelki, Rogoźno, Wlkpol., Kotlarska 208-9. zdw 99 563

Panna
skromna, rzetelna do pomocy w składzie potrzebna. Fredry 6, zegarmistrz. zdw 99 569

Humor zagraniczny

Sila przyzwyczajenia
Oto, jak właściciel baru, przyzwyczajony do wstrząsania napojami, usypia własne dziecko. (Sondagnisse — Sztokholm) S. F.

Przedpłata
na lipiec 1929 r. za oba wydania razem wliczając tygodniowe dodatki. Wskazanie: „Kurjer Poznański”. W Poznaniu w eksped. 4,00, w agencjach w mieście 4,50, z odroczeniem do domu w Poznaniu 4,70, z odroczeniem przez pocztę poza Poznaniem 5,00, pod opaską w innych krajach 11,00. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszedł do zakładu, szkieł itp., wydawn. nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczenia, numerów lub odszkodowania. Redakcja i administracja: 4461. 1476. 3524. 3525. 4072, w

Ogłoszenia
na stronie 1-ramowe, do gr. na stronie 1-ramowe, do gr. na stronie czwartej, 100 gr. na stronie drugiej, 120 gr. przed wiadomościami porannymi 200 gr. od 1-ramowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 30% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania w dniu przedwyjściowym do godz. 15.00, w nagłych wypadkach do godz. 22 a stróża: do wydania wieczornego do godz. 10. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada. niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P. K. O. Poznań nr. 20/149.